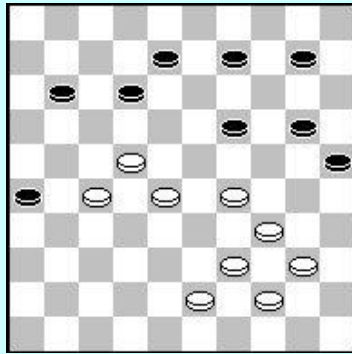

Het offer in de dampartij

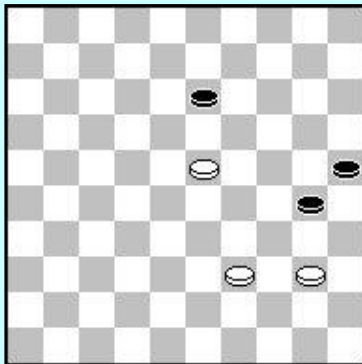
Inhoud

1. Inleiding	3
2. Dubbele dreigingen en onafwendbare dreigingen	5
3. Tussenlopen	9
4. Positionele offers	11
5. Het (dubbel)offer van Dussaut	13
6. Het weghalen van de verdediging	16
7. Het offer in de opening	20
8. De offervariant in de Roozenburgopstelling	24
9. Bijzondere offers	27
10. Het offer in het eindspel	29
11. Het offer van een dam	36
12. Een offerrijke partij Dybman - Bjeloritski	39
13. Een stortvloed van offers: Gantwarg - Wiersma WK '79	41
14. Vastzetten - patstellingen	44
15. Uit de wedstrijdpraktijk 1	47
16. Uit de wedstrijdpraktijk 2	50
17. Het geliefde damboek	54
18. Russisch ei en kaviaar	57
19. Uit de oude doos...	60
20. Opruiming	63
21. Partijen	66
Over het woord gambiet	73
Nawoord	74

1. Inleiding

Ooit ben ik mijn "denksportersloopbaan" (of wat daarvoor door mag gaan) begonnen als schaker. In mijn tienertijd werd ik lid van de nietige, maar in mijn ogen, ijzersterke schaakclub "De Vier Torens". Tot mijn niet geringe verbazing, werkte ik mij in het eerste jaar op tot een vaste speler van het eerste tental. Het spreekwoord van die éénoog in het land der blinden, was mij toen nog niet bekend, zodat ik het idee had dat hier van talent sprake was. Daardoor gestimuleerd ging ik allerlei, als inferieur te boek staande gambieten bestuderen en spelen. Het Schots gambiet, het Koningsgambiet, het Morra gambiet hebben toen heel wat "gerekommeerde" tegenstanders verrast en van hun stuk gebracht. Ik offerde net zo makkelijk pionnen als ik punten verzamelde en kwam er pas later achter dat dit niet te danken was aan mijn eigen strategische inzicht, maar louter te danken was aan de onwetendheid van mijn tegenstanders.

Toen ik later ging dammen, miste ik dit "ge-offer" wel eens je neemt vrijwillig een materiële achterstand om die later in de partij met rente terug te krijgen. Daarom ging ik op zoek naar het offer in de dampartij en wie zoekt die vindt, aldus een oude damprent. Nu wil dit weer niet zeggen dat het offer in de dampartij voor het opscheppen ligt. Het damspel met zijn gelijkvormige en in beginsel gelijkwaardige stukken leent zich daarvoor veel minder dan het schaakspel. Toch zijn er genoeg standen te vinden, waarin een offer een partij beslist, of een hopeloze stand ombuigt in remise.

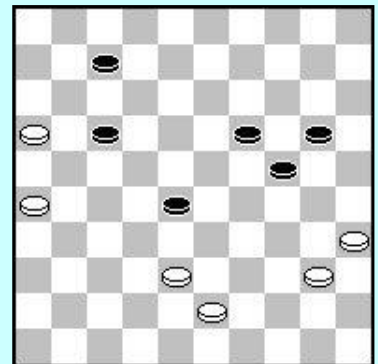

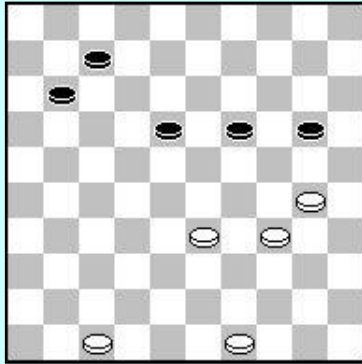
1. Wit wint hier door het zuiver positionele offer **23-19**. Na **(13x24)** volgt **40-35** en ondanks een schijf achterstand wint wit.

2. Bij het vorig offer zult u gezegd hebben "Ja dat is toch eenvoudig." Kijk dan maar eens naar diagram 2. Het komt uit een partij tussen J.v.d.Wal - R.Clerc, herkamp Kampioenschap van Nederland 1980

Wit speelt hier 40-34? Clerc in tijdnood speelde (17-22) en de partij werd remise. Maar met de vorige stand in ons achterhoofd had Clerc kunnen winnen door een offer nl. na

40-34? (28-33) 38x29 (24x33) 34-30
wat moet wit anders? en nu vernietigend
(33-39) 43x34 (20-25) en wit is verloren.

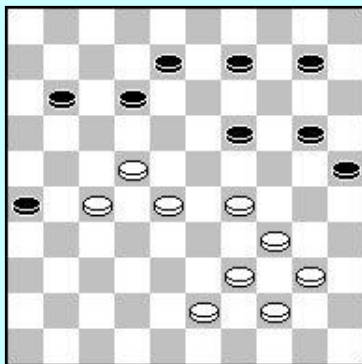
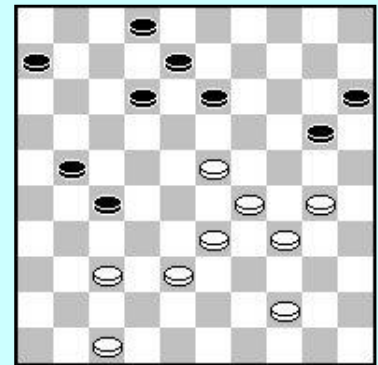

3. Vaak wordt een offer toegepast om een vrije doortocht naar dam te krijgen. Een prachtig voorbeeld van R.C.Keller **33-29 (20-25)** verplicht omdat 30-25 dreigde **29-24 (19-23) 24-19** een prachtig offer **(23x14) 30-24** en wit breekt altijd door naar dam of wint een schijf.

4. Partij Baba Sy - W.de Jong.

Het mooie offer **23-18 (13x22)** haalt de laatste verdediging weg **30-25 (20-24)** Hier is (8-13) 25x14 geen alternatief, want dit wint voor wit **29x20 (15x24) 34-29 (24-30) 25x34 (12-18) 34-30 (8-13) 30-25** en zwart geeft het op. In plaats van (24-30) was ook (22-28) 33x31 (24x42) 37x48 niet goed, omdat wit dam gaat halen.

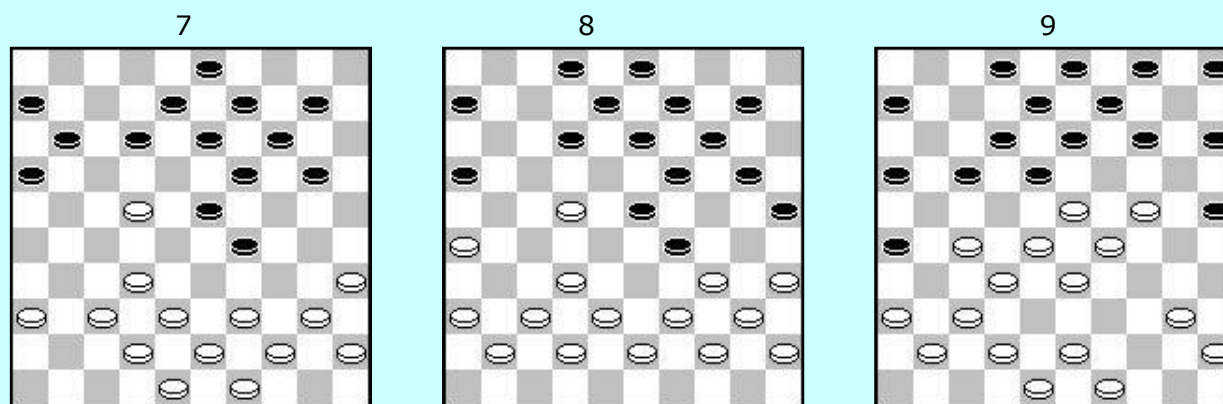
5. Een prachtige vondst van P.Ham. Wit offert maar liefst 4 schijven, maar dan is zwart ook machteloos tegen de dreiging **29-24 (19x30) 27-21 (26x17) 28-23 (17x19) 40-35** Oogstrelend zwart kan de dreiging 34-29 niet weerleggen en zal toch moeten sluiten.

2. Dubbele dreigingen en onafwendbare dreigingen

Hoewel het "offer in de dampartij" een nog nauwelijks ontgonnen terrein van studie is, blijkt er toch wel enige systematiek in aan te brengen. De hieronder behandelde groep kenmerkt zich door:

1. na het offer komt er een dubbele dreiging in de stand
2. na het offer komt er een onafwendbare dreiging in de stand.

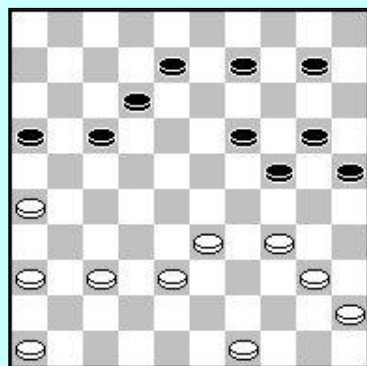
Het offer is hier dus de voorloper van een combinatie, of van combinaties. Terzijde zij hier opgemerkt dat het offer dat onderdeel van een directe combinatie is, niet tot het terrein van ons onderzoek gerekend wordt. Dit soort offers hoort onlosmakelijk bij de combinatie en komt voor in talloze partijen.

7. Het offer **22-18 (13x22) 39-33** leidt tot een stand met een onafwendbare dreiging. Of zwart nu **(20-24)** of **(19-24)** speelt, altijd volgt **(35-30)** en zwart kan het opgeven.

8. In een partij Schotanus - Bos kwam het bovenstaande winstprincipe voor. U ziet nu natuurlijk ook wat Schotanus zag **22-18 (13x22) 39-33** en weer doet **35-30** het vernietigende werk.

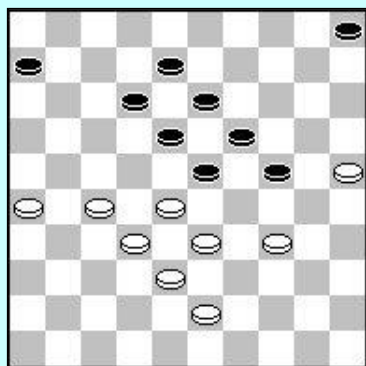
9. Uit een partij Dallinga -Kinnegen. Het is nu zwart die het verrassende offer **(25-30)** brengt. **24x35 (13-19)** Nu wordt het door een dubbele dreiging altijd dam. Of door **(19-24)** of door **(26-31)** en **(17-22)**

10. Uit het boek van J.Jurg "Damkennis en Damwijsheid".

Wit start met het prachtige offer **26-21 !**

Natuurlijk komt op (16x27) 38-32, dus moet zwart slaan **17x26)** en nu de fraaie zet **36-31!** en aan de dreiging 33-29 (24x42) 37x48(26x37) 48-42 kan zwart niet ontkomen.

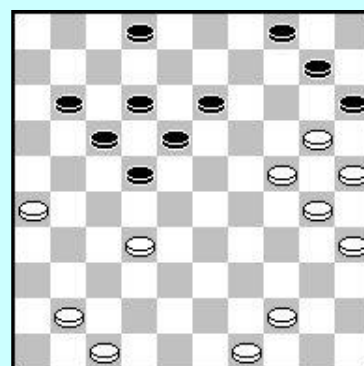

11. **25-20 (24x15) 33-29** en nu is er weinig te doen tegen de dreiging 27-22 (18x27) en 29x7 of 29x9 Zwart kan slechts (19-24) spelen, maar staat dan een schijf achter en zal de rest van de partij vermoedelijk wel voor gezien houden.

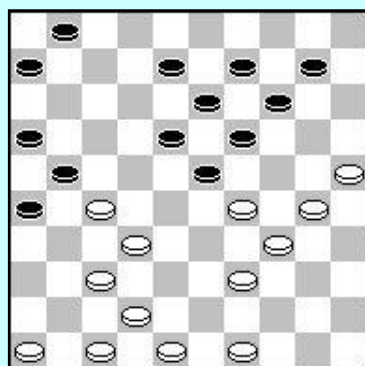
12. Uit een partij W.de Jong - P.de Heus 1975. Wit staat reeds een schijf voor maar hij maakt met een offer een fraai eind aan de partij. **26-21 (17x26) 24-19 (13x24)** verplicht) **20x29** en nu de dubbele dreiging:

1. 29-23, 30-24, 25x5 dam.
2. 32-28, 30x6 met doorbraak.

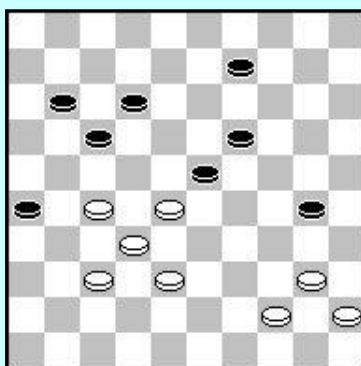
In de partij ging het verder met **(22-28) 32x23 (10-14) 30-24 (2-8) 24-19** enz.

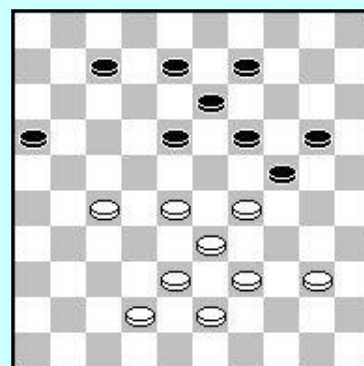
13

14

15

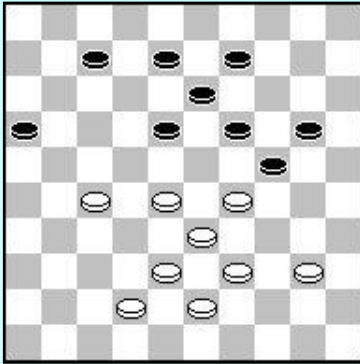

13. Nog een fraai staaltje van Wim de Jongs' damvirtuositeit. Als zwart zich wil bevrijden met **(18-22)** volgt een offervariant **29x18! (22x31) 34-29! (13x22) 29-24!** en wat zwart ook speelt hij verliest door de dreiging 32-27 (uit de partij: W.de Jong tegen H.v.d.Vossen)

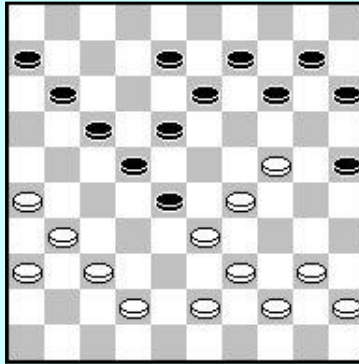
14. Een vondst van Springer **40-35 (30-34)** weglopen is verplicht, want sluiten kan niet. En dan volgt **28-22 (17x28) 27-21 (26x17)** dit tweede offer is noodzakelijk i.v.m. de plakker (26-31) **44-40** de doodsteek: laten slaan gaat niet en weglopen faalt op **(34-39) 40-34 (39x30) 35x4.**

15. P. Fayet - Molimard **29-23 (18x29) 27-21 (16x27) 28-22 (27x18) 39-34!** Toe maar drie offers op een rij, maar nu is het dan ook voor zwart afgelopen. Het gat op 23 moet gedicht worden, maar steeds volgt dan 33-28 met vernietigende slag en ook laten slaan biedt geen oplossing. De dubbele dreiging heeft zijn verwoestende werk weer gedaan.

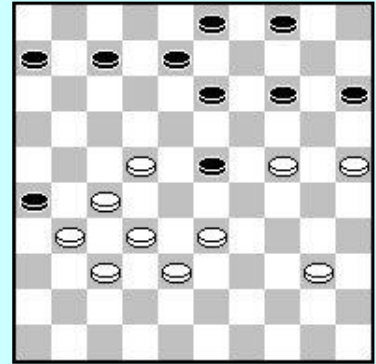
16

17

18

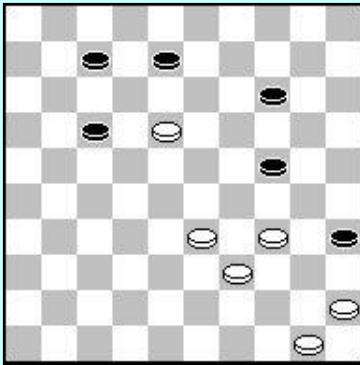
16. Weiss Wit speelt **(30-24)** Zwart redeneert (20x29) 33x24 (19x30) 37-31 (26x28) 40-34 (30x39) 44x2 is niet zo aantrekkelijk, dus speel ik direct **(19x30) 33-28!** weglopen kan nu niet want dan wint wit een schijf door 28-

22, de tweede dreiging, dus dan maar sluiten met **(14-19)**. Ook dit geeft echter geen lucht, want wit vervolgt met

28-22 (17x28) 27-21 (26x17) 40-34 (30x39) 44x2.

17. Hier speelt zwart foutief **(14-19)**. Nu wint wit door **42-38 (19x30) 29-24 (30x19) 38-32** en zwart kan veld 23 niet dichten, want dan volgt steeds 33-29

18. Uit een partij Blonde - Spencer. Het offer **24-19 (13x24)** gevolgd door **33-28** maakt zwart machteloos want hij kan niet én veld 19 dichtzetten én de dreiging 27-21 uit de stelling halen.

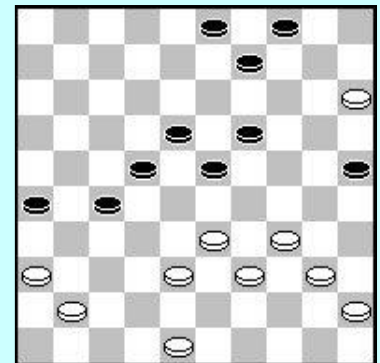
19. Op 34-29 redt zwart zich door (17-22) 29x9 (22x4).

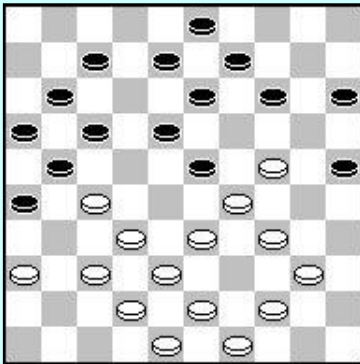
Op 34-30 volgt (14-19) en wit moet in de bril kruipen 18-13 zwart (24-29) 13x22 29x38.

Maar het offer **18-13 (8x19) 34-29** zorgt voor de overwinning **(14-20A) 29-23 (19x28) 33x2 (20-25) 2x30 (25x43) 45-40 (35x44) 50x48**

A op (24-30) volgt 29-23 (19x28) 33x2 (14-19) 2x24 (30x19) 50-44 en wit wint op de volgende zet door 39-33 of 39-34.

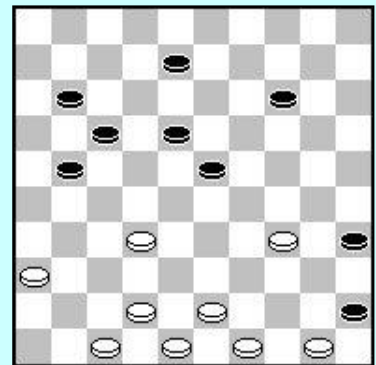
20. Uit de partij Schurer - Snijder kwart finale kampioenschap van Nederland correspondentiedammen. Net heeft wit **46-41?** gespeeld. Zwart wint nu door het offer **(25-30) 34x25 (9-13)** er dreigt 22-27 en op 41-37 volgt (23-29) en (27-21)

21. Uit de partij Scholma - Heusdens, kampioenschap van Nederland 1992.
24-19 (13x24) 29x20 (15x24) 43-39 met de dubbele dreiging 37-31 en 33-29.
 Zwart offert terug met **(25-30) 34x25**
 Het vervolg was **(8-13) 33-28 (23-29) 39-33 (14-19?) 25-20 (24x15) 33x24 (19x30) 28-22 (17x28) 32x1**

22. Een probleem van de Rus Galkin. Een prachtige uitsmijter van dit hoofdstuk. Probeer dit maar eens te vinden: het offer **34-30 (35x24)** gevolgd door de schitterende stille zet **50-44**. En nu de dubbele dreiging:
 1. 50-44 32-27 44-40 43-38.
 2. 32-28 44-40 43-39
 Na (45-50) volgt 32-27. Om te smullen

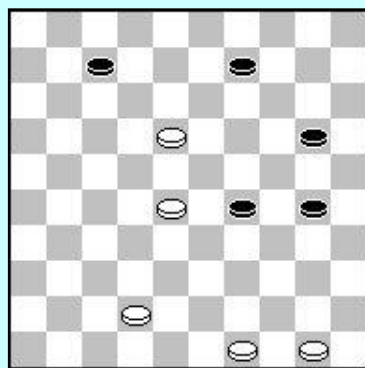

3. Tussenlopen

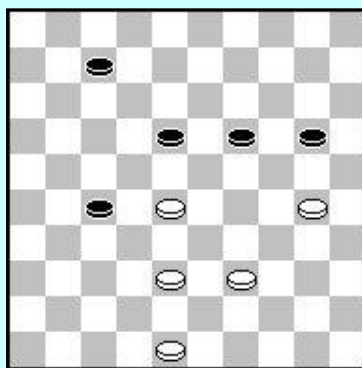
De "tussenloper" is een broertje, of zo u wilt een zusje, van de groep offers die in hoofdstuk 2 behandeld werd. Door het tussenlopen nl. (en dat is de karakteristieke zet van deze groep, waardoor er een apart hoofdstuk aan gewijd wordt) ontstaat een dubbele dreiging die door de tegenpartij niet in één zet uit de stand te halen is.

Een stand die rijp is voor de "tussenloper" vertoont vaak enige gelijkenis met Hollandse gatenkaas en dat is dan ook de reden dat deze groep offers niet zo erg vaak in de praktijk voorkomt. Het meest zie je deze offers nog in het eindspel, maar dan wordt het wapen vaak gehanteerd om nog net remise te maken.

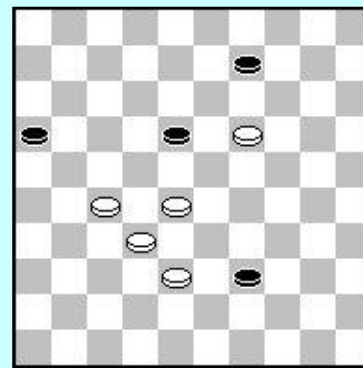
23

24

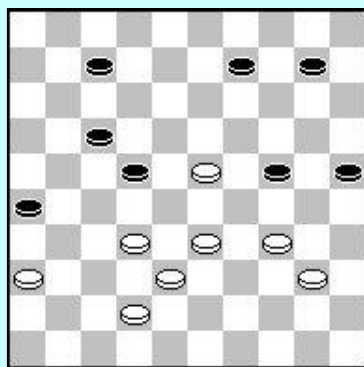
25

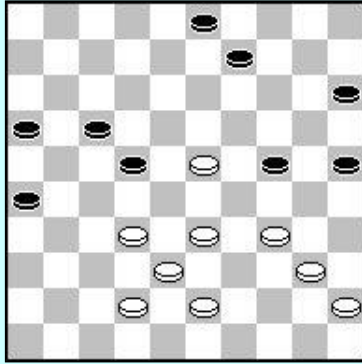
23. Een eenvoudig voorbeeld van wat er met tussenlopen bedoeld wordt ziet u hier. Wit offert met **18-13 (9x18)** en loopt met **28-23** tussen twee schijven. De gaten zijn voor zwart niet meer te dichten: het is dam of 3 schijven kwijt opgeven dus.

24. Het vorige idee is door I.Weiss eens uitgewerkt in dit diagram. Eerst offeren en dan tussenlopen **38-32 (27x38) 39-33 (38x29) 30-24 (19x30)** en de tussenloper **28-23**. De stand blijkt hierna "plat" te zijn.

25. Dit is een aardig probleem van M.v.Rooy, gebaseerd op de tussenloper **27-22 (18x27) 32x21 (16x27) 28-22 (27x18) 38-33 (39x28)** en het fraaie **19-13** zwart heeft de keus uit twee verloren eindspelletjes.

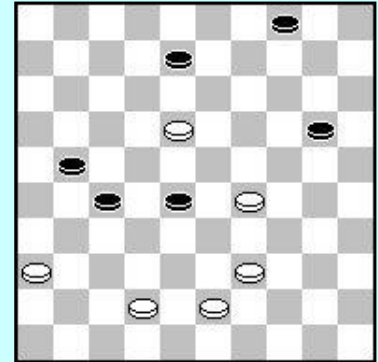
26. Uit het boek van H.de Waard "500 lokzetten op het dambord". Zwart speelt **(24-29!?) 33x24 (22-28)** maar komt bedregen uit **23-19 (28x48) 40-35 (48x30) 36-31 (26x37) 38-32 (37x28) 19-14 (9x29) 35x2**.

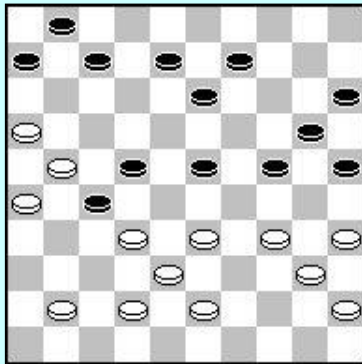
27. Ook uit het boek van H.de Waard. Zwart offert met **(24-29!?) 33x24 (22-28)** en verwacht veel van de tussenloop maar..**34-30 (28x39) 38-33 (39x19) 24x4 (25x34) 40x29.**

28. Waren de vorige voorbeelden voornamelijk gecomponeerde standen. Nu een aantal praktijkvoorbeelden. Uit een partij Day - Tigchelaar kampioenschap van Amsterdam 1992.

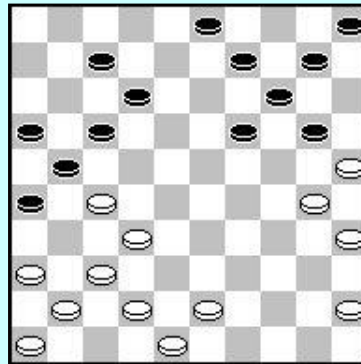
Wit dacht **29-23 (28x19) 18-13** moet goed zijn, maar deze tussenloop faalt op **(21-26) 13x15 (4-10) 15x4 (12-17) 4x31 (26x48)** en het is uit.

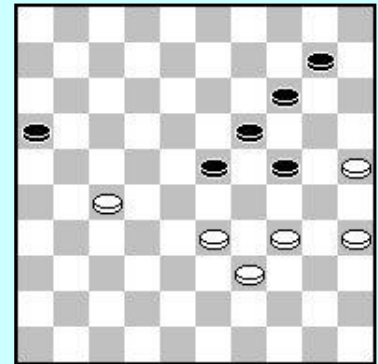
29

30

31

29. Uit het Kennemer Top Tien Toernooi 1984, de partij J.Sterel - W.Jurg. Een fragment met een hoge tussenloop-intensiteit. Er werd gespeeld **(24-30) 35x24 (20x29) 33x24** en nu **(22-28) 42-37 (27-31) 32-27 (31x33) 27-22 (28x17) 21x14 (33-39)** tussenlopen, maar **16-11 (39x10) 11x2** en wit won de partij.

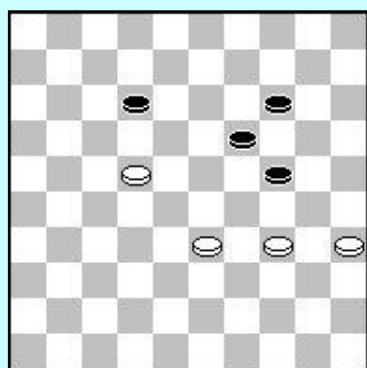
Na afloop vond men in de diagramstand een mooi drievoudig offer met tussenloop. Jammer genoeg geen winnend offer, maar interessant genoeg om eens te bekijken. (24-30) 35x24 (20x29) 33x24 (23-28) 32x23 (6-11) 21x32 (22-28!) 43-39 (28x46) 40-35 (46x30) 35x24.

30. Een mooi praktijkvoorbeeld van de Rus Davidov. Wit speelt **30-24 (20x29)** is verplicht en dan **(37-31) (26x28)** en de prachtige tussenloper **27-22**. Zwart kan het nu wel opgeven.

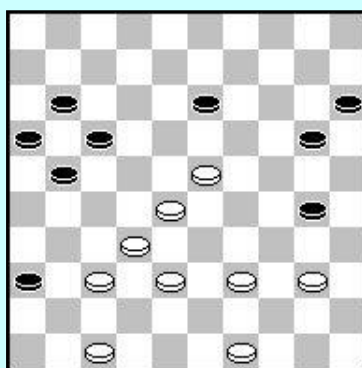
31. Baba Sy - Mitsjanski, Suikertoernooi 1973. In de partij verloor wit na **34-30 (29-23) 33-28 (29-33) 25-20 (14x43) 28x48**. Maar... door een tussenloper was remise mogelijk geweest. Vanuit de diagramstand had wit het dan zo moeten spelen **35-30 (24x35) 33-29 (23-28) 25-20 (14x25) 27-21 (16x27)** en het remisebrengende **23-29**.

4. Positionele offers

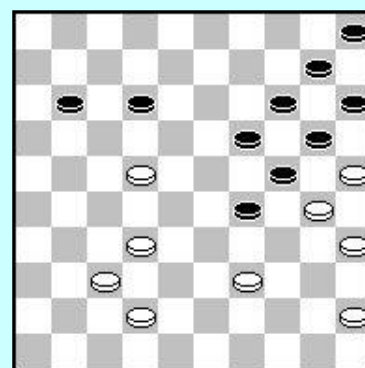
Het mooiste offer in een dampartij, vind ik nog altijd het zuiver positionele offer. Geen dubbele of onafwendbare dreigingen, geen tussenlopen, maar een "lange termijn planning". Voorlopig met een schijf achterstand genoeg nemen om de rente later in de partij te innen. Nu kan dit in het dammen niet ongestraft er moet iets tegenover staan: een verzwakte vleugel, een weggespeeld centrum, een immobiel schijvenblok, een mogelijke doorbraakkans. Toch zal het vaak "intuïtief" gespeeld worden. Niet altijd zijn al de varianten door te rekenen, we zitten nu eenmaal met het gegeven van de wedstrijd klok. Maar dit maakt deze offers juist zo interessant. Een foute taxatie leidt bijna onvermijdelijk tot partijverlies een schijf zo maar weggeven staat op wedstrijd niveau nu eenmaal bijna altijd gelijk aan zelfmoord.

32

33

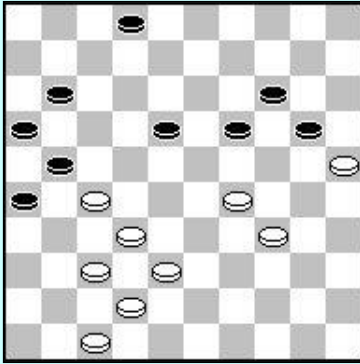
34

32. Een ogenschijnlijk eenvoudige stand. Wit speel **34-30 (14-20)** de enige. Nu niet 30-25 i.v.m. (12-17) en zwart redt zich. Maar eerst offert wit **22-18 (12x23) 30-25** gericht op het immobiele zwarte blok. Zwart heeft nu geen goede zet meer. Er zou kunnen volgen **(24-29) 33x15 (23-28) 15-10 (28-33) 10-5 (19-24) 5-32 (33-39) 25-20 (24x15) 32-49** en zwart moet zijn twee schijven spoedig

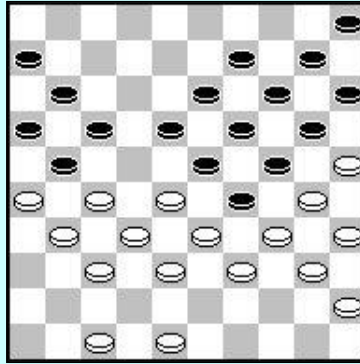
33. Deze stand komt uit de partij Koepelman - Drost, Suikertoernooi 1974. Gespeeld is net (6-11) en nu maakt wit gebruik van het uiterst "dunne" zwarte centrum door **23-19 (13x24)** te spelen. Na **40-34** lag het zwarte centrum volledig open en kon wit vrij naar dam lopen.

34. Uit een partij Agafonow - Slobodskoj. De zwarte lange vleugel oogt natuurlijk bizar en dan blijkt een offer het geheel nog erger te maken **22-18 (12x23)** een verschrikkelijke schijvenopstelling er volgde **45-40 (11-17) 42-38 (17-22) 39-33 (22-28) 33x22 (23-28) 32x34 (24-29) 34x23 (19x17) 40-34 (20-24) 30x19 (14x23) 35-30 (15-20) 25x14 (10x19) 38-33 (17-21) 33-29 (23-28) 29-23** en zwart gaf het op.

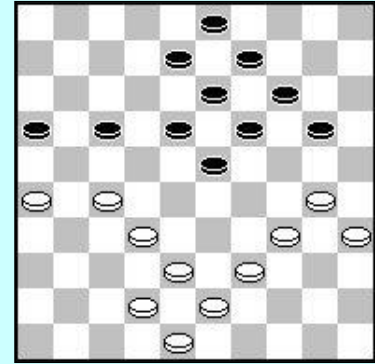
35

36

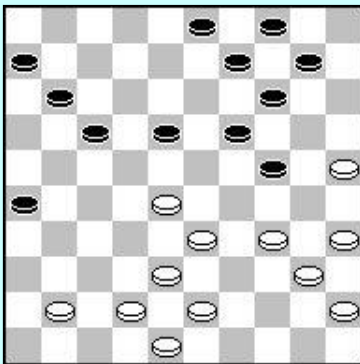
37

35. Uit een partij J.v.d.Wal - G.v. Aalten. Wit gaat in de aanval op de verzwakte lange vleugel van zwart **27-22 (18x27) 29-23 (19x28) 32x23 (20-24) 34-29 (24x33) 38x29 (2-8) 29-24 (8-13) 20-24 (13-19) 20x9 (19x28) 9-3 (28-33) 42-38 (33x31) 3-14** en zwart geeft het op, want wit kan in 4 zetten een tweede dam halen en dan komt zwart nooit meer op dam.

36. Hier ziet u een groot blok zwarte schijven op de lange vleugel dat volledig door wit is ingesnoerd. Wit maakt hier gebruik van door het offer **28-22 (17x28) 26x17 (11x22)** Zwart (Poedak) heeft nog maar weinig speelbare zetten. Zie hoe wit (Krottsjenko) het afmaakt **48-42 (6-11) 47-41 (11-17) 31-26 (22x31) 33x11 (16x7) 32x28 (23x43) 34x1 (43x34) 30x39**.

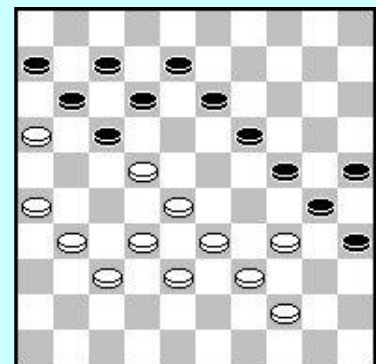
37. Sjtsjogoljew - Verpoest. wereldkampioenschap '76. **34-29 (23x25)** de zwarte korte vleugel wordt verder ondermijnd **27-21 (16x27) 32x23 (19x28) 26-21 (8-12) 21-16 (12-17) 38-33 (28-32) 42-28 (13-18) 38x27 (9-13) 43-38 (3-9) 27-21 (17x26) 48-42 (20-24) 16-11** en de zwarte vlag viel. Een mooi offer-op-lange-termijn.

38. F.Gordijn - F.Hermelink, kampioenschap van Nederland 1973. Na **34-29** speelt zwart fraai **(26-31)** gebaseerd op de verzwakte lange vleugel van wit **29x20 (31-36) 41-37 (18-23) 38-32 (17-21) 33-29 (23x34) 40x29 (10-15) 29-24 (19x30) 35x24 (14-19) 24x13 (15x24)** zwart staat nu voordelig **45-40 (9x18) 43-39 (11-17) 39-33 (18-22)** helaas na **28-23** is het nu remise. Maar in plaats van direct (18-22) was (6-11) en dan (18-22) winst geweest. Dat zou de juiste beloning geweest zijn voor dit positionele offer. Helaas het leven is soms hard.

39. Andreiko - Rappoport

Een schitterend gespeeld fragment door de legendarische oud- wereldkampioen. **26-21 !! (17x26) 31-27** (op (12-18) 27-21 enz) **(12-17) 27-31 (8-12)** plakken verliest ook **32-27!** Nu op (19-23) **28x8 (17x28) 8x17 (11x42) 38x47 (26x17) 33x2. (13-18) 22x13 (19x8) 27-22 (24-29) 33x24 (30x19) 34-29 (25-30) 29-23 (19-24) 38-33 (8-13) 23-19** en gewonnen.

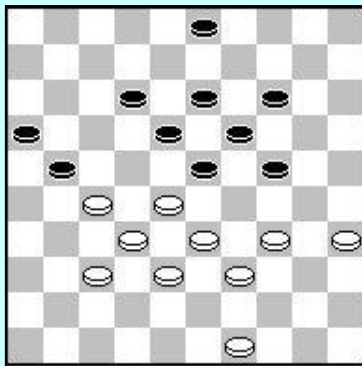
5. Het (dubbel)offer van Dussaut

Een van de weinige offers in de damsport, waaraan een naam verbonden is, is het (dubbel)offer van dr. Dussaut. Deze Fransman won in de "prehistorie" van het dammen de twee grote toernooien in 1885 en 1886 te Amiens en wordt daarom wel beschouwd als een van de onofficiële wereldkampioenen. In een beroemde partij won hij in de vorige eeuw van de legendarische Nederlander K. de Heer met behulp van een offer dat later zijn naam zou krijgen. Of hij de eerste geweest is die dit toegepast heeft is maar de vraag, wel is hij de eerste waarvan de partij bewaard is gebleven.

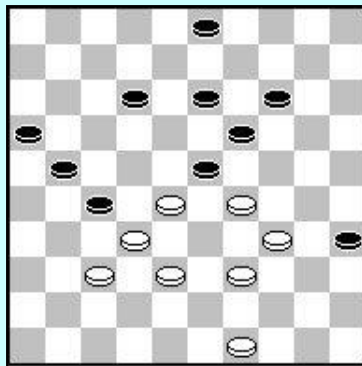
Het offer heeft een aantal duidelijke karakteristieken:

1. Het komt voor in klassieke standen
2. Het wordt altijd ingeleid door dezelfde zetten: 35-30 (24x35) 33-29 of als dubbeloffer 35-30 (24x35) 27-22 (18x27) 33-29 voor wit en -voor de volledigheid- geldt voor zwart (16-21) 27x16 (18-22) of (16-21) 27x16 (24-29) 33x24 (18-22).
3. Na het offer komt er een dubbele dreiging in de stand

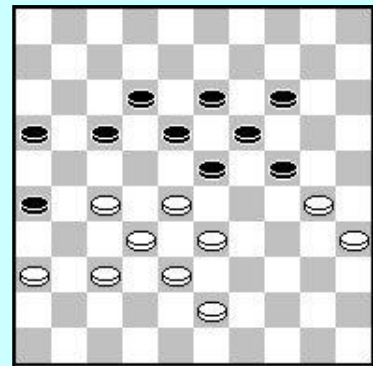
40

41

42

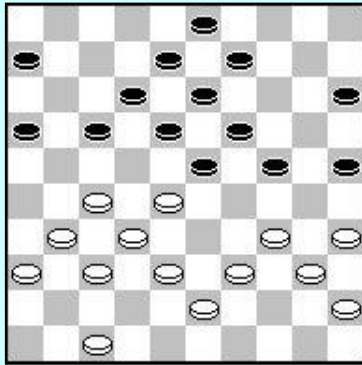
40. Het enkele offer **35-30 (24x35) 33-29** helpt hier niet, want zwart speelt dan **(35-40)**. Maar het dubbeloffer **35-30 (24x35) 27-22 (18x27) 33-29** leidt tot diagramstand 40.

41. Zwart heeft nu geen goede verdediging meer. Op **(12-18)** of **(13-18)** volgt **29-24 (19x30) 28x10** met doorbraak naar dam. Een andere behoorlijke zet heeft zwart niet of u zou **(35-40)** met doorbraak moeten willen proberen.

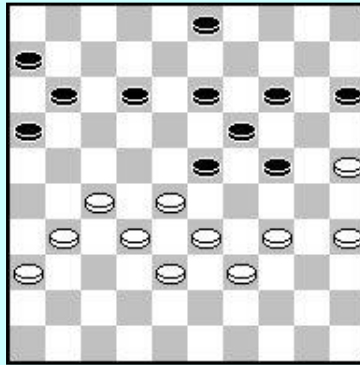
Dit stereotype (dubbel)offer blijkt in de praktijk minder succesvol dan de illustere naam doet vermoeden. Het wordt vaker toegepast om in een moeilijke stelling nog remise te behalen dan dat het winnend is althans dat is een gevoel van mij, bewijzen kan ik het niet. Van belang is in ieder geval dat het offer goed doorgerekend wordt, want overal liggen de voetangels en klemmen. Vooral meerslagcombinaties en plakkers zorgen er voor dat dit offer nog wel eens als een boemerang wil werken

42. Zwart mag niet **(16-21) 27x16 (18-22)** spelen vanwege **33-29** en hoe zwart ook slaat **(22x31)** of **(24x31)** wit krijgt een winnende stand door **36x20** of **29x7** Ook het dubbeloffer (16-21) (24-29) 18-22 faalt op 24-20.

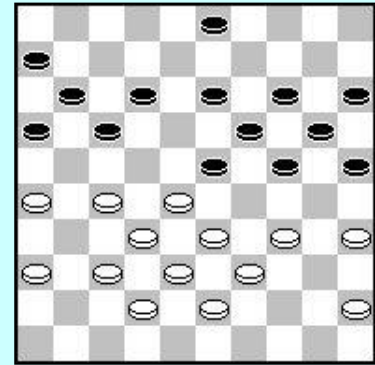
43

44

45

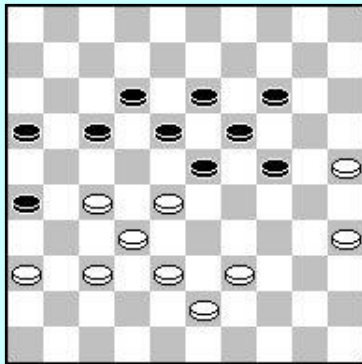

43. W.de Jong - H.v.d.Vossen. **(16-21) 27x16 (18-22) (39-33)** en nu pas ontdekte zwart dat het geplande **(24-29)** of **(34-30)** met dam, faalt op **31-26** met doorbraak naar dam.

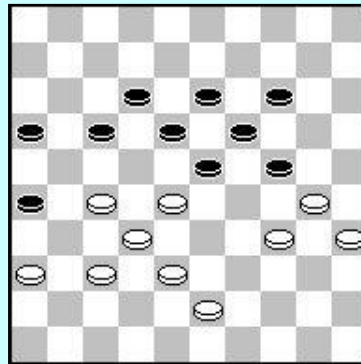
44. Verpoest vond hier met zwart de volgende riposte tegen het offer van Dussaut. **35-30 (24x35) 33-29** en nu de meerslagcombinatie **(26-21) 27x20 (15x44)** met doorbraak naar dam.

45. T. Frolowa - O. Kamyschleewa. Weer een foutief offer van Dussaut **35-30? (24x35) 33-29 (12-18!) 27-22 (18x27) 29x9** en nu de tegencombinatie **(27-31) 36x27 (20-24) 9x29 (17-21) 26x17 (11x44)**.

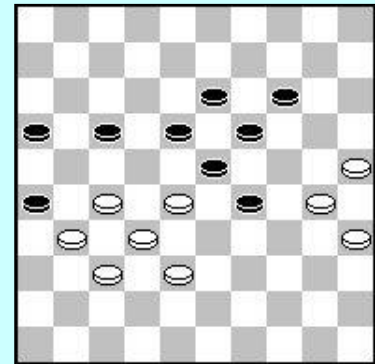
46

47

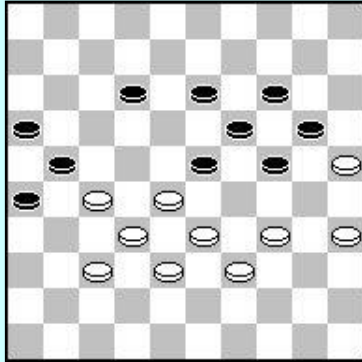
48

46. Als zwart hier denkt zich met het offer van Dussaut te kunnen redden, komt hij bedrogen uit **(16-21) 27x16 (18-22) 25-20** de meerslagfinesse **(22x31) 20x29**.

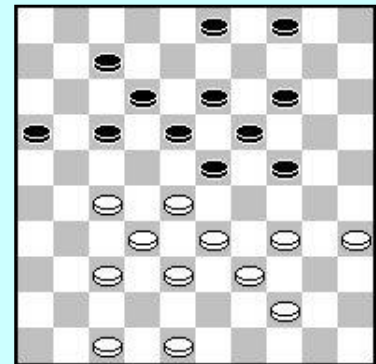
47. Ook hier blijkt **(16-21) 27x16 (18-22)** niet de juiste weg. Weer gooit de meerslagregel roet in het eten **34-29!** en nu volgt op **(24x31) 36x20** en op **(22x31) 29x29**

48. Uit een partij H.Morsink - H.Tuin. Na (17-21) had zwart makkelijk gewonnen, maar hij kwam op het onzalige idee **(16-21) 27x16 (18-22)** te spelen. Wit gaf het nu op?????. Maar....16-11 (22x42) 37x48 (26x28) 11x24. Het blijft oppassen.

49. Partij Berté - Badiali, kampioenschap van Italië 1977. Ja, ook daar wordt gedamd en ook daar weerlegt men het offer van Dussaut met een meerslagcombinatie **35-30 (24x35) 33-29** en nu **(19-24) 28x17 (24x11)**.

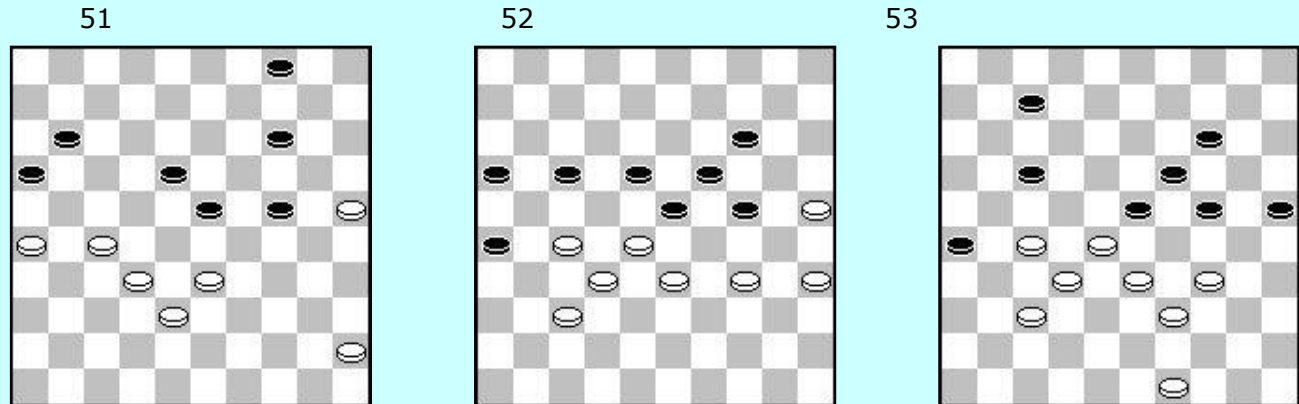
50. **35-30 (24x35) 33-29** Nu kijkt wit met genoeg naar zijn stand, want wat moet zwart tegen de dubbele dreiging 27-22 en 24-29 doen? Daar kwam de koude douche **(16-21) 27x16 (17-21) 16x27 (19-24) 28x17 (24x11)**.

Het zal u duidelijk zijn: bedenk u eerst vele malen voor u het offer van Dussaut speelt de dubbele bodems blijken veelvuldig aanwezig.

6. Het weghalen van de verdediging

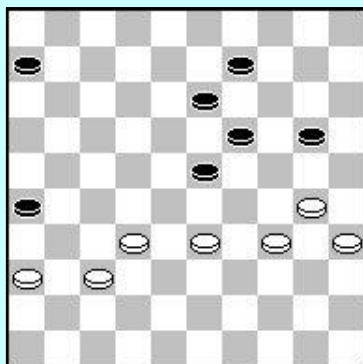
In wezen is het dammen een strijd tussen twee gelijkwaardige legers van eenvoudige soldaten. Niet, zoals in het schaakspel een standenmaatschappij, maar een socialistische maatschappij van gelijken. Toch gaat de hand van de meester daar verandering in brengen: er zijn soldaten die in rang promoveren, zij bezetten belangrijke strategische velden en ontlenen daar hun meerwaarde aan. Andere soldaten zijn achtergebleven en worden gedegradeerd tot soldaat tweede klasse. Vooral de "gepromoveerde" schijven kunnen nog wel eens het doelwit worden van een offer. Een eenvoudig soldaat offert zich op, hij haalt de belangrijke strategische schijf weg om zijn collega's de kans te geven de verzwakte verdediging te bestormen. Zie hier een nieuwe groep offers.

51. W.de Jong - Ch.Mulder. Zwart heeft het belangrijke veld 24 onder controle, maar wit sloopt dit door **33-28 (14-19) 25-20 (24x15)** De verdediging is weggehaald **28-22** maakt het werk nu af.

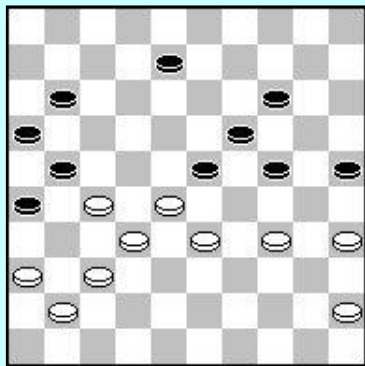
52. Doordat zwart de velden 23 en 24 bezet, ziet het er allemaal "gezond" uit, maar veld 24 wordt onder vuur genomen door eerst schijf 23 te verwijderen met het dubbeloffer **37-31 (26x37) 32x41 (23x21)** en nu **34-29** en goede raad is duur

53. Een familielid van het vorige diagram, zij het met enige verdieping. **37-31 (26x37) 32x41 (23x21 34-29** Na sluiten of weglopen volgt **29-23** met dam op 2, zo niet dan is de doorbraak naar 9 winnend.

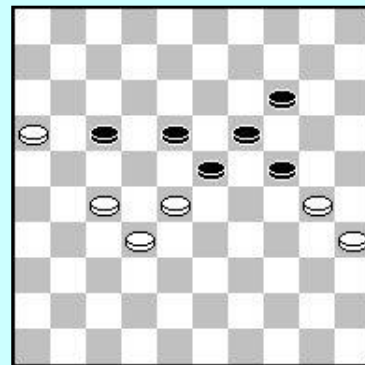

54. Zwart speelt **20-24** en denkt zo de belangrijkste velden bezet te houden. Maar het slopende offer **32-28 (23x41) 36x47** doet ook hier zijn werk. Zwart kan niets meer doen tegen de dreiging 34-29 en zal dan ook spoedig verliezen.

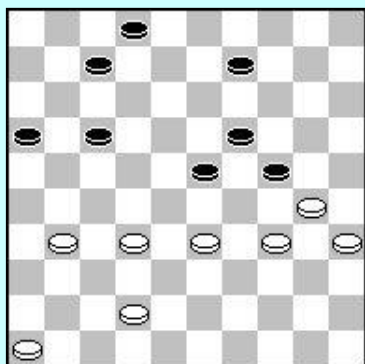

55. T.Tielrooij - W.de Jong. Wit stond al "niet zo lekker" en speelt **36-31** om op zijn volgende zet de lange vleugel te ontwikkelen met 33-29. Maar dit wordt door de Jong op eenvoudige wijze verhinderd door het offer **(25-30) 34x25** weg belangrijke schijf en na **(23-29)** liet wit het zich verder niet bewijzen.

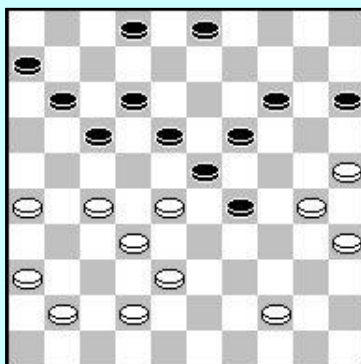

56. Hier speelt schijf 17 een belangrijke rol. 27-21 (17x26) 16-11 is niet goed, want ook zwart haalt dam. Maar er is beter **16-11 (17x6) 28-22** Nu is 22x13 niet meer tegen te houden. Dus na **(23-28) 32x12** staat wit een schijf voor en kan het verdere verloop optimistisch tegemoet zien.

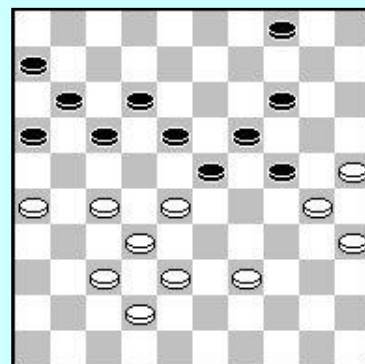
57

58

59

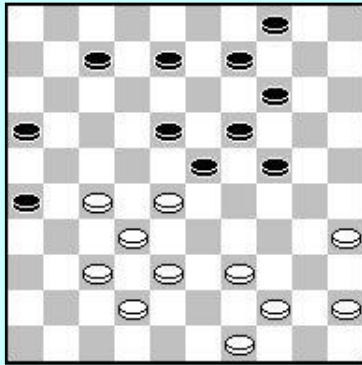

57. M.Kemperman - Alekseew, wereldkampioenschap voor aspiranten 1991. **(7-12?) 32-28 (23x32) 31-27 (32x21) 34-29** met winnende doorbraak.

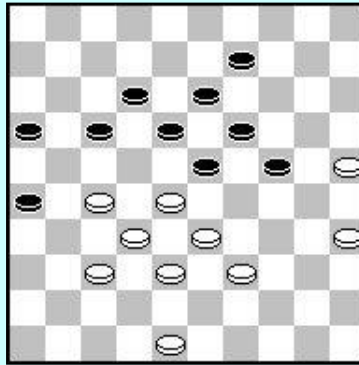
58. Uit het boek van H.de Waard "500 lokzetten op het dambord". Wit denkt door het weghalen van de verdediging voordeel te krijgen **26-21! (17x26) 28-22!?** Het ziet er gezond uit, maar...de koude douche **(23-28!) 22x22 (14-20) 25x14 (3-9) 14x3 (12-17) 3x21 (26x48)**

59. Skliarov. **(28-22) 17x28) 38-33?** denkt een schijf te gaan winnen, maar **(14-20) 33x13 (19x8) 30x28 (12-17) 25x14 (17-21) 26x17 (11x44)**

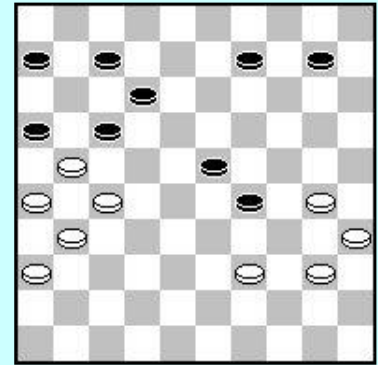
60

61

62

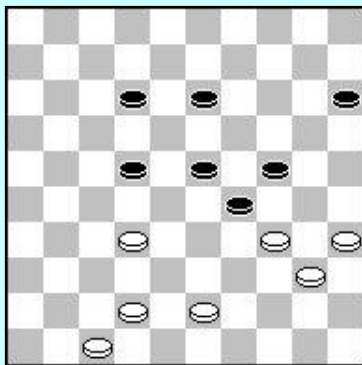

60. Spantsereti - Korchov. Ook hier wordt weer de verdediging van zwart "gesloopt" door de belangrijke schijf 24 weg te trekken. **35-30 (24x35) 28-22** en als zwart sluit volgt 27-21, 44-40, 38x29 en 32x1, dus zal zwart wel in schijfverlies berusten.

61. C.v.Setten - J.Veenboer, kampioenschap van Nederland voor dames 1975.

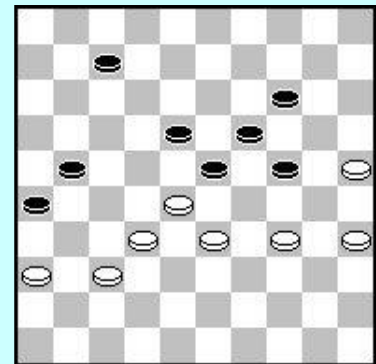
25-20 weer is schijf 24 de klos **(24x15) 35-30** (op (15-20) of (9-14) volgt nu 30-24 en 27-22) **(17-21) 30-24 (19x30) 28x17 (21x12) 37-31 (26x28) 33x4**.

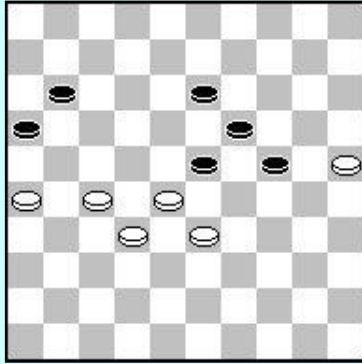
62. De zwarte stelling oogt goed, vooral door het opgesloten witte blok en de schijf op 29. De stelling lijkt eigenlijk hopeloos voor wit. Hij haalt eerst de sterke schijf weg met **30-24 (29x20) 38-33** dit offer blijkt de oplossing **(7-11)** is nu verplicht i.v.m. 33-28 enz. en dam voor wit. Maar ook nu loopt het vanzelf **33-28** toch **(23x32) 27x38 (16x27) 31x22 (17x28) 38-33 (28x39) 40-34 (39x30) 35x13** wat nu anders dan **(12-18) 13x22 (11-17) 22x11 (6x17) 36-31 (17-22) 31-27 (22x31) 26x37** (v.d.Berg)

63. De Ruiter. Eerst wordt de sterke schijf op 22 weggehaald **32-27 (22x31)** ook al omdat op direct 34-30 zwart over (22-27) beschikt **(34-30) (13-19)** de plakker (31-37) helpt niet, omdat dan 40-34 volgt. Nu ook **40-34 (29x40) 35x44 (24x35) 44-40 (35x44) 43-39 (44x33) 42-37 (31x42) 47x7**. Zeer fraai.

14. Weer is schijf 24 het doelwit, maar dan moet eerst schijf 23 verwijderd worden. Dat gaat op de volgende manier **32-27 (21x41) 36x47 (23x32) 34-29 (18-22) 29x9 (22-28) 33x22 (32-38) 9-4 (38-43) 4-10** met overmacht.

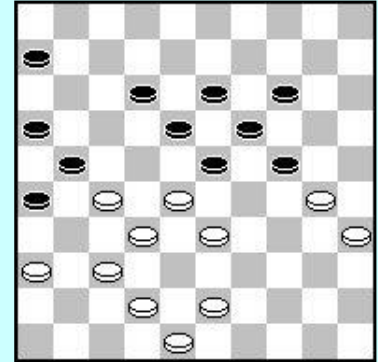

65. Z.Ringalene - E.Ratkowitsch (13-18?) 28-22? en de partij werd remise. Maar na **(13-18?) 25-20! (24x15) 28-22 (19-24) 22x13 (24-30) 32-28 (23x21) 26x6 (16-21) 13-9 (21-27) 9-4 (30-35) 4x36 (35-40) 36-18 (40-44) 18-40 (44x35) 6-1** winst

66. D.Diakite - A.Diakite Na **(23-29)** vond wit een prachtige gambietvoortzetting **43-39! (29x47) 39-33 (47x29) 28-23 (19x28) 30x17 (21x12) 32x34 (12-17) 34-29 (17-21) 35-30**

Er volgde verder **(21x41) 36x47 (16-21) 29-24 (21-27) 30-25 (26-31) 24-20 (14-19) 20-15 (18-23) 15-10 (23-28) 25-20 (6-11) 20-15 (11-17) 48-42 (28-32) 10-4! (31-36) 4x31 (36x27) 15-10 (17-22) 10-4 (22-28) 4x31! (32-37) 31-26 (37x48) 47-42 (48x37) 26x42 (28-32) 42-15 (19-23) 15-20** en zwart gaf het op. Bijzonder knap!

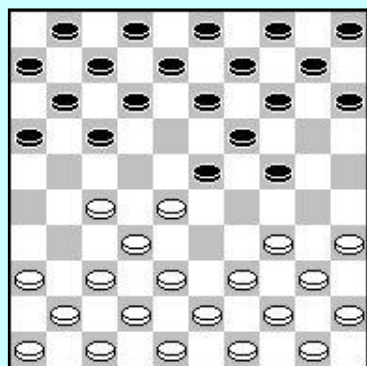

7. Het offer in de opening

Koningsgambiet, Damegambiet, Schots gambiet, Morra-gambiet, Middengambiet, het zijn zo maar wat kleurrijke namen die mij te binnen schieten als ik denk aan de tijd dat ik nog schaakopeningen bestudeerde. Het wemelt in de schaakliteratuur van de gambietopeningen en hoewel niet alles even correct is, heeft het minder bekende gambiet toch altijd het voordeel van de verrassing.

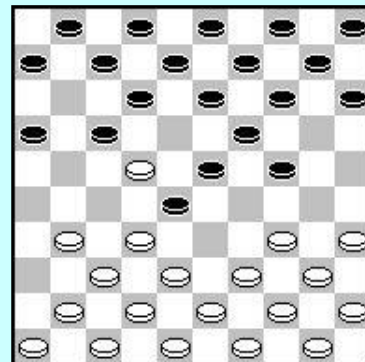
In de damliteratuur zult u tevergeefs naar dit soort gambietopeningen zoeken. Ons edele spel leent zich niet voor het offer van een schijf in de opening u kunt het dan beter direct opgeven. Hooguit komt een enkele keer het schijfoffer in de opening voor.

Ooit opende eens iemand tegen mij, het was nota bene in een correspondentiepartij!, op de volgende wijze 1. 33-29 18-22 2. 35-30? 20-24 3. 29x20 15x35 Een dergelijk openingsgambiet zullen we maar niet serieus nemen. Toch ontving ik een paar dagen later geen kaartje met de tekst "een vergissing", nee de man speelde nog een viertal zetten door en staakte toen de strijd. Zag hij even later toch het inferieure van dit gambiet in? Ik zal het nooit weten.

67. Gambietopeningen zijn in het dammen bijna altijd gedoemd te mislukken. Zo speelde Herman Hoogland, wereldkampioen, in 1912 tegen Fabre het volgende schijfoffer. Vanuit de beginstelling: **1. 33-28 18-23 2. 31-27 20-24** Nu is de stand van diagram 1 ontstaan. Wit speelde nu het schijfoffer **3. 28-22 17x28 4. 36-31** De bedoeling was natuurlijk op de volgende zet 41-36 te spelen en dan door 27-21 de geofferde schijf terug te winnen. Hoewel de eerste twee openingszetten al duizenden keren gespeeld waren, was nog niemand op dit, overigens onzalige idee, van 3. 28-22 gekomen. Fabre vervolgde nu goed met **4....11-17**. Maar daar had Hoogland het volgende op gevonden **5. 27-22** (zie diagram 68)

68. Ook zo krijg ik mijn schijf terug, zal hij gedacht hebben. Het verrassingseffect werkte. Fabre speelde nu **5....17-21 6.22x33** met gelijk spel. Maar dit openingsexperiment was totaal fout, want zwart moet spelen 5....28-33! 6.38x18 17x28 7. 32x23 19x28 of na 5....28-33 6. 38x20 17x28 en in beide gevallen ziet wit zijn geofferde schijf nooit meer terug. Een openingsgambiet dat dus zeker geen navolging verdient.

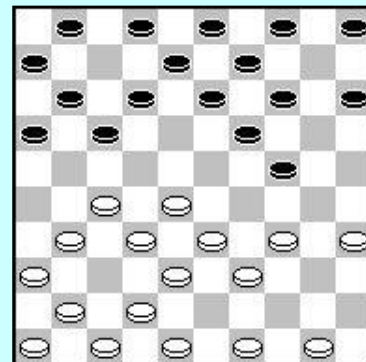
69. Een aardige gambietvariant in de opening vond ik in het bondsblad "Het Damspel" van 1933. Het komt uit het boek "Dammen" van Springer en de Jongh. Ik geef hier de letterlijke tekst uit 1933 want dat hoort bij de charme van deze variant.

"Gambiet"-variant in de rechtersleugel-opsluiting.

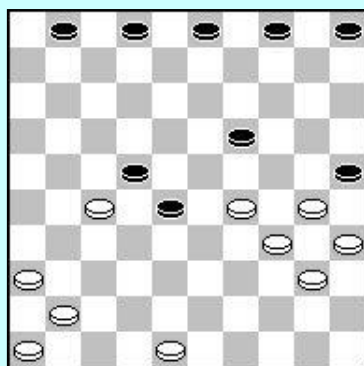
1. 33-28 18-23 2. 39-33 12-18 3. 44-39 07-12 4. 34-30 20-25 5. 39-34 15-20 6. 31-27 20-24 7. 37-31 23-29!! 8. 34x23 18x29 9. 40-34(of?) 29x40 10. 45x34 10-15 11. 43-39?? (zie diagram)

Een zwakke voortzetting. De wijze waarop Zwart van dezen zet partij trekt is uiterst belangwekkend en hoogst origineel. **11...24-29!!** Een tijdelijk offer ook wel "gambiet" genoemd.

12. 33x24(A) 14-20!! 13. 50-45(B) 20x40 14. 45x34 16-21!! een tweede "gambiet", uiterst verrassend en fraai. **15. 27x18 13x44 16. 49x40 15-20** dreigt 20-24-29 enz. **17. 32-28**, om op 20-24 met 28-23 voort te zetten en dreigt bovendien 28-23, 30-24 enz. met handhaving van de gewonnen schijf. **17...17-22!!** en opnieuw een "gambiet" om den aanval tegen de stelling 30,34,35,40, met kracht te kunnen voortzetten. **18. 28x17**, Heeft nu 2 stukken meer. **18...20-24** Dreigt 24,29 enz. **19. 38-33** gedw. **9-13!!** Dreigt weer 24-29 enz. **20. 33-29** gedw. **24x33** Dreigt nu weer 33-29. **21. 42-38** dus weer gedw. **33x42 22. 47x38** Heeft één stuk weer moeten afstaan **22....13-18** Begint opnieuw den aanval tegen veld 29. **23. 38-33(of?) 18-23 24. 41-37(C,D) 8-13** Dreigt nu weer 23-29 enz. **25. 33-29(E) 4-9 26. 29x18 13x11** Zwart heeft nu beide geofferde stukken teruggewonnen, met belangrijk voordeel in de stelling, o.i. vrijwel gewonnen.

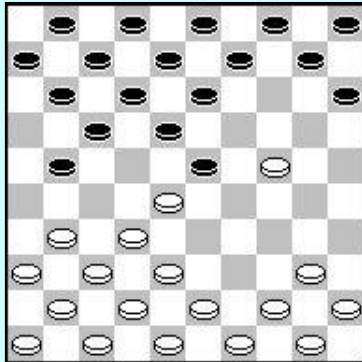
- A) 12. 34x23 25x43 13. 48x39 17-21!! 14. 41-37 Op 31-26 speelt Zw. 1-7 11x31 16-21 7x11 33x22 19x48 enz. met winst. 14...21-26 met belangrijk voordeel voor zwart.
- B) 13. 49-43(of?) 20x40 14. 35x44 25x34 15. 39x30 19-23 enz. en zwart wint een schijf.
- C) 24. 33-29 1-7 25. 29x18 8-12 26. 17x8 3x23!! en wit heeft tegen 23-29 geen verdediging meer.
- D) D) 24. 17-12 8x17 25. 33-29 23-28 26. 31-27 De beste. Op 29-23 volgt zw 28-33 33-39 enz. met winst. Met den tekstzet dreigt wit bovendien 27-21, 36-31 enz. 26. ...17-22 (zie diagram 70)

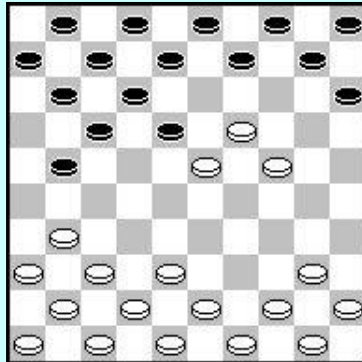
70. Een voortzetting, geheel in het kader van deze variant, daar het hier wederom een "gambiet" betreft 27. 27x18 19-23 28. 18-12 of 13. Op elken anderen zet heeft Zwart alle geofferde stukken terug, met belangrijk voordeel in de stelling. 28....28-33! Een probleemzet! Hoe Wit ook slaat, altijd komt Zw. op 45 met winst.

E) 25. 33-28 23x41 26. 46x37 13-18 27. 48-43(of?) 18-23 en Wit heeft tegen 23-29 geen verdediging meer. Een zeer fraaie "Gambiet-variant", welke in logica van aanval met de mooiste schaakvariant in dat genre kan wedijveren.

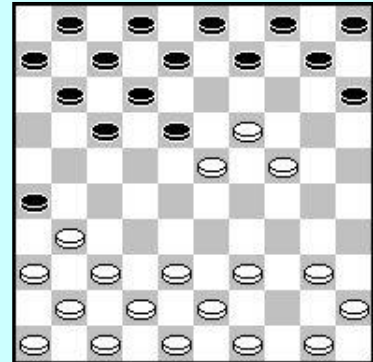
71

72

73

71. Nog zo'n curieus gambiet snuffje (zoals hij het zelf noemt) is afkomstig van F.Raman. Hij laat wit en zwart de volgende, ik geef het toe, niet erg voor de handliggende openingsetten spelen: **1. 34-30 19-23 2. 33-28 14-19 3. 39-33 16-21 4. 30-24 20x29 5. 33x24 19x30 6. 35x24** (zie diagram 71) Op 9-14 volgt nu of 28x19 (14x23) 32-28 (23x32) 38x16 of 28x19 (14x23) 24-20 (15x24) 32-27 (21x32) 37x30 Daarom gaat zwart nu offeren **6...18-22 7. 28x19 22-28** een tweede offer, toe maar **8. 32x23 13-18** (diagram 72)

72. Zwart dreigt nu een schijf te winnen, maar - en dat is het zwakke van dit gambiet - wit kan het maar liefst op drie manieren verhinderen. En wie zou met de witte schijven niet een van de drie manieren vinden.

- 1). 9. 19-14
- 2). 9. 31-27 gebruik makend van de meerslagregel.
- 3). 9. 24-20 15x13 10. 38-32 18x29 11. 31-27 met de dreiging 27-22 en 32x34.

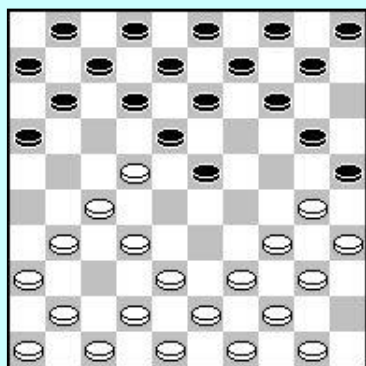
Ook nog mogelijk is 9. 38-32 18x20 10. 19-14 (een fraai tegengambiet, aldus Raman) 10x19 11. 31-27 met de dreiging 27-22 en 32x25

73. Met de woorden "noviteit in het openingsspel" geeft Raman nog de volgende op de vorige partijstand gelijkende gambietopening.

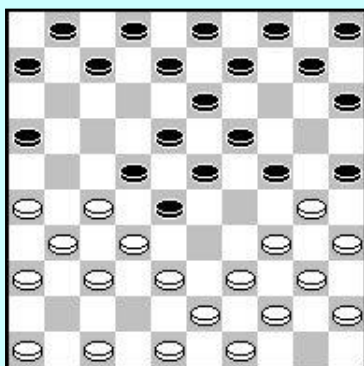
1. 34-30 19-23 2. 33-28 14-19 3. 39-33 16-21 4. 44-39 21-26 5. 30-24 20x29 6. 33x24 19x30 7. 35x24 18-22 8. 28x19 22-28 9. 32x23 13-18

Maar nu gaat dit dubbeloffer niet op, want er volgt **10. 31-27 18x20 11. 27-22 17x28 12. 19-14 10x19 13. 37-31 26x37 14. 41x26** met schijfwinst, of om Ramans woorden te gebruiken, stukwinst. Ik geef het nogmaals toe, het voorgaande heeft meer curiositeitswaarde dan dat het van belang is voor de wedstrijdpraktijk.

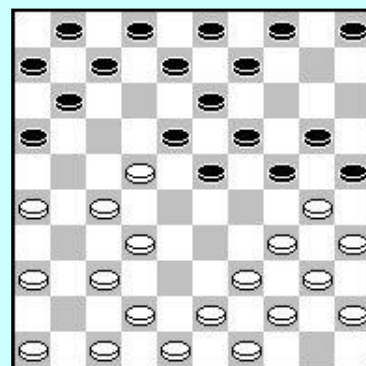
74

75

76

Daarom nu een openingsoffer met meer praktische waarde. Het offer is ontstaan tijdens de voorbereiding van de tweekamp om het wereldkampioenschap tussen A.Gantwarg en R.Clerc. Clerc, zijn secondant J.v.d.Wal en H.Wiersma schijnen dit offer voorbereid te hebben en Wiersma schreef er over in Dammagazine nr.115. Het offer is tijdens de match helaas niet op het bord gekomen.

1. 35-30 20-25 2. 40-35 15-20 3. 45-40 17-22 4. 32-27 19-23 5. 37-32 22-28 6. 33x22 (zie diagram 74) Er zijn nu twee varianten:

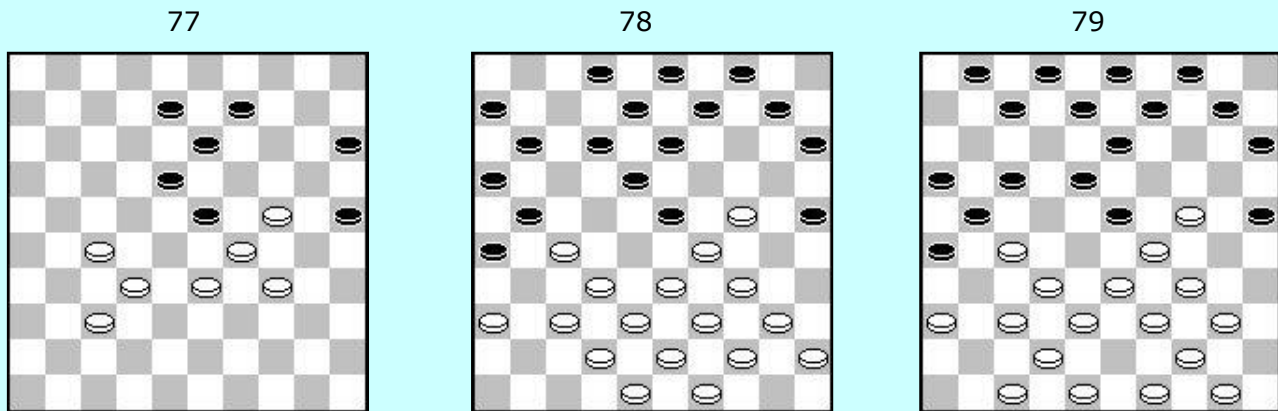
A. **6...14-19 7. 31-26** (na 38-33 kan 16-21 of nog beter 20-24) **7...20-24** (ook 10-14 is goed) **8. 50-45 12-17 9. 42-37 17x28 10. 36-31 11-17 11. 41-36** Let op 34-29 mag niet door de tegencombinatie 13-18 en 18-22 **11...17-22** en wit kan kiezen uit verschillende spelsystemen (zie diagram 75)

1. 38-33
2. 27-21 (Van Leeuwen systeem)
3. 34-29 (hekstelling)

B. **6...10-15 7. 50-45 14-19 8. 31-26** (39-33 is verhinderd door 23-29 en 12-17 ook 41-37, 9-14 is goed voor zwart) **8...12-17 9. 41-37 17x28 10. 38-33 20-24 11. 33x22 15-20** (zie diagram 76) **12. 43-38** (weer is 39-33 verboden door 23-28 enz.) **7-12 13. 49-43 9-14 14. 47-41 5-10 15. 27-21 18x27 16. 32-28 23x32 17. 37x28** schijf 46 en 48 moeten op hun plaats blijven door de combinatieve mogelijkheden van zwart. **17...24-29 18. 21x32 29-33 19. 38x29 16-21 20. 26x17 11x24** een mooie offervariant.

8. De offervariant in de Roozenburg-Opstelling

Oktober 1945: de beroemde match Springer - Roozenburg, waarin Piet Roozenburg zijn nieuwe spelsysteem lanceert, dat later zijn naam zal dragen nl. de "Roozenburg-Opstelling" of kortweg de "R.- opstelling". Een revolutionair systeem dat de damtheorie een enorme impuls heeft gegeven. Even voor de duidelijkheid, zodat we weten dat we over hetzelfde praten de karakteristieke stelling (zie diagram 77). Wit bezet de velden 24, 29 en 34 veld 32 moet bezet zijn om met 33-28 de aanval op schijf 23 mogelijk te maken. Zwart bezet de velden 18, 23 en 25 (vaak ook veld 15). Het zwarte centrum wordt a.h.w. in een tang genomen en onder druk gezet: schijf 23 moet dan op termijn vallen. Zo ging het althans in die historische tiende matchpartij Roozenburg - Springer.

Nu lieten de zwartspelers zich natuurlijk niet zo maar als makke schapen naar de slachtbank leiden. Ze vonden steeds betere verdedigingen voor schijf 23. Interessante stof, maar het valt buiten het bestek van ons onderwerp.

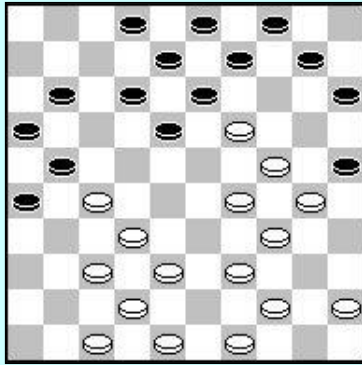
Wel van belang is het idee van F.Drost dat de "offervariant in de R.Opstelling" of ook wel het "Drost-systeem" wordt genoemd. Zwart geeft vrijwillig schijf 23 op om een aanval te openen op schijf 27 van wit. Deze aanval moet leiden tot een doorbraakmogelijkheid op wits linker-vleugel en ook schijf 19 van wit staat aan gevaren bloot.

78. Wit speelt **33-28** zwart **(12-17) 28x19 (17-22) 38-33 (22x31) 36x27 (11-17)** Wit kan nu niet 33-28 spelen vanwege (15-20) enz. Schijf 27 gaat dus verloren en door de zwakke positie van schijf 19 heeft zwart groot voordeel.

79. A.Gantwarg - F.Drost (Suikertoernooi 1974).

17. 33-28 7-11 18. 28x19 17-22 19. 47-41 22x31 20. 36x27 11-17 21. 38-33 1-6 22. 49-43 17-22 23. 41-36 22x31 24. 36x27 6-11 25. 50-45 11-17 Nu gaat schijf 27 verloren, daarom speelde Gantwarg **26. 37-31 26x28 27. 33x11 16x7 28. 27x16 9-14 29. 43-38 14x23** Zwart heeft nu een betere stand in tijdnood verzuimde Drost later de winst.

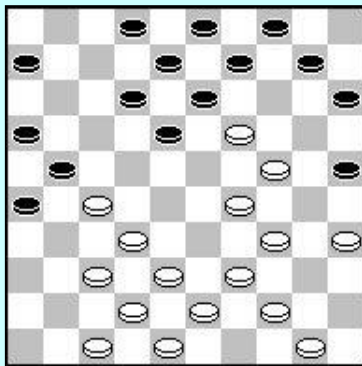
80. Een aardige partij in het "Drost systeem" werd gespeeld tussen Koeperman (wit) en Agafonow, kampioenschap van de USSR 1976.

- 1. 32-28 19-23 2. 28x19 14x23 3. 37-32 14-19 4. 35-30 20-25 5. 33-29 14-19 6. 40-35 17-22 7. 31-27 22x31 8. 36x27 11-17 9. 30-24 19x30 10. 35x24 6-11 11. 38-33 5-10 12. 41-37 17-21 13. 46-41 21-26 14. 41-36 11-17 15. 43-38 17-21 16. 45-40 12-17 17. 33-28 7-12 18. 28x19 17-22 19. 40-35 22x31 20. 36x27 1-6 21. 50-45 6-11 22. 35-30 (zie diagram)**

Wit dreigt met 37-31 (26x28) 19-14 (21x43) 14x5.

22....2-7! Nu wordt de dreiging weerlegd door (18-23) 49x38 (4-10) 5x14 (9x20) 29x9 (20x49) 9-4 (25x32) 48-43 (49x38) 42x22 (8-13) 4x18 (12x23) **23. 49-43 12-17 24. 39-33 17-22** Het doel is bereikt schijf 27 wordt veroverd. **25. 19-14 10x19** (op (9x20) 45-40 (22x31) 24-19 (13x35) 29-24 (20x29) 34x1) **26. 44-39 22x31 27. 24-20 15x35 28. 29-24 19x30 29. 45-40 35x44 30. 39x50 30x28 31. 32x1 8-12 32. 1x36 13-18 33. 36x13 9x18.** zwart heeft een schijf gewonnen en won later ook de partij.

Het "Drost-systeem" heeft weer geleid tot een tegenoffer, het zg. "Wiersma-tegen-offer" In een partij uit het kampioenschap van Nederland 1976 tegen J.Capelle kwam dit idee als eerste naar voren, maar kon door een onnauwkeurigheid niet worden uitgevoerd. (zie diagram 81)

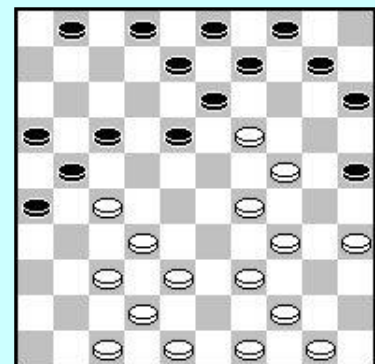

81. Wiersma heeft net **49-43?** gespeeld . Zwart vervolgt nu met **(12-17)** en nu was wit van plan 27-22 (18x27) 29-23 te spelen, maar ontdekte op tijd dat dit fraaie offer faalt op (10-14) en (13-19). Veld 49 moet dus gesloten blijven.

82. Koeperman - Verpoest, wereldkampioenschap 1976.

Het "Wiersma-tegenoffer" wordt hier in de praktijk gebracht.

- 21. 27-22 18x27 22. 29-23** De bedoeling: geef schijf 27 prijs en schijf 19 een extra steuntje.**22....17-22 23. 39-33 27-31 24. 32-28** (34-30 is nog niet mogelijk door (25x34) 24-20 (15x24) 19x39 (22-28) 33x22 (21-27) 32x21 (26x19) **24....1-6 25. 28x17 21x12 26. 34-30 25x34 27. 24-20 15x24 28. 19x39 10-14 29. 35-30 13-19 30. 33-28 4-10 31. 38-32 9-13** Nu speelt Koeperman op een te dure dam door **32. 47-41 31-36 33. 30-25 36x27 34. 25-20 14x25 35. 23x5**

In de clubcompetitie 1988/89 werd in de tweede ronde de volgende partij gespeeld:

Van der Tak (VAD) - Wiersma (IJmuiden)

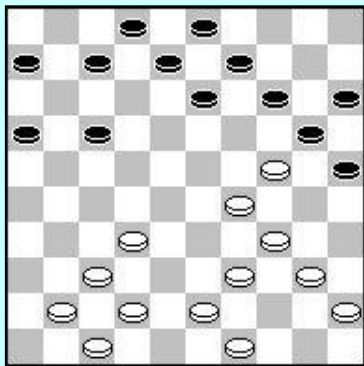
- 1. 34-29 18-22 2. 40-34 12-18 3. 45-40 7-12 4. 32-28 19-23 5. 28x19 14x23 6. 31-27 22x31 7. 36x27 1-7 8. 35-30 10-14 9. 37-32 20-25 10. 30-24 14-19 11. 40-35 19x30 12. 35x24 17-21 13. 41-37 21-26 14. 44-40 11-17 15. 46-41 17-21 16. 49-44 12-17**

17. 33-28 7-11 18. 28x19 17-22 19. 41-36 22x31 20. 36x27 5-10

Het zg. "Drost-systeem" in een gunstige versie

21. 40-35 11-17 22. 27-22 18x27 23. 29-23

Wat zal de witspeler gedacht hebben ? Laat ik tegen de naamgever eens het "Wiersma- tegenoffer" spelen ? Een provocatie ? Wiersma zal echter gelachen hebben, want kijkt u nog eens naar diagram 81: hier liet hij deze vondst achterwege vanwege het nu komende vervolg. Moraal ? Ken uw klassieken, de geschiedenis herhaalt zich enz. enz. **23....10-14 24. 19x10 13-19 25. 23x14 9x49 26. 50-44 49x40 27. 35x44 15-20 28. 10-5 4-10 29. 5x11 6x17** zwart staat een schijf voor en won de partij. Toch aardig als je zo'n combinatie 12 jaar later nog eens kan uitvoeren.

83. Zwart heeft net door de actie (18-22) en (12x14) een extra schijf naar zijn linkervleugel gebracht en probeert nu schijf 24 te veroveren.

Wit zal dus zo snel mogelijk veld 23 willen bezetten **32-28?** maar wordt nu verrast door het offer **(17-22) 28x17**

zwart neemt eerst schijf 24 onder schot om pas later schijf 17 te heroveren. **(14-19) 40-35 (19x30) 35x24 (9-14) 45-40**

(14-19) 40-35 (19x30) 35x24 en nu **(13-18!)** 24-19 is verboden door (8-12) 17x8 (2x44) 49x40. Maar (18-23) en (20x40) dreigt. Daarom **17-12 (8x17)** en dan **24-19**. Maar nu is het een kwestie van techniek om schijf 19 te veroveren. Bijv. **(2-8) 49-44 (3-9) 44-40 (7-12)** en aan (9-13) met schijfverlies is niet te ontkomen.

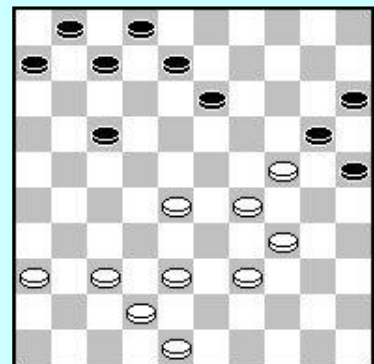
84. Tot slot een mooi dubbeloffer.

Het enkele offer (17-22) 28x17 (13-18) helpt niet, want dan speelt wit 17-12 (8x17) 24-19 en schijf 19 is onaantastbaar.

Maar...**(17-22) 28x17 (6-11) 17x6** en dan pas **(13-18)**.

De schijf op 6 wordt nu het aanknooppunt. **24-19?** wat anders? **(7-11) 6x17 (8-12) 17x8 (2x44)** met winst.

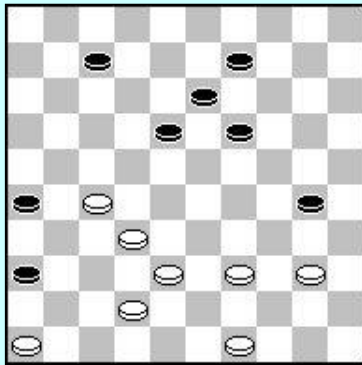
Offers, vooral dubbele, blijven altijd verrassend.

9. Bijzondere offers

Komt het offer in de dagelijkse praktijk al weinig voor, het dubbelloffer kan men gerust zeldzaam noemen. Om van de uitzonderlijkheid van het "triple of nog meer offer" nog maar te zwijgen. Gaan schakers, terecht, "uit de bol" bij het zien van een dameoffer, dammers zouden dit in het kwadraat moeten doen bij het aanschouwen van een triple offer. We zijn dan nl. aangeland op een van de zeldzaamste plekjes van het damrijk.

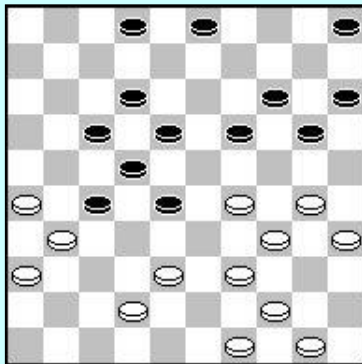
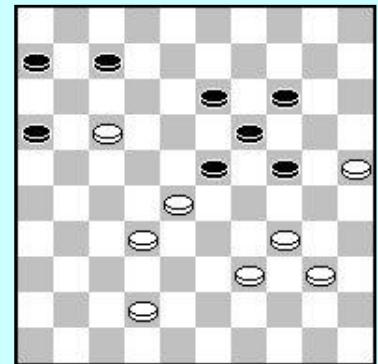
Toch komen enkele uitzonderlijke staaltjes van dit soort offers in de damliteratuur voor. Het zijn vaak gecomponeerde standen, maar een kniesoor die daar op let en laten we wel wezen: het had toch kunnen gebeuren in een partij. Of niet soms?

85. Hier een mooi, maar nog niet zo moeilijk voorbeeld van een dubbelloffer. Het is van W.J.v.d.Voort.

Wit speelt **27-21 (26x17) 39-34 (30x39) 42-37** Nu valt er voor zwart niets meer te verzinnen tegen de dubbele dreiging 37-31 en 38-33.

86. W.Huisman - J. Bom, kampioenschap van Nederland 1950. Zwart speelde 7-12? Ook het offer (23-29) 34x23 (7-11) was niet goed, want dan volgt 39-34 (11x33) 42-38 (19x37) 38x18. Er zat echter een mooi dubbelloffer in deze stand (**23-29) 34x23 (24-30) 25x34 7-11** en wit heeft niets beters dan opgeven.

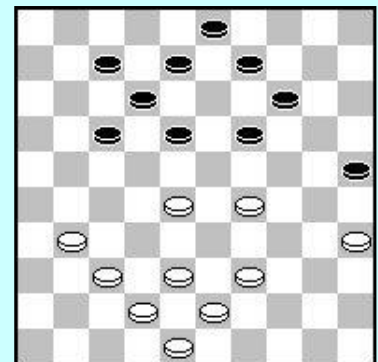
87. Sijbrands - Wielaard.

De vorige stand zou in de praktijk hebben kunnen voorkomen...deze stand werd ook in werkelijkheid gespeeld

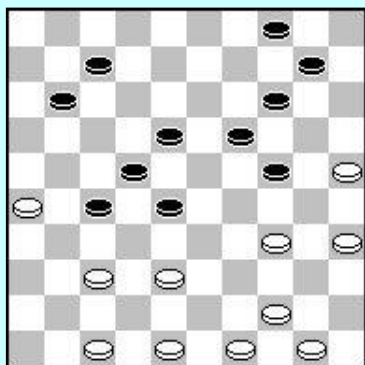
29-23 (18x40) 39-34 (40x29) 30-24 (19x30) 35x33 (28x39) 44x33 en nu, dat is het mooie, is de dreiging 33-28 beslissend. Immers op (27-32) 38x7 (2x11) 31-27 (11-16) 42-37 waarna 37-31 het geheel zal afmaken. Geweldig!

88. Een mooi triple offer komt voor in dit diagram

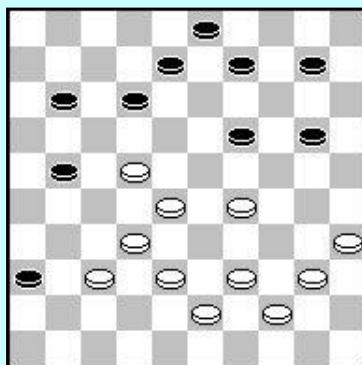
28-23 (19x28) 35-30 (25x23) 38-33 en nu moet veld 22 gedicht worden, maar dan volgt altijd 31-27 en zwart kan het moede hoofd in de schoot gooien of gillend het pand verlaten.

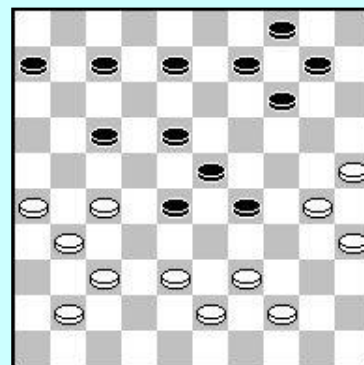
89

90

91

89. Een bekend drievoudig offer van I.Koeperman.

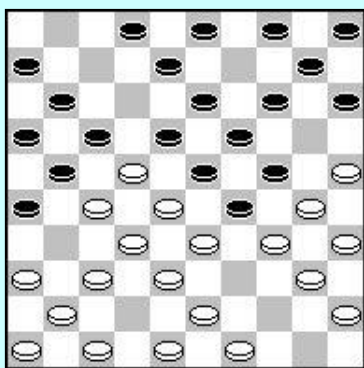
Wit wint door

35-30 (24x35) 25-20 (14x25) 16-21 (27x16) 38-32 vele uitroeptekens, want op (18 of 19-23) volgt 34-29 en op (28-23) 44-40. Schitterend.

90. Uit een boek van F.Raman haalde ik het volgende vijfvoudige offer.

37-31 (36x28) 29-23 (18x29) 32-27 ook deze zet moet, anders (29-34) **(21x23) 39-33**. Op (19 of 20-24) volgt 35-30 met dam of doorbraak naar dam. Ook (29-34) helpt niet want 40x16 geeft vrije doortocht naar dam. Heerlijk.

91. Een prachtig "gambiet-vraagstuk" uit 1933 van R.Vonk. Wit wint door **30-24 (29x20) 26-21 (17x26) 27-21 (26x17) 38-33!** Voor zwart is er geen redding. Op (17 of 18-22) volgt 31-27, 33x11 en 43-38, 38x19, 25x3 of 5. Op (17-21) volgt 33x11, 31-27, 37x19, 25x5. Andere zetten zijn al even slecht. Het beste lijkt nog (9-13) 33x2 en (20-24) doch ook dat is voor zwart verloren.

92. In het kader van deze hoogst zeldzaam voorkomende offers mag de, toch wel bekende, studie van W.Monsma uit 1937 niet ontbreken. Men spele vanuit de beginstand:

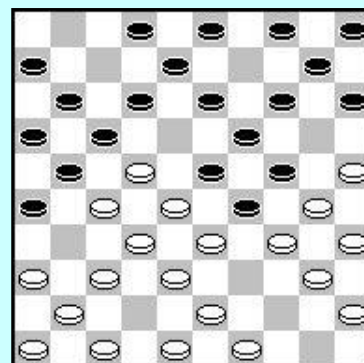
1. 33-28 18-23 2. 31-27 20-24 3. 34-30 17-21 4. 37-31

14-20 5. 42-37 9-14 6. 30-25 21-26 7. 27-22 24-29 8. 31-27 20-24 9. 39-34 12-17 10. 34-30 17-21 11. 44-39 7-12 12. 39-34 12-17 13. 50-44 1-7 14. 44-39 7-12 15. 39-33 12-18

Zie diagram. Nu komt het drievoudige offer **37-31 (26x37) 36-31 (37x26) 25-20** dit laatste offer is noodzakelijk omdat zwart anders (14-20) speelt **(14x25) 41-37** en het is een kwestie van het

uitspelen van de tempo's. Zwart loopt zich na dit drievoudige offer vast, want hij heeft geen mogelijkheid meer de stelling open te breken. Verbluffend dat je drie schijven voorstaat en dan nog verliest, omdat de stelling vastloopt.

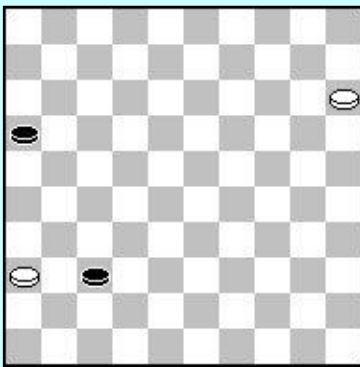
93. Maar minstens zo verbluffend is de vondst van A.Kuyken. Hij zag iets soortgelijks voor zwart. Vanuit dezelfde opening kan zwart de zet **15. 39-33** afstraffen (diagramstand) door het offer **(26-31) 37x26** en nu pas **(12-18)** te spelen. Nu heeft wit aan 25-20 niets, terwijl zwart op iedere andere zet **(14-20) 25x14 (15-20) 14x25** en **(10-14)** speelt. Het gelijk der tempo's is nu aan de kant van zwart.

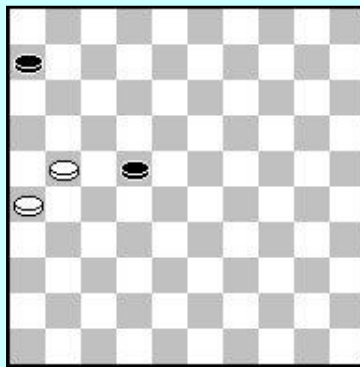
10. Het offer in het eindspel

De meest "offerrijke" fase in een dampartij lijkt mij het eindspel. Elke dammer kent uit zijn eigen praktijk het schijfoffer dat hem nog net op tijd een vrije doortocht naar dam geeft. De regel dat drie dammen tegen één dam meestal remise is, werkt in het voordeel van de partij met nadeel. Een moeizaam opgebouwd voordeel blijkt in het eindspel nog wel eens te verzanden als de andere partij door één of twee "offertjes" tijdig de damlijn bereikt. Als de discussie over de spelregel-hervorming weer eens de kop opsteekt (en dat gebeurt nogal regelmatig) dan gaat die vaak over dit soort "drie om één" eindspelen. Maar laten we ons hier daar maar niet druk om maken: de hoge offerintensiteit van het eindspel geeft ons alleen maar de nodige stof.

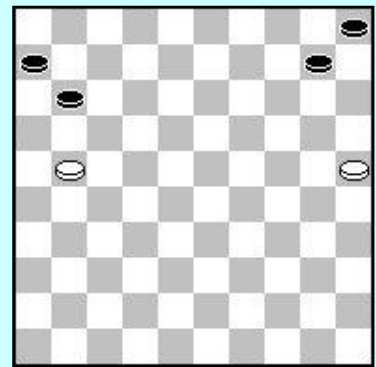
94

95

96

94.

Hier

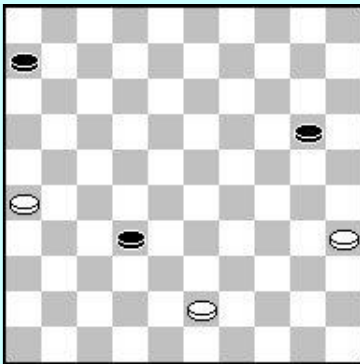
lijkt zwart ver genoeg opgerukt om remise te behalen, maar het offertje **36-31**

37x 26 gooit roet in het eten. **15-10 26-31 10-5** en zwart verliest, omdat hij de lange lijn niet meer kan overschrijden.

95. Een bekend standje. Het oogt remise, maar door het offer **21-17 22x11 26-21** wint wit met één tegen twee schijven. **11-16 21-17** Nu wordt het of oppositie na **16-21** of wit gaat naar dam door **6-11** en houdt met zijn dam de zwarte schijf tegen.

96. Deze stand toont duidelijk hoe sterk schijven kunnen zijn door hun plaats op het bord. Na **25-20** winnen twee schijven het van vier. Net als in het vorige diagram door óf oppositie óf door het halen van en dam met het tegenhouden van de schijf.

97. Deze stand lijkt hopeloos voor wit. Zwart loopt vrij naar dam en wint dan gemakkelijk. Maar een fijnzinnig offertje zorgt voor de remise **26-21** zwart moet deze schijf tegenhouden anders gaat hij naar dam en is remise een feit. **6-11** en nu **43-38 32x43 35-30** en terwijl zwart op twee velden dam kan halen, redt hij het niet meer. Zie: **1. 11-16 30-25 16x27 25x14** remise

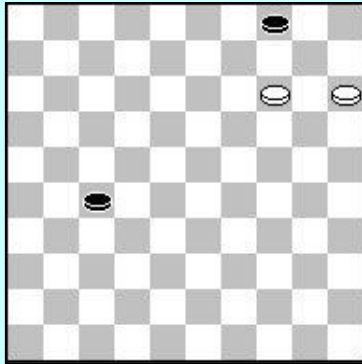

2. 20-25 21-16 25x34 16x7 remise

3. 43-48 21-16 48x25 16x7 remise

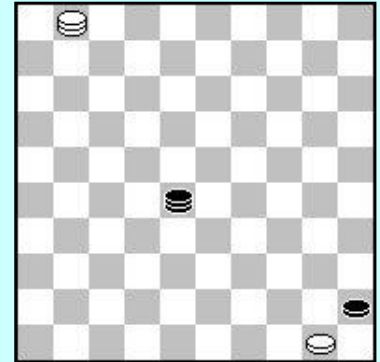
4. 43-49 30-25 49x16 25x14 remise

Hoogst vermakelijk, behalve als u met zwart speelt.

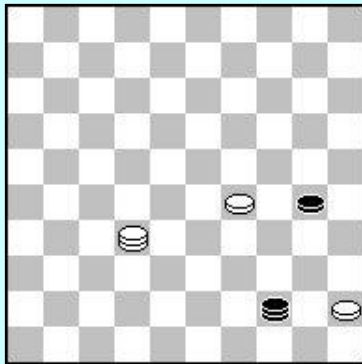

98. Hier kan wit kiezen uit twee offers **14-9** en **15-10** damhalen door 14-10 heeft geen zin, want dan overschrijdt zwart de lange lijn en is het snel remise. Ook het offer **15-10** leidt tot remise. Alleen **14-9** wint **4x13 15-10 27-32** of **13-19**. Maar **10-4-10** wint.

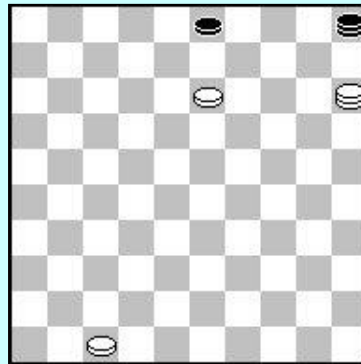
99. De stand was natuurlijk remise, maar zwart heeft met zijn laatste zet het voor hem dodelijke veld 28 bezet. Wit wint nu eenvoudig door het offertje **50-44 28x50 1-6** en zwart staat opgesloten. Hij moet zijn dam offeren en staat dan vast.

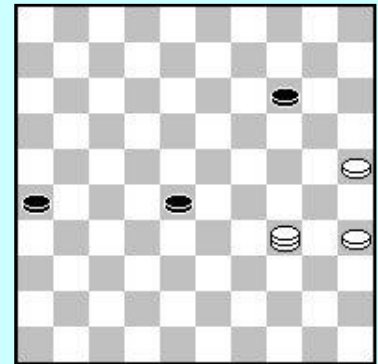
100

101

102

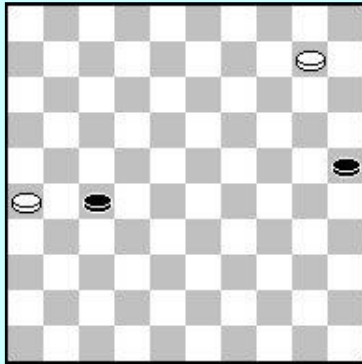

100. Ook deze stand zou remise zijn als wit niet zou beschikken over een offer nl. **45-40 44x35** en **32-49** nu kan zwart met zijn dam niet spelen en de enig andere zet **30-34** leidt tot verlies **29x40 35x44 49x40**.

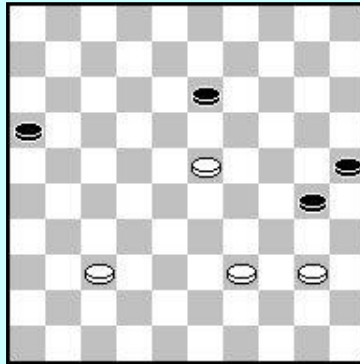
101. Weer zo'n "remisestand", nota bene met een zwarte dam op de zo belangrijke lange lijn. Eerst offeren met **13-9 3x14** en dan profiteren van de zwakte van de zwarte dam **15-10 14-20** wat anders? **10-46 20-25 47- 42** en op de volgende zet wordt de dam met **42-37** afgevangen.

102. Hier kun je, als wit, snel in de fout gaan, want na **34-45** dreigend met **25-20** en **35-30** doet zwart de dreiging teniet met het offer **14-20** of met **14-19** en de stand is remise. Daarom eerst het offer **25-20 14x25 35-30** de zg. Klemzet en nu wint wit altijd door op de volgende zet **34-45** te spelen.

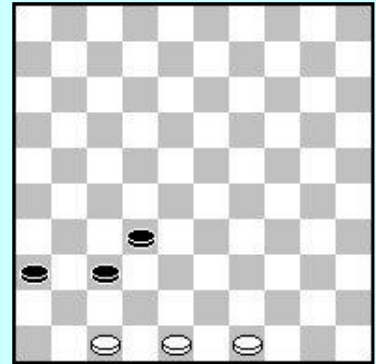
103

104

105

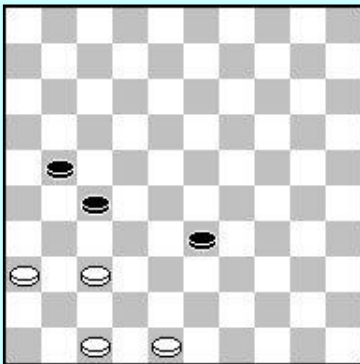
103. Ook hier zit een winnend offer in. **10-5 25-30 5-23 30-35** en nu het winnende **26-21 27x16 23-12** en zwart moet offeren, waarna ook de tweede schijf de damlijn niet meer zal halen.

104. Een eenvoudig offer, maar je moet het in de partij wel even zien. **23-19 13x24 40-35 16-21 37-31**. Aan de ene kant oppositie, aan de andere kant een krachteloze opstelling die tot verlies leidt.

105. Deze stand lijkt duidelijk gewonnen voor zwart. Maar...**49-43 37-41** de enige zet, de rest verliest snel **48-42 41-46** of AB **42-37 32x41 43-38** zwart heeft geen zet meer.

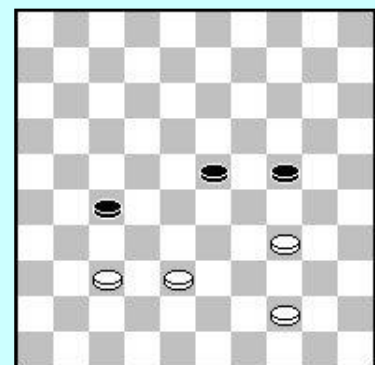
A. **32-37 42x31 36x27 47x36 27-32 36-31** de zwarte schijf is geklemd.

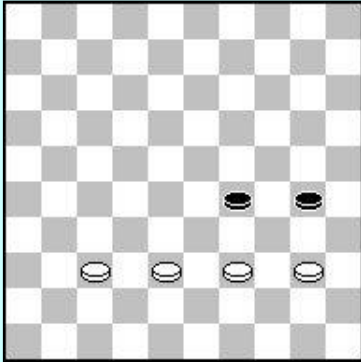
B. **32-38 43x32 41-46 42-37** en zwart moet zijn schijf en dam weggeven.

106. Zwart lijkt ver genoeg opgedrongen te staan voor remise, want op 48-43 kan hij natuurlijk 33-38 spelen. Wit speelt echter subtiel **48-42** nu kan zwart geen 33-39 spelen vanwege 37-32 27x38 42x44, daarom de enig overgebleven zet **21-26** (twee schijven offeren leidt natuurlijk tot een overmachtseindspel) Nu heel fraai **42-38!** Een dubbeloffer **33x31 47-42** en ondanks een schijf achterstand wint wit.

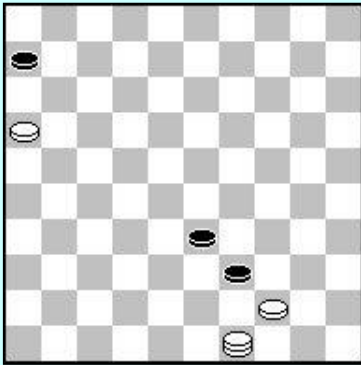
107. Kampioenschap van Nederland 1965. Wit (v.d.Sluis) speelde 38-33 en na enig offerwerk van zwart brak hij door naar dam en sleepte zwart er een remise uit. Eén simpel offertje was echter genoeg geweest voor de winst **34-30 24x35 38-33** en een drievoudige oppositie is bereikt.

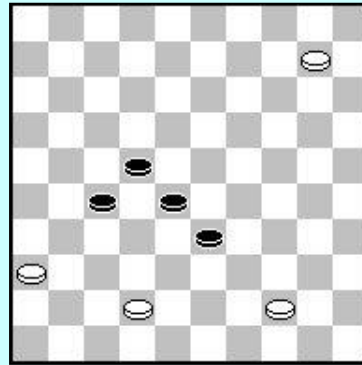
108. De overbekende stand van G. Féraud. De ontleding is slechts 3 zetten diep, maar uiterst lastig te vinden als je de stand nog nooit gezien hebt. Zwart dreigt met 30-35 remise te maken. Maar **38-32! 30-35 39-33** een dubbeloffer **29x27 40-34** met dubbele oppositie.

109

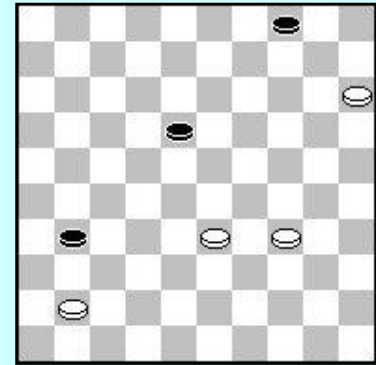
109. Een partijstand die A.de Jong won. **44-40 39-44 49-21 44x35 21-17 33-38 16-11** de klemzet brengt hier de winst, steeds volgt **17-2** met slag.

110

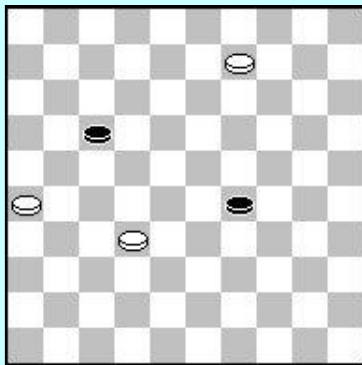

110. Deze stand is schijnbaar van alle kanten remise. Bv. 10-5 33-39. Het addertje onder het gras is het offer **36-31 27x36 10-5 33-39 (of ?) 5x41 36x38 44x42** met oppositie. Verrassend, het blijft opletten.

111

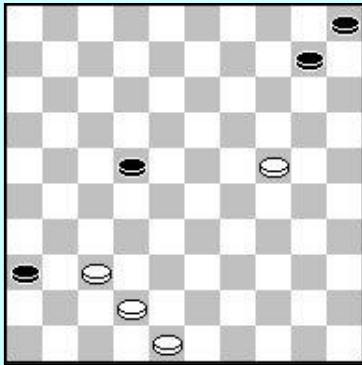

111. Na 33-28 is 4-10 en 31-36 remise. Maar eerst **15-10 4x15 33-28 15-20 34-29** (geen 34-30 dat is remise) drievoudige oppositie.

112. Hier moet wit niet direct damhalen, want dan is het remise. **26-21 17x26 9-3 39-34A 3-25 34-30 25-39 40-45 33-6.**
A. 26-21 32-37 31x22 3-9 22-28 9-14 28-33 14-20 winst.

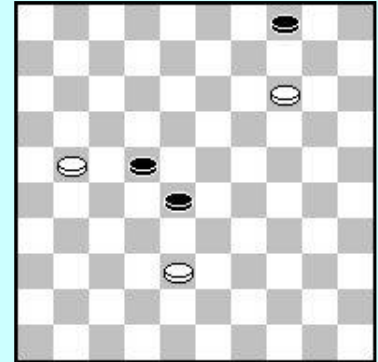

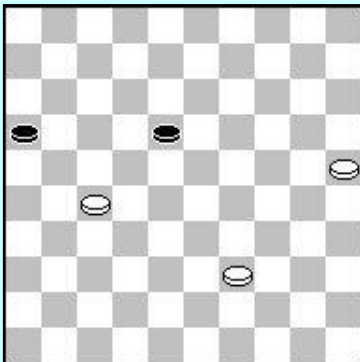
113. **42-38 22-27A 38-32! 27x38 24-20 38-42 37-31**

A. 10-14 38-32 5-10 48-43 10-15 43-39 14-20 24-19 20-25
 19-13 25-30 13-8 30-25 29-34 15-20 8-3 20-25 3-12 22-28
 32x23 45-40 12-17 winst

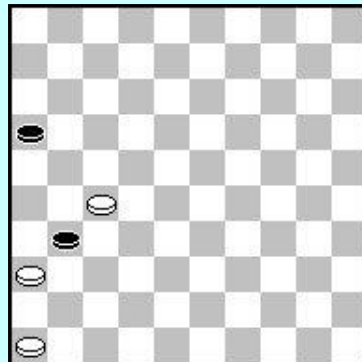
114. Zwart moet offeren **28-33 38x29 22-28** en nu **14-9 4x13 29-23 28x19 21-17** met winst.

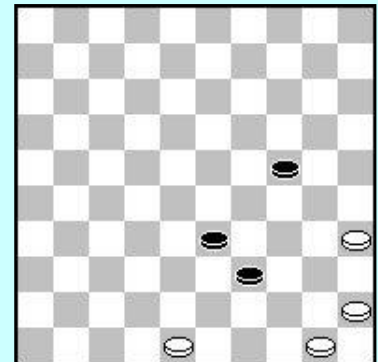
115

116

117

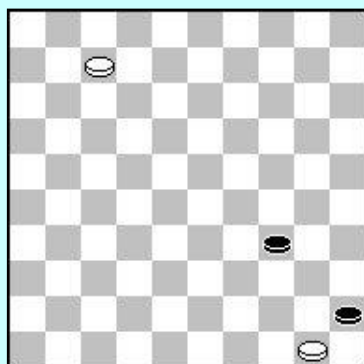

115. Zwart kan op twee manieren offeren. Het offer **16-21 27x16 18-22** is remise. **18-22 27x18 16-21** is verloren. Wit haalt dam op 4 en dan de manoeuvre 4-10-15. Uit een partij Brouwer - v. Aalten.

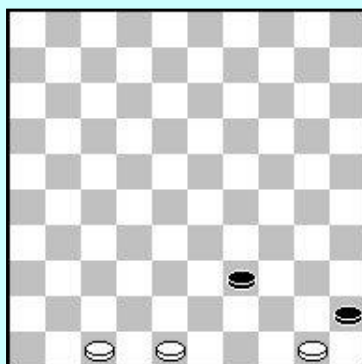
116. **27-21 16x27 46-41.**

117. **35-30 24x35 48-42 39-43 42-38 43x32 of 33x42 45-40.** Direct 48-42, dan volgt 24-30 en 39-43 met remise.

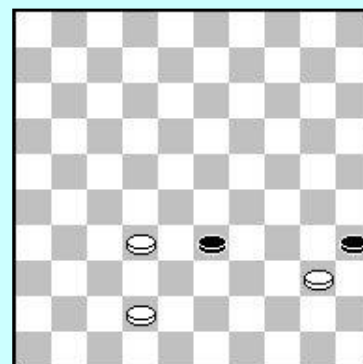
118

119

120

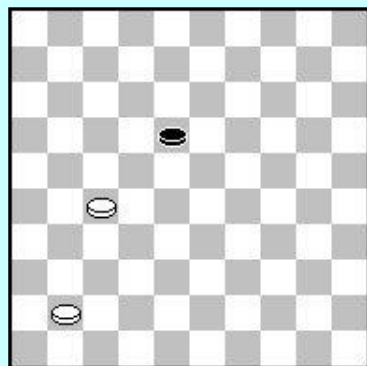

118. **7-1 34-39 50-44 39x50 1-6** en de dam is opgesloten.
Op **34-40** komt **6-1 40-44 50x39 45-50 39-33 50x28 6x50**.

119. J. Scheyen **48-42 39-44 50x39 45-50 42-38 50x42 47x38**
dus zwart **39-43 42-38 43x32 47-42**.

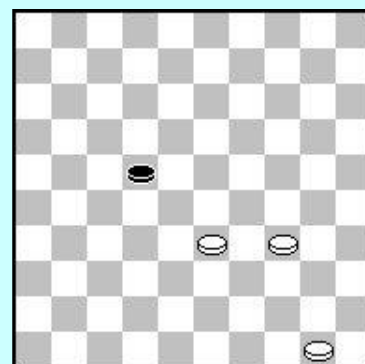
120. 40-34 wordt remise. Goed is **32-28**. Na **33x22 40-34** dubbele oppositie.
Op **35x44 32x50**.

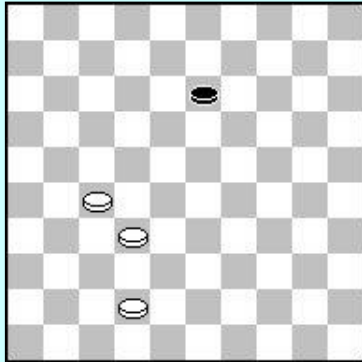
Een aparte groep offers in het eindspel vormt het "bijtrekkertje", één of meer schijven worden geofferd om een vijandelijke schijf naar een ander gedeelte van het bord te krijgen om hem daar te laten doodlopen door oppositie. De volgende diagrammen leggen het beter uit dan welke definitie ook.

121. De meest eenvoudige vorm. Wit wint door **27-22 18x27 41-37** met oppositie.

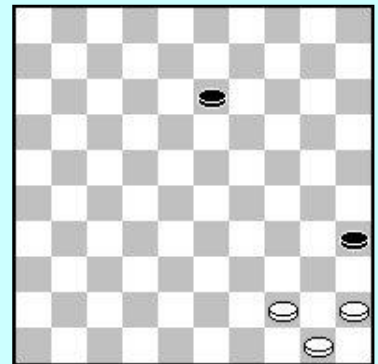
122. Een "bijtrekkertje" via een dubbelloffer. **33-28 22x33 34-29 33x24 50-44** en hoe zwart ook gaat lopen, altijd wint wit door oppositie.

123. Weer een dubbeloffertje. **32-28 13-19 28-23 19x28 27-22 28x17 42-37.**

124. P.v. Dijk **44-39** (44-40 levert slechts remise op) **13-18** gedwongen **39-33**. Op **18-22** wint wit nu door **33-28 en 45-40 50x28**. Dus offert zwart eerst een schijf door **35-40 45x34** en nu pas **18-22**, maar dat geniepige "bijtrekkertje" zorgt voor winst **33-28 22x33 34-29 33x24 50-44**.

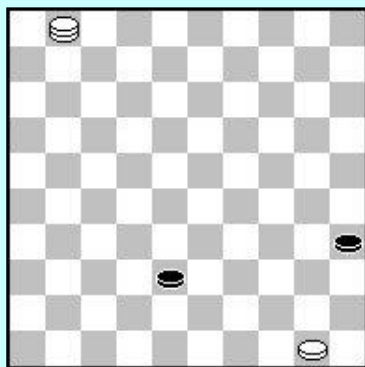
11. Het offer van een dam

In het begin van dit boek heb ik eens opgemerkt dat het offer dat onderdeel is van een directe combinatie niet tot het terrein van dit onderzoek gerekend wordt.

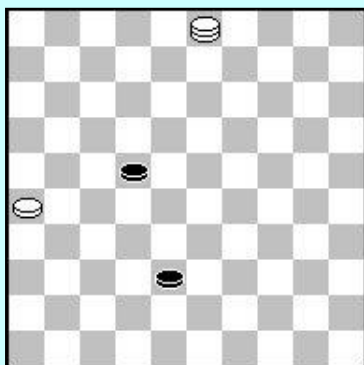
In dit hoofdstuk vindt u enige standen die de bekende uitzondering op de regel zijn. En dit komt dan door het bijzondere van het geofferde materiaal: een dam nota bene! Het machtigste "stuk" in ons damspel, in kracht vergelijkbaar met de dame in het schaakspel. Een dergelijk belangrijk stuk offer je toch niet zo maar, daar moet een bijzondere reden voor zijn. Je offert de generaal om het de soldaten te laten afmaken.

Met een vluchtige blik op de volgende diagrammen, merkt u dat we ons voornamelijk met het eindspel bezighouden. Nu is dat niet zo vreemd, want waar een dam in de opening of in het middenspel op het bord verschijnt is meestal de partij snel beëindigd. Alleen in het eindspel heeft de tegenpartij vaak nog kansen, hoewel de dam op dat moment zijn optimale kracht ontwikkelt: zijn actieradius is dan het grootst.

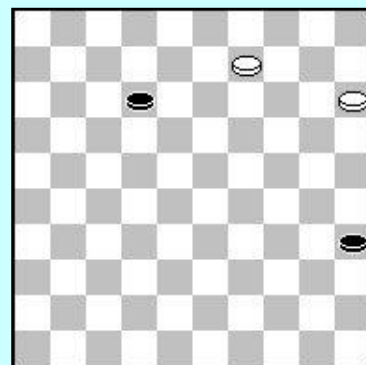
125

126

127

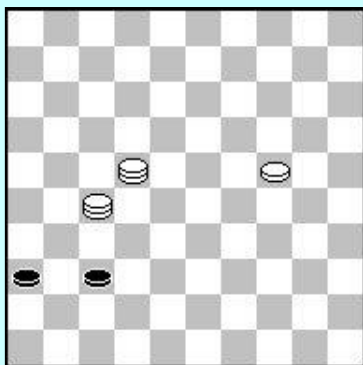

125. Een eenvoudig binnenkomertje. Ook zwart lijkt hier naar dam door te breken. Maar wit speelt **1-29 38-43** dit is wel verplicht. En nu het damoffer **29-40 35x44 50x48** uit. Zelfs de computer - die toch bepaald niet bekend staat als een dammeindspelel expert - lost dit soort standen moeiteloos op.

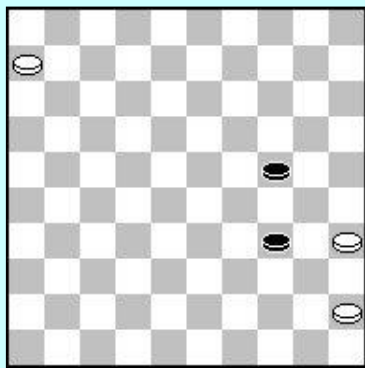
126. Het zusje van het vorige diagram. Hetzelfde principe, de zwarte schijf wordt naar het verkeerde veld gedwongen door **3-21 38-42 21-27 22x31 26x48**.

127. **9-3 12-18 3-25 35-40A 25-34 !!** een prachtig damoffer **40x29 15-10 18-22 10-4 22-28 4-10 28-33 10-15** wint.

A 18-23 15-10 35-40 40x29 10-5.

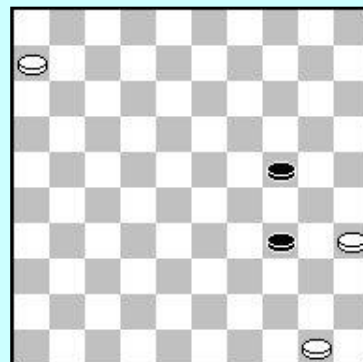

128. **22-4**, nu alleen maar **36-41** (anders volgt het damoffer 27-31) **27-31 37x26 4-10 41-46 10-5 26-31 24-19** en wint.

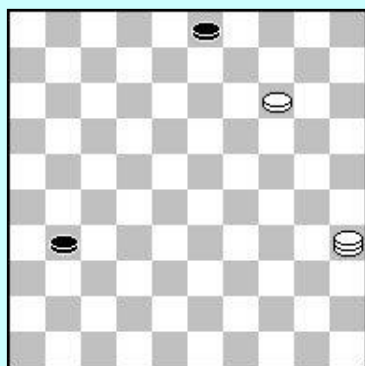

129. Niet moeilijk, maar in razende tijdnood moet je het toch maar even zien **6-1** (nu verliest 24-29 natuurlijk door 35-30) dus **34-39 1-34 39x30 45-40** en zwart kan zijn beide schijven weggeven.

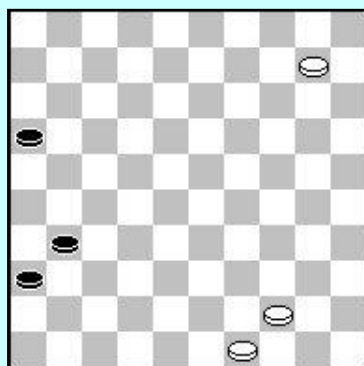
130. De stand lijkt sprekend op de vorige, maar de schijf op 50 zorgt voor een ander winstprincipe. **6-1 34-39** en nu eerst een schijfoffer **35-30 24x35 1-45**. Zwart heeft niets beters dan **39-43** waarna het damoffer **45-40 35x44 50x48** de partij beslist.

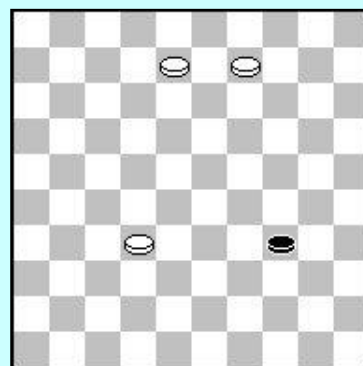
131

132

133

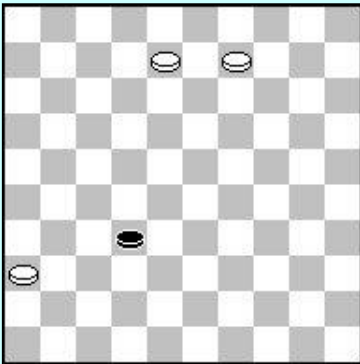

131. Wie zou hier, in tijdnood, niet 35-19 spelen, om dan na 3-8 tot de conclusie te komen dat de stand remise is. Maar **14-10 31-37 35-19 37-42** en nu het damoffer **19-37 42x31 10-5** en zwart komt de lange lijn niet meer over en is verloren.

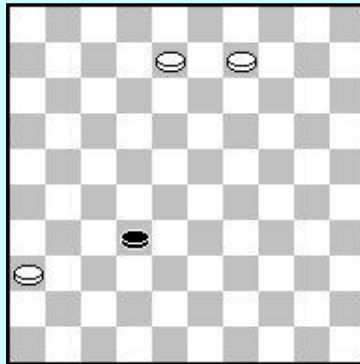
132. Deze stand bevat een schijf- en een damoffer: **10-5 16-21 44-39 21-27** Natuurlijk niet 21-26, want dat is eenvoudig gewonnen. Na **21-27** speelt wit **39-33 27-32 5x26 36-41** hè, hè ik ben de lange lijn over, maar nu **26-37 41x32 33-28 32x23 49-43** met oppositie.

133. Zwart moet twee keer teruggegooid worden, waarna wit de winst binnenhaalt. **8-2 34-39 2-30 39-44 30-39** het damoffer **44x33 32-38** en nog een schijfoffer **33x22 14-9 22-28 9-3 28-33 3-21 33-39 21-49**.

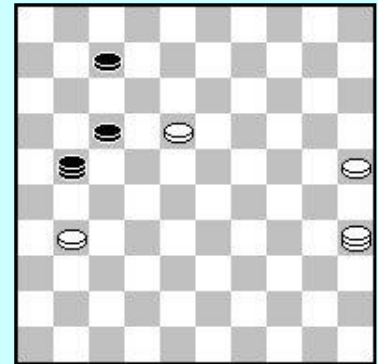
134

135

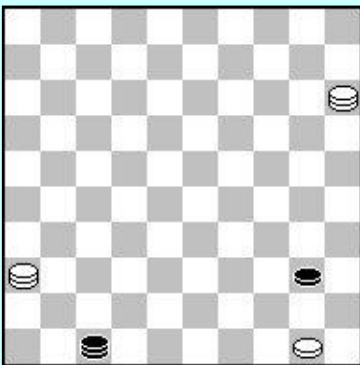
136

134. Een ander winstprincipe: de tang. **8-2 32-38 2-30 38-42 30-48 42-47 9-4 47-33 48-42** het beslissende damoffer **33x47 4-15** en zwart zit in de tang.

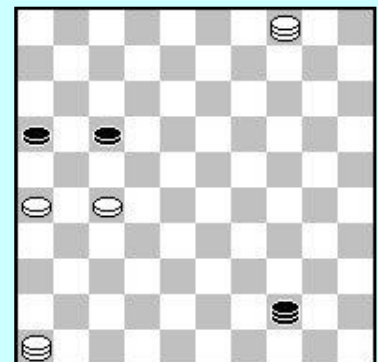
135. Even het tric-trac principe in uw gedachten nemen. Dan niet 7-1(is remise), maar **7-2** spelen. **34-39 2-16** dwingt zwart naar 44, **39-44 16-11** en winst na **44-50** tric-trac winst door **11-6 35-40 45x34 50-45 6-1**. Na **44-49** het damoffer **11-44 49x40 45x34** uit.

136. Wederom een schijf- en een damoffer. **18-12 7x18** natuurlijk verliest 12x8 door de rondslag met de dam. **35-49** nu mag zwart niet naar 16 vanwege 31-27 dus **21-26** en nu heel verrassend **49-21** slaan naar de rand is voor zwart verplicht **26x48 21x34** het vernietigende damoffer **48x30 25x34**

137. Een "Blankenaartje" kan in dit hoofdstuk niet ontbreken. **50-45 40-44 45-40** een mooi offer **44x35** en nu het fraaie **36-13** Ga maar na wat zwart kan doen, alles verliest. Na **47-41** het damoffer **13-30 35x24 15x36**.

138. M. Fabre won dit eindspel schitterend door **26-21 17x26 27-21**
Op **26x17** het damoffer **46-28 44x22 4x36**.
Op **16x27** het damoffer **4x31 26x37 46x50** Prachtig.

12. Een offerrijke partij: Dybman - Bjeloritski

In 1981 schreef T. Sijbrands zijn artikelenreeks "De schier onstuitbare opmars van Alexander Dybman", waarin hij Dybman als toekomstige wereldkampioen tipte. In deel 4 van deze reeks bespreekt hij kort bovengenoemde partij: een prachtige partij voor de "offerliefhebber", omdat er niet minder dan 5 (schijn)offers in voorkomen. Bij mijn weten, maar dat is op damgebied bepaald niet encyclopedisch, een unicum. Dat Dybman de hoofdrolspeler is, is minder opzienbarend, want de nu oud-wereldkampioen blijkt in vele partijen niet "vies van een offertje" te zijn. De partij werd gespeeld tijdens het kampioenschap van de USSR in 1981 te Leningrad. En dan te bedenken dat Dybman toen 18 jaar was...

Dybman - Bjeloritski

1. 33-29 17-22 2. 39-33 11-17 3. 44-39 6-11 4. 50-44 1-6 5. 32-28 19-23 6. 28x19 14x23 7. 35-30 10-14 8. 30-24 13-19 9. 24x13 8x19 10. 38-32 5-10 11. 42-38 3-8 12. 31-26 9-13 13. 36-31 4-9 14. 32-28 23x32 15. 37x28 19-23 16. 28x19 14x23 17. 41-36 10-14 18. 46-41 14-19 19. 29-24 20x29 20. 33x24 19x30 21. 34x25 22-27 22. 31x22 18x27 23. 38-33 13-19

Zie diagram 139 De lange vleugel van zwart is wat "dunbevolkt" en hier richt wit dan ook zijn aanval op. Nu volgt het eerste schijnoffer

24. 25-20 15x24 25. 39-34 24-30

Zwart geeft de schijf direct terug

26. 34x25 9-14 27. 44-39 14-20 28. 25x14 19x10 29. 33-29 23x34 30. 40x29 8-13 31. 45-40 13-19

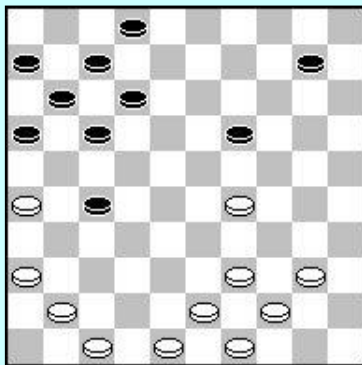
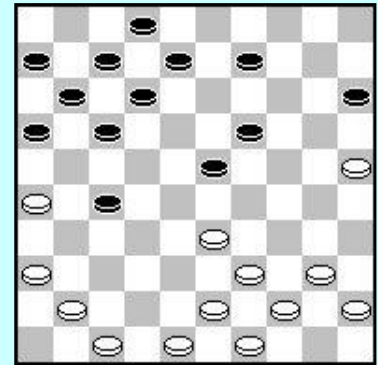

Diagram 140 **32. 29-24**

wit haalt de ruil 19-23 uit de stand door een tweede schijnoffer en holt de lange vleugel van zwart verder uit

32...19x30 33. 40-35 12-18 34. 35x24 10-14 35. 39-34 2-8

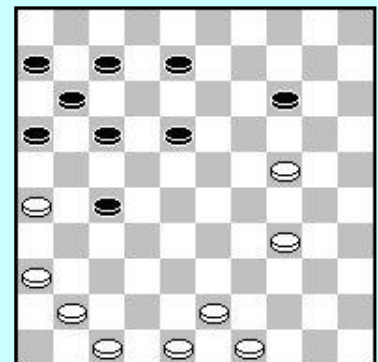
Diagram 141 Nu volgt het eerste echte offer om de weg naar dam vrij te maken.

36. 24-19 14x23 37. 34-30 8-13 38. 30-24 23-29

zwart moet terugofferen

39. 24x33 13-19 40. 43-39 18- 23 41. 39-34 17-21

42. 26x17 11x22

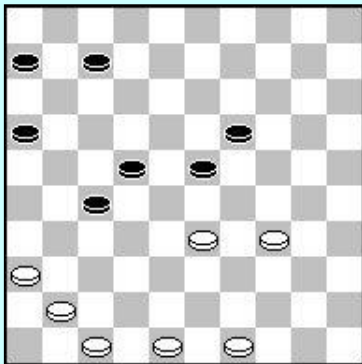

Diagram 142 Zwart heeft het doorbraakgevaar aardig weten te bezweren, maar wit zet de aanval voort d.m.v. een vierde offer.

43. 36-31 27x36 44. 33-29 23-28 45. 34-30 7-12 46. 30-25 12-18 47. 25-20 19-24

Diagram 143 Wit offert een tweede schijf om nu definitief naar dam door te lopen en zo de kroon te zetten op zijn strategisch plan.

48. 20-14 24x33 49. 14-9 18-23 50. 9-3 23-29 51. 3-26 22-27

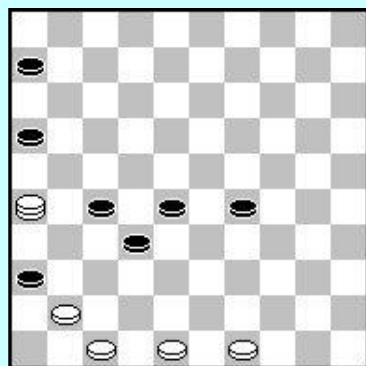
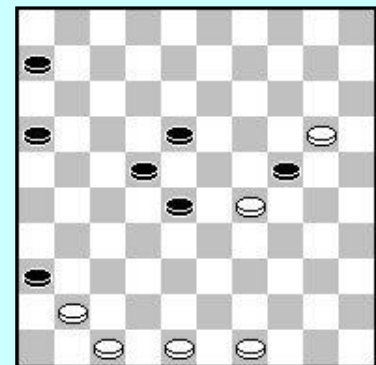

Diagram 144 Wit kan nu de vruchten gaan plukken van zijn offerrijke strategie. Sijbrands geeft aan dat 52. 26-21 nu gewonnen is, omdat er zou kunnen volgen 52...28-32 53. 41-37 32x41 54. 21x46 (dreigt 48-43) en nu óf 54... 33-39 55. 48-42 gevolgd door 49-43 winst óf 54...29-34 55. 46-23 34-39 56. 48-42 met eenvoudige winst.

Dybman laat zijn tegenstander nu echter ontsnappen...

52. 48-43? 27-32 53. 26-17 16-21 54. 17x26 33-28 55. 26-21 28-33 56. 21-17 38-42 57. 47x27 36x47 58. 17x50 29-34 59. 27-21 47-29 60. 21-17 34-40 61. 43-39 remise.

Een wat onbevredigend slot, maar toch heeft u kunnen genieten van de kracht van het (schijn)offer in deze partij. Dat een zo spelende 18-jarige ook wereldkampioen werd, verbaast ons niet. Aan T. Sijbrands komt echter de eer toe dit al heel vroeg onderkend te hebben. Ja, er is meer tussen hemel en aarde...

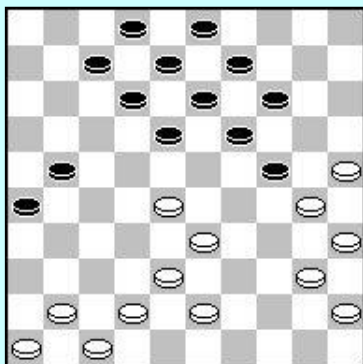

13. Een stortvloed van offers: Gantwarg - Wiersma WK '79

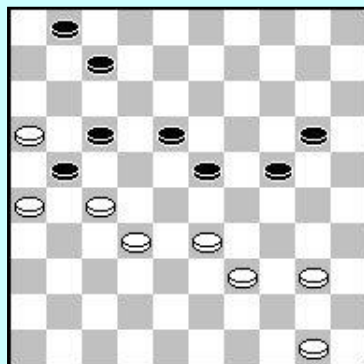
T. Sijbrands schijnt ooit eens tegen J. v.d. Wal gezegd te hebben: "Jannes, ons spel leent zich niet voor offers." Deze - op zich juiste - stelling (want wie zou ik zijn om een zo geniaal dammer als Sijbrands tegen te spreken) wordt echter gelogenstraft tijdens de match om het wereldkampioenschap 1979 tussen A. Gantwarg en H. Wiersma. Een ware waterval van offers zorgt er voor dat verloren stellingen worden omgebogen in remise, of gelijke stellingen in voordelige worden omgezet.

Ik durf dan ook met een zekerheid grenzende waarschijnlijkheid (de bekende slag om de arm) te beweren dat er geen match om het wereldkampioenschap gespeeld is, waarin zoveel "offermomenten" te bewonderen waren. Gantwarg en Wiersma zijn daar natuurlijk ook het type spelers voor.

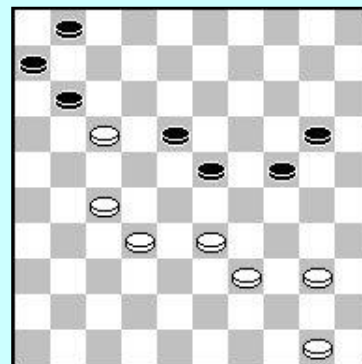
145

146

147

145. Wiersma - Gantwarg, 2e partij.

28. 28-22 18x27 en nu de aanval op schijf 24. **29. 43-39** (niet 40-34 wegens 27-32 14-20 en 13-18 met dam)

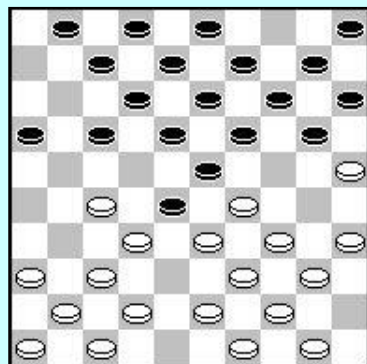
29... 13-18 30. 41-37 (ook nodig, want 39-34? Geeft zwart door 24-29 en 26x48 dam)

30...9-13 31. 39-34 24-29 Gantwarg geeft zijn schijf terug. Wiersma heeft door een offer een voordelige stand overgehouden. Het was echter niet voldoende voor winst.

146. Gantwarg - Wiersma, 3e partij.

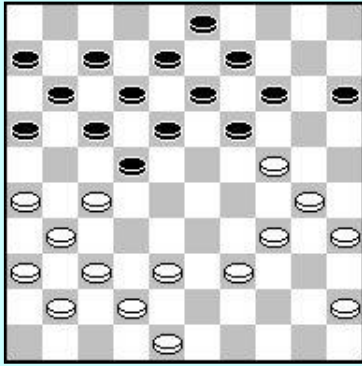
Een zeer netelige situatie voor Gantwarg, maar hij vond het reddende offer **45. 16-11** Op 45...7x16 volgt 46. 40-34 Na 1-7? Wint dan 50-44. Op 20-25 kan volgen 33-28 17-22 28x30 22x31 26x37 18-22. Daarom speelt Wiersma **45...17x6 46. 26x17 7-11** Zie diagram 3.

147. Nu het offer **47. 17-12 18x7 48. 40-34 11-17** om op 33-28 17-22 te doen. **49. 50-44 7-12 50. 33-29 24x33 51. 39x19 12-18 52. 32-28 6-11 53. 44-40 18-23 54. 19-13 23x21 55. 13-9 21-27** remise.

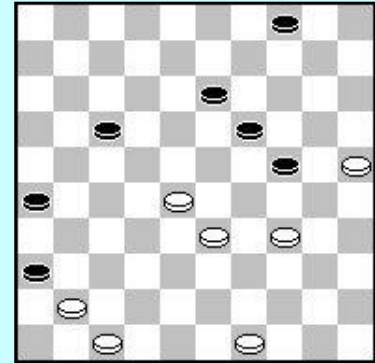
148. Wiersma - Gantwarg 4de partij.

Een verrassend offer in de opening **11...17-21 12. 33x22 20-24 13. 29x20 15x24 14. 34-30 21-26** Wit staat een schijf voor, maar moet die binnen enkele zetten teruggeven. **15. 42-38 10-15 16. 50-45 5-10 17. 36-31 16-21 18. 27x16 18x36**

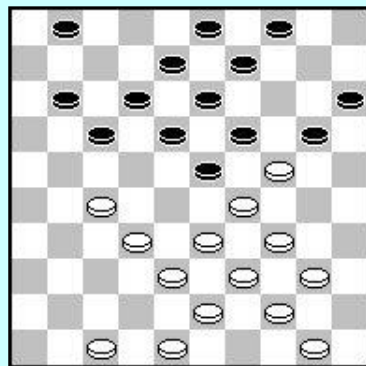
149. Wiersma - Gantwarg, 6de partij.

24...16-21 25. 27x16 18-23 26. 38-32 22-28 27. 39-33 28x39 28. 34x43 14-20 29. 31-27 20x29 zwart heeft nu zijn schijf terug en staat oppermachtig. Later werd de partij toch remise.

150. Gantwarg - Wiersma, 9de partij.

Wiersma ziet van de verdediging van schijf 24 af en speelt **39... 26-31 40. 34-29 13-18 41. 29x20 18-23 42. 20-14 23x32 43. 14x23 31-37 44. 23-19 37x46 45. 19-13** Het is allemaal prachtig gespeeld, maar de stand blijkt voor zwart geen winst te bevatten na nog een tiental zetten werd het remise.

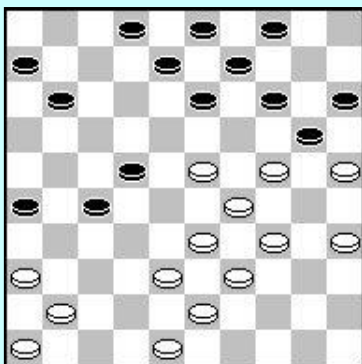
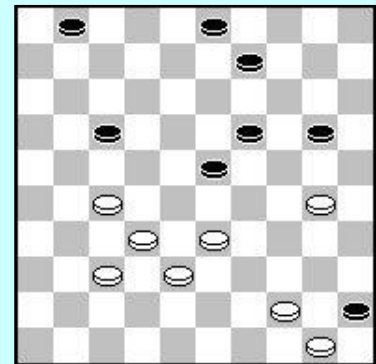

151. Wiersma - Gantwarg, 12 de partij.

23. 47-41 een onverwachte reactie op de door zwart gespeelde zet 14-19. **23...19x30 24. 34x14 23x45 25. 14-10 9-14 26. 10x19 13x24 27. 41-36** met 32-28 kon wit de geofferde schijf al direct terugwinnen **27... 27-22 28. 32-28 22x31 29. 36x27 24-30** door de dreiging 28-22 moet zwart zijn schijf teruggeven. **30. 28-23 18x29 31. 33x35**

152. Later, in dezelfde partij, vond het tweede offer plaats.

38. 33-29 23x25 39. 27-22 17x28 40. 32x14. Na **40...1-7 41. 14-10 9-14 42. 10x19 20-24 43. 19x30 25x34** werd het op de 51-ste zet remise.

153. Gantwarg - Wiersma, 15 de partij.

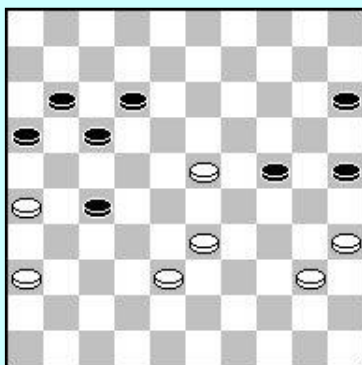
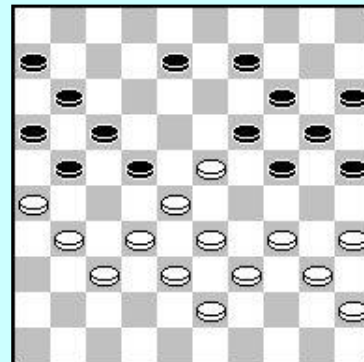
In deze ogenschijnlijk verloren stelling redt Gantwarg zich door een dubbeloffer.

27. 24-19 13x24 28. 23-18 22x13 29. 34-30 14-19 30. 25x23 15-20 31. 30x19 13x24 en later werd de partij remise.

154. Wiersma - Gantwarg, 16-de partij.

Dit lijkt een gewonnen stelling voor wit, want 8-12 faalt op 23-18 met combinatieve vernietiging. Gantwarg vindt een schijnoffer dat zwart zelfs in het voordeel brengt.

32...25-30 33. 34x25 8-12 34. 31-27? Sijbrands geeft 34. 39-34 en 34. 40-34 als betere mogelijkheden aan, maar het was reeds tijdnoed...

155. In dezelfde partij kwam Gantwarg een schijf voor en bereikte toen de hiernaast afgebeelde stelling. Hier geeft hij zijn gewonnen schijf terug om de winst te bereiken. Na bijvoorbeeld 16-21 33-28 11-16 40-34 had zwart volgens Sijbrands nooit gewonnen. Zwart speelt hier

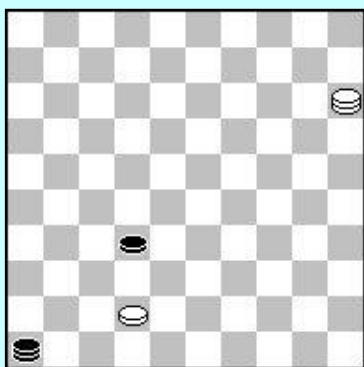
48... 17-22 49. 26-21 11-17 50. 21x32 17-21 51. 40-34 15-20 52. 34-29 22-27 53. 23-19 24x13 54. 29-24 20x29 55. 33x24 12-18 wit geeft het op.

Een waarlijk schitterende tweekamp. En dan heb ik niet eens alle offervarianten genoemd. Wat bijvoorbeeld te denken van de 10-de partij 36. 39-34 12-18 37. 34-30 18x27 en Wiersma zag zijn schijf voorlopig niet meer terug, maar won wel de partij. Dit is huiswerk voor u: speel de hele tweekamp eens na en u zult merken dat het offer meer voorkomt dan wij wel eens denken.

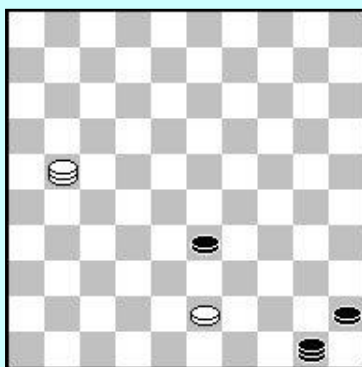
14. Vastzetten - patstellingen

De term "patstelling" in de titel is misleidend. Wij, dammers, gebruiken die term liever niet, omdat er in ons spel iets anders mee wordt bedoeld dan onze schaakbroeders ermee aanduiden. Schakers kennen nl. de regel dat wie aan zet is, niet schaak staat, maar geen enkele reglementaire zet kan doen, de remise binnen heeft. Dammers daarentegen zeggen juist wie aan zet is móet spelen en kan hij dit niet meer, dan is de partij verloren. Het eeuwige struikelblok als je met een schaker of huiskamerdammer speelt. De schaakregel blijkt dan meer algemeen bekend dan onze, m.i. logischer damregel. Nu hoeven we ons daar niet zo druk over te maken, we hoeven er geen dure reclamecampagne tegen aan te gooien, want in de praktijk komt het niet zo erg veel voor, zeg maar gerust hoogst sporadisch. In partijen op huiskamerniveau willen stellingen nog wel eens vastlopen als gevolg van vergeten slagwisselingen, maar om nu te zeggen dat dit op wedstrijdniveau gebeurt, nee. Het meest komt het vastzetten, ingeleid door één of meer offers, nog voor in het eindspel. En deze mechanismen dient iedere dammer in zijn bagage te hebben.

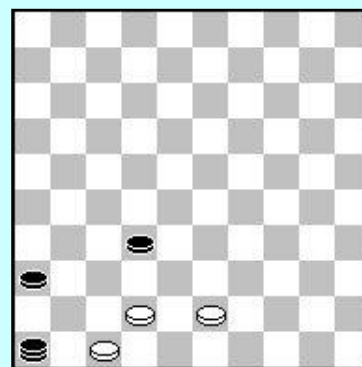
156

157

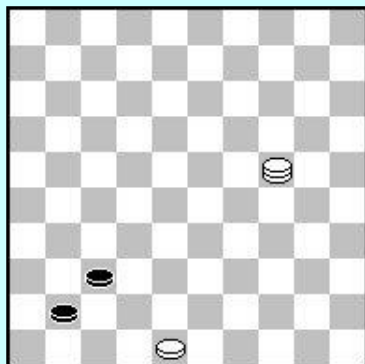
158

156. Wit offert met **42-37 32x41 en 15-47** . Ondanks zijn schijf voorsprong verliest zwart, omdat hij aan zet zijnde, niet kan zetten.

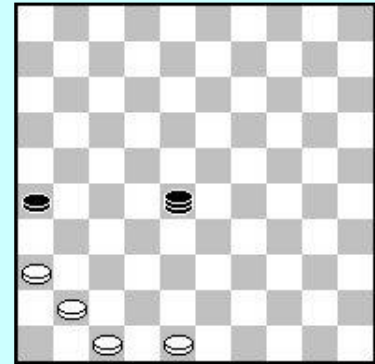
157. **43-39 33x44 21-49**. Nu staat zwart zelfs twee schijven voor, maar verliest door de patstelling.

158. Nog een paar eenvoudige voorbeelden, maar je moet het in de praktijk (vaak onder druk van de tijd) wel even zien. **42-37 32x41 43-38 of 39**.

159. **24-47 41-46 47-41** en nu kan zwart alleen nog zijn laatste schijf offeren **37-42 48x37** en zit dan vast.

160. **41-37** slaat zwart nu met **28x41**, dan wint **36-31** dus zal zwart **28x46** slaan. Wit vervolgt met **36-31 26x37 47-41** en ook nu weer kan zwart alleen zijn laatste schijf offeren om dan te concluderen dat hij niet meer kan zetten.

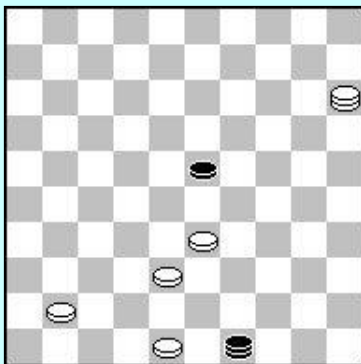

In het boek "De damspeler" van C.H. Broekkamp uit 1907 trof ik deze fraaie omschrijving aan: "Na de vastzetting zijn er dikwijls nog schijven genoeg op het bord, maar zij kunnen geen dienst meer verrichten, terwijl in de meeste gevallen deze vastzetting ontstaat door onnadenkend schuiven. Men heeft het gevaar niet genoeg overwogen, en te veel gelet op het eigen spel. Vastgezet te worden in een spelende partij, is het minst eervol: offer dus liever tijdig een of zelfs meer schijven, wanneer dit hierdoor kan verhinderd worden."

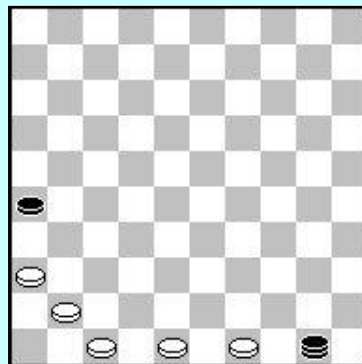
Hierna geeft Broekkamp een achttal voorbeelden van "vastzetting" die ik u niet wil onthouden, al was het alleen al om de curiositeitswaarde, maar ook omdat de meeste dammers dit antiekwaarder nogal kostbare boek niet in hun bezit hebben. Ikzelf ook niet trouwens, maar mijn hoogbejaarde vereniging HDC heeft dit soort boeken in haar jeugd aangeschaft (hulde!) en bewaard voor het nageslacht.

Steeds is wit aan zet, royaal offeren en dan vastzetten.

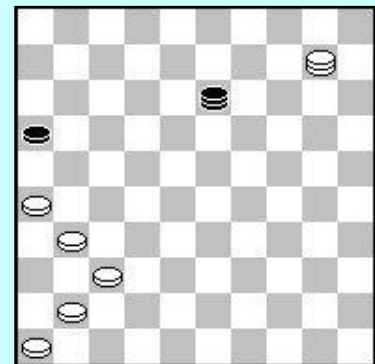
161

162

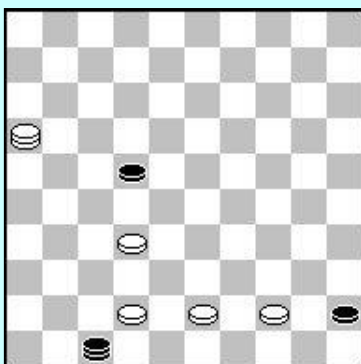
163

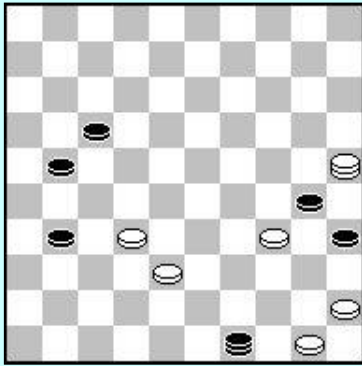
161. **48-42 49x46 33-28 23x32 42-37 32x41 15-47.**

162. **49-44 50x46 36-31 26x37 47-41.**

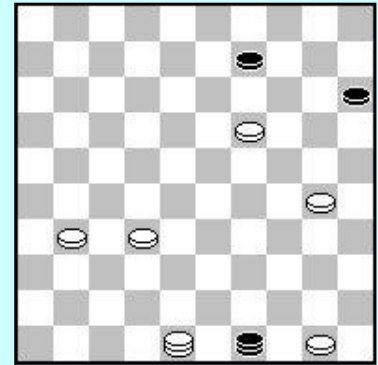
163. **10-15 13x47 26-21 16x27 37-31 27x36 46-41.**

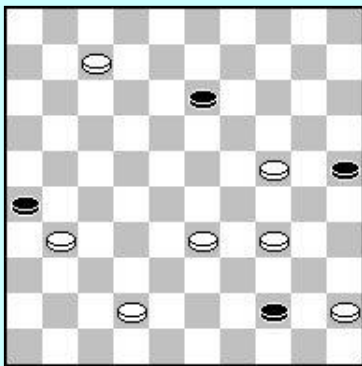
164. **42-38 47x50 32-28 22x33 43-39 33x44 16-49.**

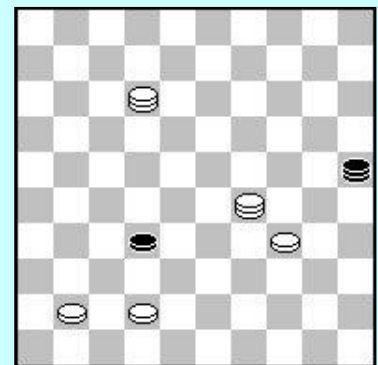
165. 25-3 30x39 45-40 35x44 32-27 21x43 3x48

166. 32-27 49x21 19-14 9x20 21-27 21x25 50-44.

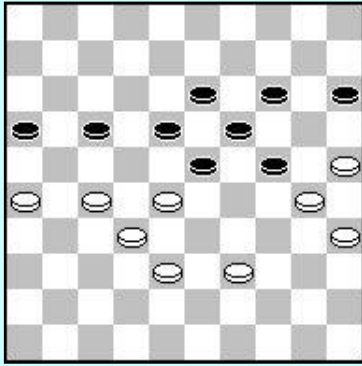
167. 42-38 26x37 24-19 13x24 45-40 44x35 38-32 37x30 7-1.

168. 12-26 25x46 26-37 32x41 29-47.

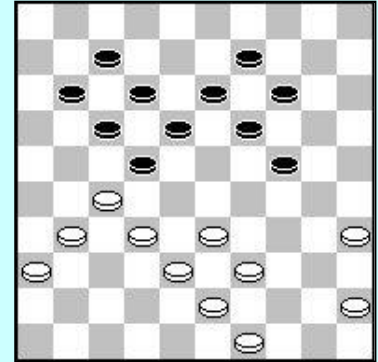
De problemen 160 t/m 168 zijn van C. Broekkamp nr. 167 is van L. Content.

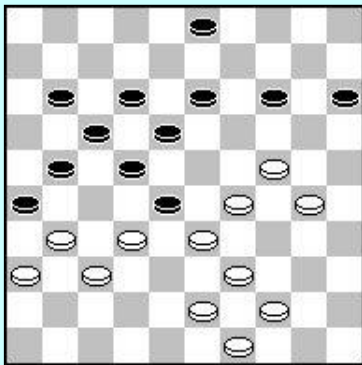
173. Post Bouvet, zwart wil zich redden door **16-21 27x16 18-22** is dit goed ?

De redding met **16-21 27x16 18-22** lukte niet door **32-27 23x24 27x40**.

174. Germain - de Ruiter, achtste KSH toernooi 1975.
Wit aan zet wint.

35-30 24x35 32-28 nu dreigt 27-21 17x37 28x8 13x2 38-32 37x28 33x4. 11-16 helpt hier niet tegen dus vervolgde zwart met **18-23 27x29 12-18 38-32 17-21** en na nog een aantal zetten ging de winst naar wit.

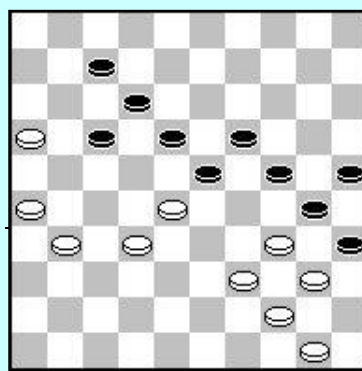
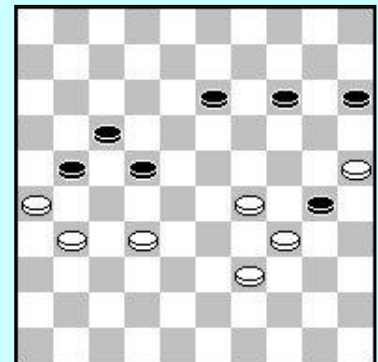

175. Soerkow - Tsjoedkow, is het net gespeelde **38-32** goed of heeft zwart een verrassing in petto ?

Het gespeelde **38-32** is fout door **14-20 32x23 20-25**
Nu wint zwart altijd door de dreiging 22-27.

176. Jermakow - Lesjtsjinski zwart aan zet wint.

22-28 32x23 15-20 en zwart kon het opgeven.

177. Klayton - Delhom, junioren WK 1986 wit aan zet wint.

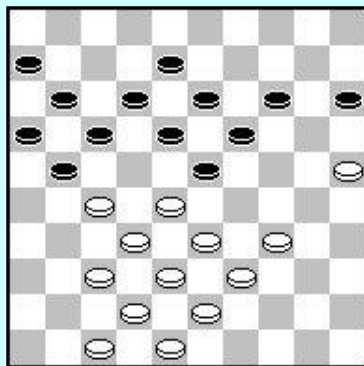
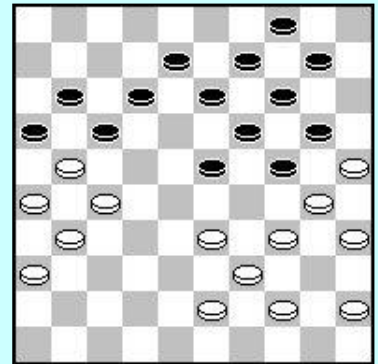

16-11 7x16 31-27 24-29 zwart heeft geen keus want 16-21 en 18-22 faalt op 32-27. **27-21 16x38 33-39 23x32 33x11 30x39 44x42 35x44 50x39 25-30 11-7 12x1 26-21** en zwart geeft het op. Een schitterend offer zult u misschien ook denken. T. Sijbrands gaf echter in zijn rubriek in de Volkskrant aan dat dit offer nu juist verliezend was en dat wit gewoon 31-27 had moeten spelen met op 24-29 een meer bescheiden versie van de partijcombinatie en op 7-11 16x7 12x1 27-21 1-6 21x12 18x7 28-22.

Ziet u ook waarom zwart na het offer anders had moeten slaan ? Schitterend volgt dan na 17x6 32-27 23x21 26x8 7-12 8x17 18-22 17x28 19-23 28x19 24x13 en met een schijf minder trekt zwart aan het langste eind. Door het tweesnijdend karakter een hoogst curieus offer.

178. Sijbrands - Verleene wit aan zet wint.

34-29 23x34 33-28 13-18 28-22 17x28 43-38 34x32 27x38 16x27 31x2.

179. v.d. Sluis - Pippel wit aan zet wint.

27-22 18x27 33-29 13-18 zwart heeft geen betere zet, de plakker 17-22x44 faalt op de tegencombinatie 32-28-23, 43-39 en 38x20. De zet 12-18 wordt afgestraft met 29-24 en na het slaan 39-33 met dam op 3.

28-22 17x28 25-20 15x44 43-39 44x33 38x29 27x38 42x2 een prachtige winst.

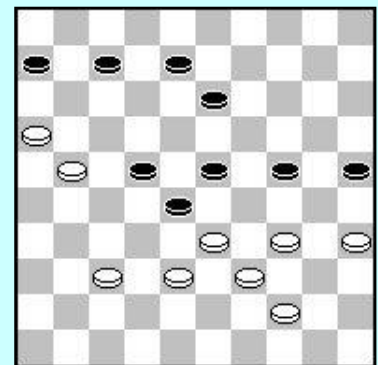
180. Gantwarg - Kirejew. Wit speelde in de partij **21-17** en het werd remise. Later ontdekte men voor wit een mooi dubbeloffer.

Een partij uit het kampioenschap van Rusland 1972 die na het gespeelde **21-17** in remise eindigde. Maar...mogelijk was geweest 35-30 24x35 33-29. Nu helpt 35-40 niet door 29x8 40x49 38-32. Dus speelt zwart 13-18 en nu het tweede offer 21-17 22x11 38-33 met winst in alle varianten. Bijvoorbeeld

A. 35-40 33x2 40x49 29x18 49-27 2-13 29-49 37-32.

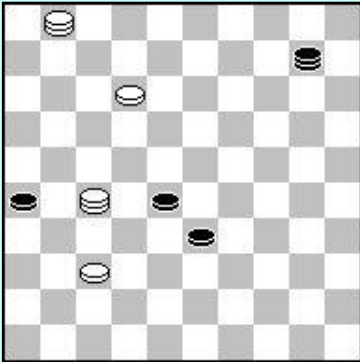
B. 7-12 33x2 35-40 16x18 40x49 2-16 23x12 37-32.

Een schitterend geheel.

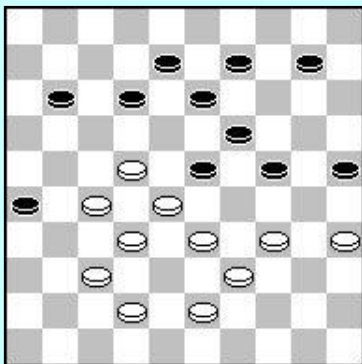
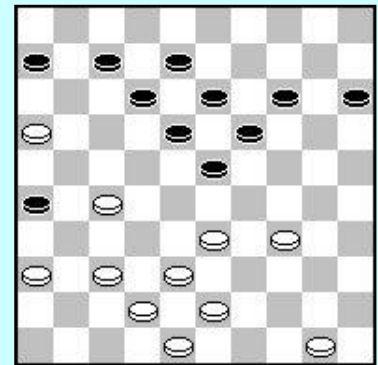
16. Uit de wedstrijdpraktijk 2

Enthousiast geworden door de serie in hoofdstuk 15, heb ik nogmaals een aantal offerwendingen uit de wedstrijdpraktijk bij elkaar gebracht. Weer aan u de taak de oplossingen te vinden of er eenvoudigweg van te genieten. Ik heb het in zoverre moeilijker gemaakt dat u de namen van de spelers pas vindt bij de oplossingen en niet bij de inleiding. Dit om spelers met een dam-encyclopedisch geheugen niet te bevoordelen: zij zullen het aan de partijstand moeten kunnen zien.

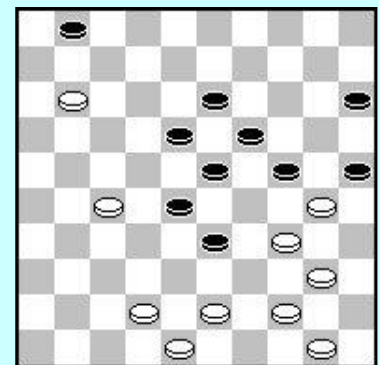
181. Wit aan zet wint dit eindspel door een offer en een "stille" zet, waarna zwart de dreiging niet meer kan pareren. Mocht u zich afvragen of het bord wel goed ligt, dan is het antwoord "ja" Het is per slot een eindspel moet u maar denken.

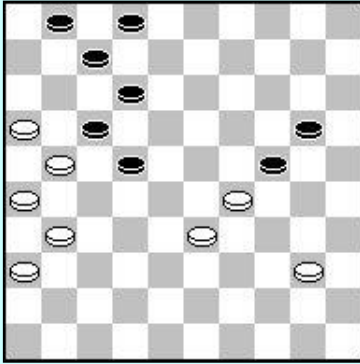
182. Wit aan zet.

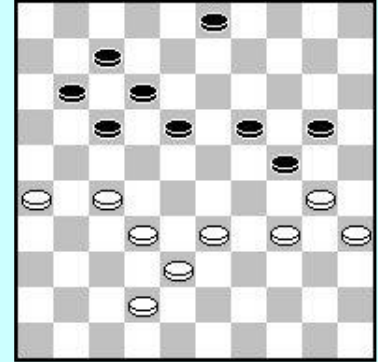
183. Zwart aan zet (wit heeft net 49-43 gespeeld).

184. Wit aan zet. (Zwart is net achter schijf 30 gelopen)

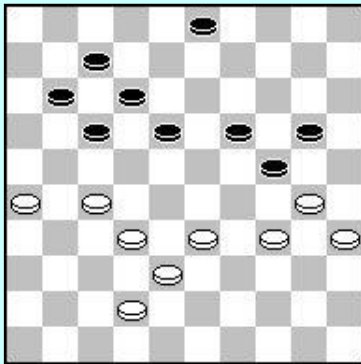

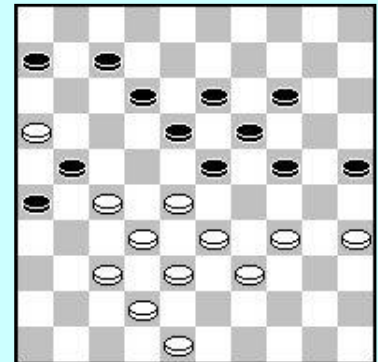
185. Zwart aan zet (wit speelde 38-33).

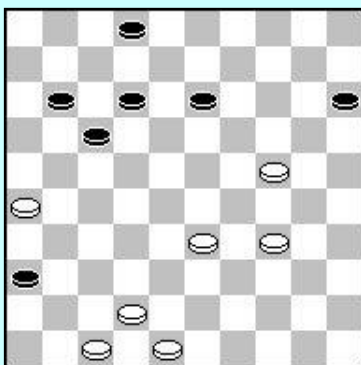
186. Wit aan zet. Zwart heeft net 14-20 gespeeld en wit mag er niet achter vanwege 24-29 of 30. Wit ontdekte echter een fraai dubbelloffer.

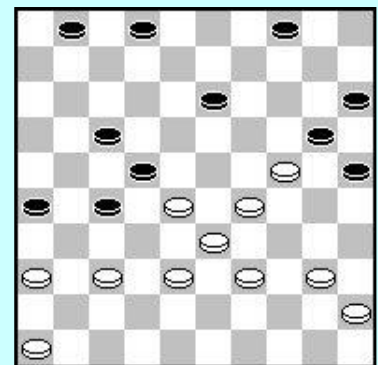
187. Wit aan zet.

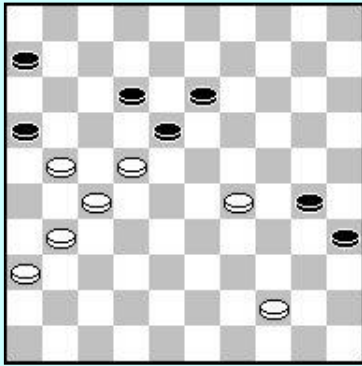
188. Wit aan zet.
Zwart heeft zojuist 1-6 gespeeld. 12-17 was echter de aangewezen en winnende zet geweest. Het offer wordt dan weerlegd door 17-22 en na 48-43 14-20 28-22 17x28 33x22 24-29.

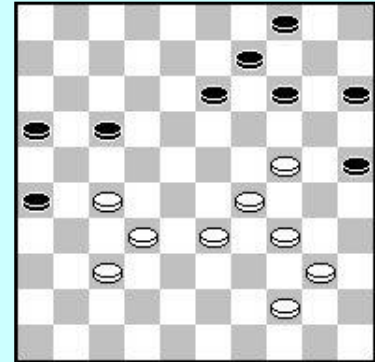
189. Wit aan zet positioneel.

190. Zwart aan zet. Wit heeft net 43-39 gespeeld om 13-18 te verhinderen door 29-23 en 28-23.

191. Zwart aan zet. Wit heeft 28-22 gespeeld.

192. Zwart speelde in de partij 14-20 en verloor kansloos. Maar met een offermanoeuvre had hij een verrassende verdediging gehad met remise als resultaat.

Oplossingen:

181. Hermelink - Kemp, Suikertoernooi 1970.

37-31 26x37 27-13 en tegen de dreiging 13-19 is niets anders te doen dan opgeven.

182. Andreiko - Baba Sy.

27-22 18x27 33-29 12-18 37-31 26x37 42x22 18x27 29x20 15x24

Als zwart op de tweede zet 15-20 speelt volgt ook 37-31.

183. Jonkhart - Sijbrands.

25-30 34x25 9-14 42-38 10-15 35-30 24x35 39-34 23-29 34x23 35-40 33-29 12-18 23x3 40-44 3x20 15x31 27x36 44-49 43-38 49-40 25-20 11-17 22x11 19-24 20x29 40x16 28-22 16-21 en wit gaf het op.

184. Jansen - Abidin, Talinn 1985.

43-39 24x35 48-43

Nu mag zwart niet 19-24 spelen, wegens 27-22 en 39x8 en ook 15-20 50-45 is nauwelijks beter, aldus T. Sijbrands, vanwege 20-24 34-30 25x34 40x20 23-29 45-40 en zwart kan het opgeven. Daarom geeft zwart zijn plus-schijf direct terug met

25-30 34x25 23-29 39-34 18-23 43-39

omdat de drie "normale" zetten alle falen op 27-22 moet zwart nu opnieuw materiaal geven. Door een fout van Jansen op de 60-ste zet werd deze fantastische partij echter nog net remise. Een partij om na te spelen.

185. N. Knoop - J. Goudt (Het Oosten - VAD)

22-28 33x11 24x33 en zwart won makkelijk

21-17 12x21 26x17 33-38 31-27 38-43 27-22 43-48 11-6 48-26 17-11 26-12 40-35 20-24 36-31 12-26 22-18 26x48 18-13 48-25 13-8 2x13 11x2 13-18 2x30 25x43

en wit gaf het op.

186. Van Aalten - Meijer, halve finale K.v.N. 1988.

26-21 17x26 27-22 18x27 32x21 26x17 30-25 19-23 25x14 12-18 14-10 7-12

en zwart gaf het op.

187. V.d. Zee - Delhom, wereldkampioenschap junioren 1986.

23-19 14x32 25x14

Wit breekt door naar de damlijn en zwart loopt zich stuk op de verdediging 46-47-48.

Het vervolg was

32-37 24-20 15x24 29x20 27-31 14-10 37-42 48x37 31x42 47x38 26-31 10-4 13-18 4x22 31-37 33-29

nu had zwart met 7-11 en 12-17 nog naar een remise-eindspel kunnen afwikkelen, maar hij ziet het niet. Gerechtigheid, want elke andere zet dan 33-29 had gewonnen.

36-41 38-32 37x17 46x37 17-22 20-14 12-17 14-10 zwart geeft het op.

188. Hermelink - Koeperman, Suikertoernooi 1974.

35-30 24x35 27-22 18x27 33-29 6-11 29x20 25x14 28-23 19x28 32x23 en zwart verloor.

189. Valneris - Wesselink, wereldkampioenschap junioren.

26-21 17x26 34-29 12-18 24-20 15x24 29x20 13-19 20-15 19-24 48-43 18-23 43-39 11-17 15-10 24-30 10-4 17-21 4-10

en zwart verloor "op de klok", maar was toch reeds kansloos.

190. Clerc - Slager, simultaanseance.

Zwart speelde fraai **25-30 24x35 13-18**

Er dreigt 27-32 en op 37-32 volgt 18-23 met winst. Er werd nog geprobeerd

28-23 27-32 23x21 32x23 21-16 23-28 33-29 en wit verloor.

191. V.d.Borst - Stokkel, K.v.N.

13-19 22x24 30x19

drie schijven houden nu vier schijven in bedwang. Het vervolg was

31-26 6-11 36-31 11-17 27-22 16x18 31-27 17-22 27-21 22-27 21x32 19-23 32-27 23x34 27-21 34-40 en wit gaf het op.

192. Palmer - Bakker, Damstoernooi 1987.

Zwart had remise kunnen bereiken door **15-20 24x15 14-19 32-28**

na 33-28 volgt 17-22 9-14

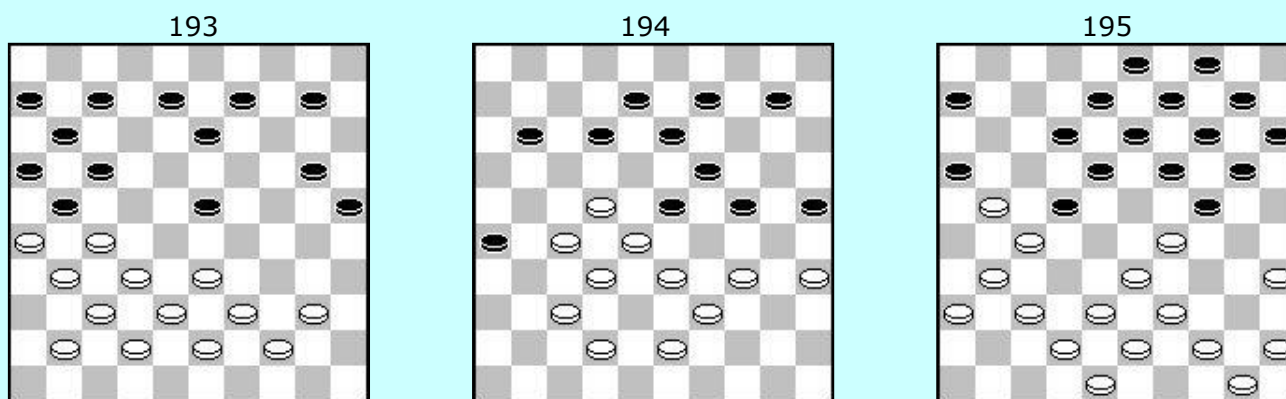
als wit de dreiging 14-20 wil verhinderen door 44-39 combineert zwart met 25-30 4-10 17-21 en 21x43. Wit kan dus alleen zijn plus-schijf teruggeven met 15-10 maar of hij dan nog kan winnen is de vraag.

17. Het geliefde damboek

Iedere dammer, die zijn sport een beetje serieus neemt, heeft in zijn dambibliotheek(je) wel een boek dat hij vaker pakt dan de andere. Waarom ? Ach ieder heeft zo zijn redenen: het ligt goed in de hand, het ruikt lekker, het is informatief of goede slaaplectuur. U zoekt het maar uit.

Bij mij is dat het boek "Ton Sijbrands, dammer" uitgegeven in 1973 bij het spectrum. Het woord "boek" mag het bij mij niet meer hebben, want dankzij het feit dat het een pocket was, is het bij mij nu een stapeltje losse blaadjes dat steeds weer in de goede volgorde gelegd moet worden. Maar het is heerlijke lectuur, de ene keer lees je weer eens wat in het bibliografisch gedeelte van J. Welling, dan weer besnuffel je een paar diagrammen of speel je wat partijtjes na. Het ligt altijd binnen handbereik en zo hoort het ook.

Speurend naar stof voor "Het offer in de dampartij" kwam ik zo een aantal standen tegen die zeker niet mogen ontbreken. Al was het alleen al om het feit dat Sijbrands ze aangaf of speelde. Goede wijn behoeft immers geen krans. Daarnaast dienen ze weer eens onder het stof vandaan gehaald te worden het is immers al meer dan twintig jaar geleden uitgegeven en het jeugdige dammersvolkje dient nu eenmaal zijn klassieken te kennen.

193. Bronstring - Sijbrands

Zwart heeft net **14x23** geslagen en daardoor een lokzet in de stand gevlochten. Het schijnoffer 27-22 17x28 26x17 11x22 32-27 faalt nl. Op 8-12 27x29 12-18 33x22 en 18x47. Fraai, maar Bronstring trapte er niet in en speelde **40-34**.

194. Jonkhart - Sijbrands

25-30 34x25 9-14 42-38 10-15 35-30

na 39-34 had zwart door 11-17 en 24-29 gewonnen.

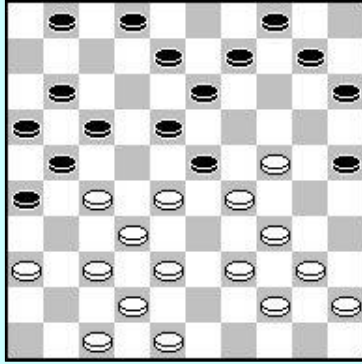
24x35 39-34 23-29 34x23 35-40 33-29 12-18 23x3 40-44 3x20 15x31 27x36 44-49 43-38 49-40 25-20 11-17 22x11 19-24 20x29 40x16 28-22 16-21

wit gaf het op.

195. Sijbrands - Verheij

Hier speelt wit het schijnoffer **29-23 19x28 31-26 22x31 36x27**

Het schijnoffer, zo zegt Sijbrands, heeft niet veel om het lijf maar heeft de bedoeling zwart te verlokken tot het schijnbaar sterke 6-11 33x22 en 18-23. Wit speelt dan heel mooi 22-18 13x31 44-40 16x27 35-30 24x35 38x16 en ondanks twee schijven achterstand wint wit gemakkelijk. Als u dit niet gelooft, kijk dan op blz. 155 van het genoemde boek. Overigens vervolgde Verheij na **6-11** met **11-17** en verloor later de partij.

196. Sijbrands - D. De Jong

Als laatste zet is **33-28** gespeeld. De Jong vervolgde met **9-14** en dat is beter dan het interessante, maar in dit geval foutieve gambiet 1-6 want dan volgt, zoals Sijbrands aangeeft

28x19 17-22 38-33 22x31 36x27 11-17 42-38 17-22 19-14
10x30 29-23 22x42 23x14 15-20 48x37 20x9 40-35
en wit wint een schijf.

197. D. De Jong - T. Sijbrands

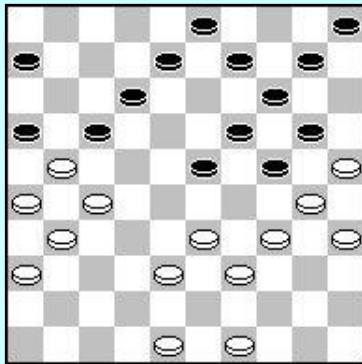
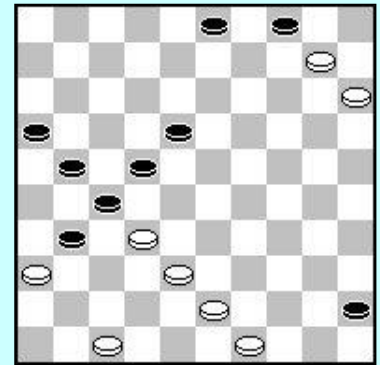
Wit heeft een schijf geofferd om ook op dam te komen en dan vermoedelijk de remise binnen te slepen. Dit wordt echter ontkracht door een tegenoffer

31-37 32x41 22-28 49-44 3-9 47-42

met de damlijn binnen handbereik kan wit toch niet promoveren

18-23

en wit gaf het op.

198. Sijbrands - v.d. Pol

Hier voert wit een offercombinatie uit. Dit wil zeggen na de combinatie heeft hij een schijf minder, maar dit wordt ruimschoots gecompenseerd door de vrije doortocht naar dam.

**27-22 16x18 26-21 17x37 38-32 37x28 33x15 8-13 15-10
13-18 39-33 12-17 34-29 23x34 30x39 3-9 49-44**

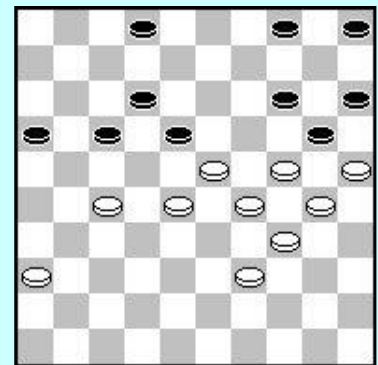
en zwart gaf het op want op 6-11 speelt wit "gewoon" 10-4.

199. Sjsjegoljew - Sijbrands

Ook een Sijbrands raakt wel eens in de problemen, maar weet zich dan grootmeesterlijk te redden m.b.v. een offer. Wit heeft zojuist **35-30** gespeeld. 28-22 mag niet toegelaten worden en als zwart 17-21 speelt volgt 24-19 21x32 19x10 5x14 28x37 14-19 23x14 20x9 29-23 18x40 39-34 40x29 30-24 29x20 25x3 en wit wint het eindspel.

Dus

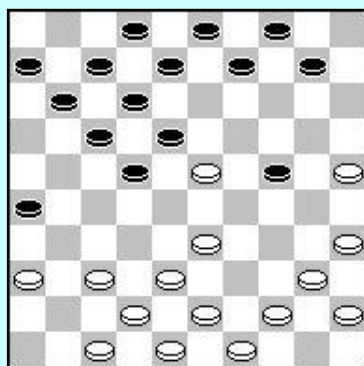
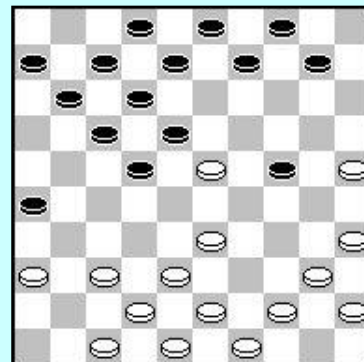
16-21 27x16 18-22 39-33 22-27 28-22 17x39 34x43 2-7 43-38 14-19 24x13 4-10 25x14 10x8 remise.

Zeker mag hier niet ontbreken de (schijn)offer partij tussen Sijbrands en Smit (zwart). Deze mooie partij die Sijbrands "een van de fraaiste oefenpartijen die ik met de vroegere dammedewerker van Trouw gespeeld heb" noemde, volgt hier in z'n geheel.

Sijbrands - Smit, 20-03-1968

1. 34-29 19-23 2. 39-34 14-19 3. 44-39 10-14 4. 50-44 05-10 5. 31-26 17-22
6. 37-31 11-17 7. 41-37 06-11 8. 46-41 01-06 9. 32-28 23x32
10. 37x28 20-25 11. 31-27 22x31 12. 26x37 16-21 13. 37-32
21-26 14. 41-37 18-22 15. 28-23 19x28 16. 32x23 13-18 17.
34-30 25x34 18. 39x30 14-20 19. 30-25 20-24 20. 29x20
15x24 Het eerste (schijn)offer. Wit gaat vanuit de achterhoede schijf 29 terugveroveren. Diagram 200

21. 44-39 18x29 22. 39-34 08-13 23. 34x23 13-18
24. 43-39 18x29 25. 39-34 9-13 26. 34x23 13-18

nu ligt 27. 33-29 het meest voor de hand, maar de tekstzet is zo mogelijk nog sterker.

201. Het volgende (schijn)offer **27. 48-43 18x29 28. 43-39**
 (de clou is dat 12-18 niet gaat door 37-31 en 39-34. En op 22-28 33x22 17x28 volgt 49-44 met niet te pareren dreiging 39-34)
28...2-8 29. 39-34 8-13 30. 34x23 13-18 31. 49-43 18x28
32. 43-39 22-27 33. 39-34 17-21 34. 34x23 11-16

202. **35. 36-31**

opnieuw een gambiet dat de aanval gaande houdt.

Na 35. 37-32 7-11 36. 40-34 11-17 37. 42-37 12-18

38. 23x12 17x8 staat zwart, aldus Sijbrands, nauwelijks minder.

35... 27x36 36. 40-34 06-11 37. 34-30 11-17

38. 30x19 17-22 39. 35-30 07-11 40. 30-24 22-27

41. 37-32

(niet 19-13? Vanwege 36-41)

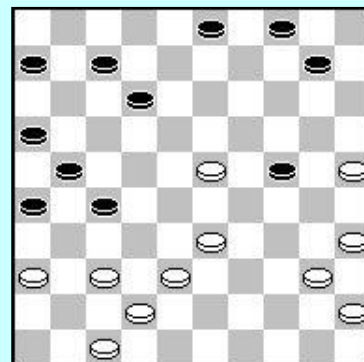
41....11-17 42.33-28 27-31 43. 19-13 21-27

44. 32x21 16x27 45. 13-8 17-21 46. 8x17 21x12

47. 28-22 27x20 48. 25x5

en zwart gaf het op.

Een geweldige partij die goed de kracht van het getimede offer toont.

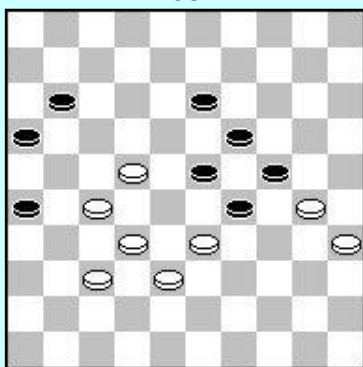

18. Russisch ei en kaviaar

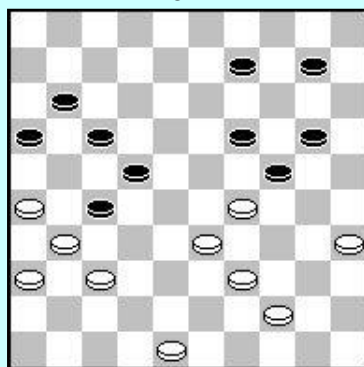
Van het eenvoudig Russisch eitje tot de super-de-luxe kaviaar zie daar de smaak van de onderstaande offerfragmenten. Steeds zijn het Russen (of wat wij vroeger Russen noemden, de omzetting in Let, Est, Witrus enz. heb ik maar achterwege gelaten, omdat dit in de tijd van deze partijfragmenten nog niet speelde) steeds zijn het Russen die elkaar met een offer (willen) verschalken.

Nu weet ik niet of het aan mij ligt, maar ik vind de offerintensiteit in "Russische" partijen, zeker als er twee "Russen" bij betrokken zijn, altijd erg hoog. Is dit een waandenkbeeld van mij, ligt het aan de volksaard, het toenmalige communisme, of komt het gewoon door het grote aantal goede Russische dammers? Wie het weet mag het zeggen. Wellicht een interessant promotieonderwerp voor een toekomstige "damprofessor".

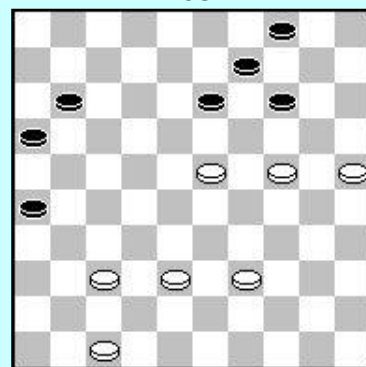
203

204

205

203. Andreiko - Koeperman, vierde Brintatoernooi 1967.

Koeperman staat er niet best voor, want op 11-17 wint wit, zoals Sijbrands aangaf, door 22x11 16x7 33-28! 7-11 28-22! 11-16 38-33 29x38 32x43 24 of 13-29 43-38. Daarom zocht en vond Koeperman het remisebrengende offer

29-34 30x39 24-30 35x24 19x30

Nu volgt op 33-28 26-31 en daarom werden de punten gedeeld.

204. Een bijzonder fraai drievoudig offer van Misjtsjanski

26-21 17x26 37-32 26x28 en nu de tussenloop **29-23**

Wat moet zwart doen? Wanhoop slaat toe.

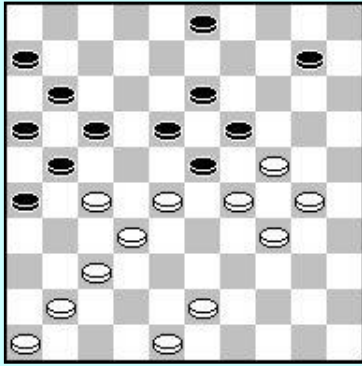
Op 9 of 10-14 volgt nl. 23x21 16x27 33-29 24x33 39x6. Ook na 9-13 helpt er geen lieve moedertje aan door 23x5 13-18 5x21 6x27 en weer het uiterst vervelende 33-29. Prachtig toch, dit alles. Maar zoals het wel meer gaat: er zit een lek in deze winstvoering. Fenno Boog gaf aan dat na het offer zwart gewoon 24-30 speelt met 35x24 28x30 en remise.

205. Dezelfde Misjtsjanski (wit) tegen Chorin in de voorwedstrijden voor het Kampioenschap van Rusland, eerste liga 1988.

25-20 14x25 23-19 13-18 19-13 11-17A 13x11 16x7 38-32 9-13 32-28! 7-12

28-22 4-10 en wit staat gewonnen.

A. 18-22 13-8 9-13 8x19 4-9 38-33 en 33-29
dan is 19-14x15 of 29-23 en 24-20x10 niet te pareren.

206. Gantwarg - Koifman, kampioenschap van Rusland 1988. Gantwarg speelt hier het schitterende offer **37-31**, waarvan, volgens Sijbrands, in de damliteratuur geen precedënten bekend zijn. **26x37 43-38!!** Er dreigt 27-22 +, maar wit beschikt na 3-9 ook over 30-25 28x8 38-33 en 33x15. Het teruggeven van de extra schijf via 17-22 en 37x38 is ook niet goed vanwege 41-36 38-32 en 27-22. Sijbrands geeft als beste zet aan 3-8, omdat nu direct 27-22 18x27 29x9 fout zou zijn wegens 8-13 9x18 27-31 24x13 31-36 met de beste kansen voor zwart. Maar na 3-8 houdt 48-43 het voordeel voor wit vast.

De partij:

10-14 27-22 18x27 29x20 27-31 24x13 31-36 28-23! 37x8 30-24

Gantwarg steekt er een tweede schijf in

36x47 34-29 47x33 29x38

het interessante slot van de partij wil ik u niet onthouden

21-27 20-14 27-31 14-10 31-36 10-5 17-22 24-20 8-13 5-23 22-27 20-15 27-31 48-42

16-21 15-10 21-26 23-34 11-17 34-48 3-9 10-4 9-14 4x11 6x17 48-39! 14-20 25x3

31-37 42x31 36x27 3-20 27-31 38-32 31-36 20-3

zwart geeft het op.

207. Naast Gantwarg is Dibman de tweede "offerspecialist" uit de voormalige Sowjet-Unie.

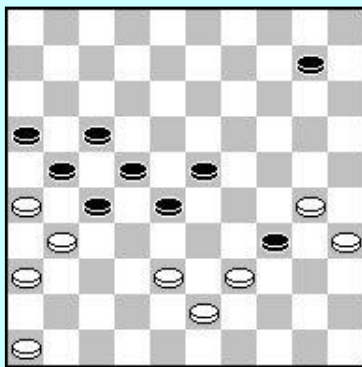
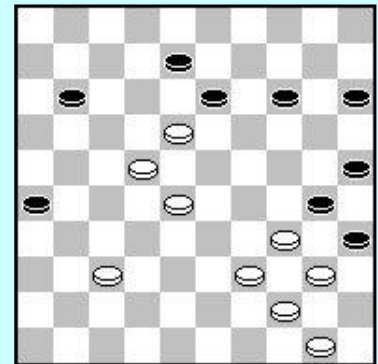
Diagram 207 toont het slot van zijn winstpartij tegen Koeperman. In dit toernooi (1988 Groningen) werd Dibman voor het eerst wereldkampioen. Koeperman heeft net **23-18** gespeeld.

Zwart wint nu door

26-31 18x20 31x42 20-14 42-47 14-9 8-13 9x18 47-41 28-23

41x19 18-12 19-24 22-17 11x22 12-7 22-28 7-1 28-33

39x28 30x50.

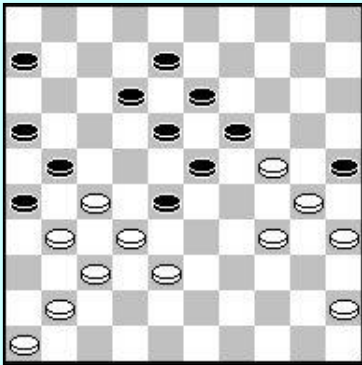
208. Voor zijn match om het wereldkampioenschap tegen Gantwarg in 1987, speelde Dibman een tweetal oefenmatches tegen Virni.

Daar kwamen een aantal leerzame offerfragmenten in voor..

Dibman heeft net **39-34** gespeeld. Als Virni nu de schijfwinst neemt met 30-25 dan volgt 34-40 35x44 23-29 25-20 10-15 20-14 28-33 39x28 22x42 31x11 16x7 26x17 42-48 14-10 48x50 met kansrijk dammeneindspel. Virni offerde daarom zelf met

46-41 34x25 39-34 10-14 43-39 28-32 38-33 23-28 34-29

14-20 39-34 28x30 35x15 32-38 15-10 38-43 met remise.

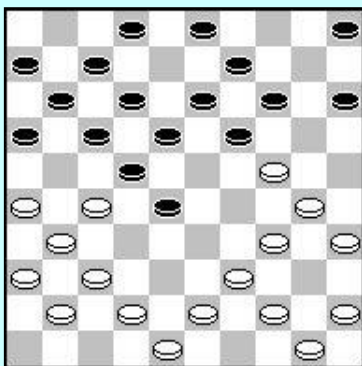
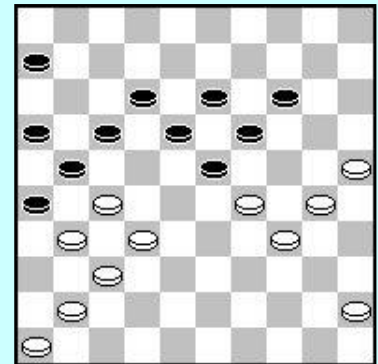
209. Uit de tweede trainingmatch Dibman - Virni een fragment uit de vierde partij. Dibman heeft net **42-38** gespeeld en nu offert Virni met **28-33! 38x29 12-17!** Dibman besluit nu zijn plusschijf maar direct terug te geven, omdat hij na 17-22 volledig vast komt te staan **24-20 25x14 30-25 8-12 35-30** nu volgend diagram.

210. Dibman heeft zijn stand nu zo ingericht dat hij d.m.v. een offer de remise probeert te bereiken.

23-28 32x23 19x28 45-40 21x32 31-27 32x21 37-31 26x37 41x23 en nu maar hopen dat dit voldoende is
17-22 46-41 12-17 23x12 17x8 29-23 13-19 25-20 19x28 20x9 8-13 9x27 21x32 30-24 32-38 24-20 38-42 20-15 42-47 41-37

Sijbrands geeft hier aan dat 41-36 vermoedelijk tot de beoogde remise leidt.

47-36! 15-10 16-21 34-30 36-41 37-32 28x37 10-5 37-42 en wit geeft het op.

211. Tweede trainingmatch Dibman - Virni, zesde partij. Na 17 zetten was een aardig drievoudig offer mogelijk :

16-21 27x16 22-27 31x33 14-20

met altijd dam door de dubbele dreigingen. Toch zagen de spelers het nutteloze van dit - op zich fraaie - triple-gambiet in, omdat bijvoorbeeld 42-38 20x49 50-44 49x40 45x34 mogelijk is.

212. Slobodskoj - Koeperman, Moskou 1964.

Het blijft oppassen tot de laatste zet! Wit had hier met het offer 34-40 de remise binnen. Hij offerde echter **34-29?**

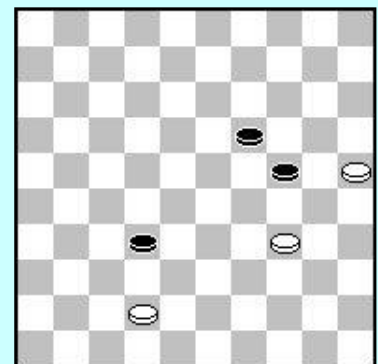
En wordt vervolgens door twee offers van zwart opgerold.

24x33 25-20 33-38! 42x33 19-24! 20x29 32-37 29-24

(op 33-38 volgt 37-41, 28-22 41-47 29-33 47-41 23-18 41-36 met winst)

37-41 24-19 41-47 33-28 47-15!

Op 28-23 wint 36-9. Op 19-14 volgt 36-41, 28-22 41x10 22-18 10-19 18-12 19-2 met winst.

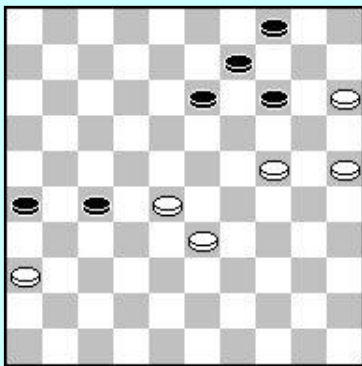
19. Uit de oude doos...

Je zult maar geboren zijn op 1 juli 1907. "Een krasse grijsaard", roept dan ieder, maar ook een grijsaard die aan de wieg stond van het georganiseerde dammen in Nederland. Een grijsaard die zich de geboorte van "den Nationalen Dambond" nog herinnert een grijsaard die het maandschrift "Het Damspel" voor het eerst zag verschijnen. Zo'n grijsaard is de Haarlemse Damclub (afgekort H.D.C.). En zo'n grijsaard heeft een heerlijke bibliotheek: alle uitgaven van "Het Damspel", officieel orgaan van den Nationalen Dambond. Waar vind je dit nog ?

Heerlijke lectuur, waar ik uren in kan bladeren. Namen als de Haas, Hoogland en Battefeld blijken dan ineens meer dan namen, zijn levende mensen die artikelen schrijven over hun geliefde sport, die eindeloze simultaanseances geven om het dammen te propageren, die spelen dat de stukken ervan afvliegen. Dan blijkt de "prehistorie" van het dammen te gaan leven.

Laatst zat ik te bladeren in de 3de en 4de jaargang van "Het Damspel" (april 1911 tot en met maart 1913, merkwaardig hè een jaargang van april tot en met maart, maar dit terzijde) en vond een opmerkelijk aantal offerstanden. Niet allemaal van topniveau, maar toch... het leert ons met bescheidenheid tegen het tegenwoordige hoge niveau aan te kijken.

Wist u trouwens, maar ook dit weer terzijde, dat de abonnementsprijs bij vooruitbetaling f 2,40 per jaar was en op luxe papier f 0,25 meer per jaar. Kom daar nu nog maar eens om.

213. Een mooie binnenkomer: derde matchpartij van den wedstrijd om het wereldkampioenschap tusschen de Heeren I. Weiss met wit en H. Hoogland jr. Met zwart, gespeeld te Utrecht 6 april 1911.

Zwart heft net **21-26?** Gespeeld. Nu plaatst Weiss het offer **28-22!! 27x18** (weer even terzijde: men schreef toen nog 27:18, ik heb dit maar even voor u vertaald) **33-28 18-22** 'het eenige wat mogelijk is om de remise te forceren, 14-19 kon natuurlijk niet wegens 28-23 en 25x3" **28x17 13-19! 24x13 9x18 17-11 18-23 11-7 23-28 7-1 28-33 1-23** trachten schijf 33 het dam halen te beletten door 1-34 geeft remise door 33-38 34-48 4-9 25-20 14x25 15-10 25-30 en zwart haalt dam.

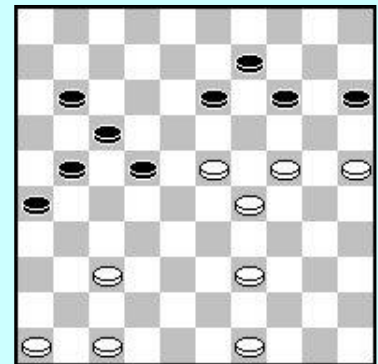
33-38 23x5 38-43 5-37 43-49 25-20 49-16! Mooi, geeft onmiddellijk remise **36-31** (20-14 gaf remise door 26-31 en 16x32) **16-2 20-14 2-13 14-10 13x36 10-5 36-18** remise.

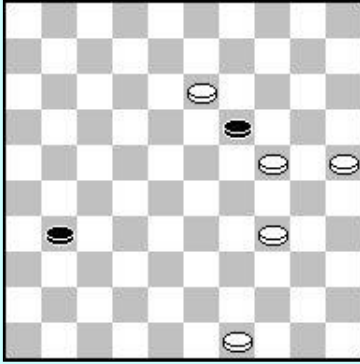
214. Dezelfde I. Weiss speelde op 16 april 1911 als simultaanspeler (met wit) tegen L. Van Rees. Hij plaatst hier het offer **25-20** om de doortocht naar dam te forceren **14x25 23-19** Nu laat zijn tegenstander zich niet imponeren en speelt

21-27! "Het eenige maar afdoende verweer"

19x8 25-30 24x35 9-13 8x19 27-32 37x28 22x13

en de partij werd zo'n 30 zetten later remise. Dat zal deze L. Van Rees zijn vrienden nog vaak hebben verteld.

215. Wederom I. Weiss, de Napoleon van het dambord, die 15 jaar zijn titel als wereldkampioen behield en hem in 1912 verliest aan Molimard. J. De Haas schrijft dan "Laten we eindigen met onze bewondering uit te spreken voor den geduchten kampioen, die ons zooveel jaren deed genieten van zijn brillant spel". Hij laat onder de kop "Weiss als eindspeler" bovenstaande stand zien.

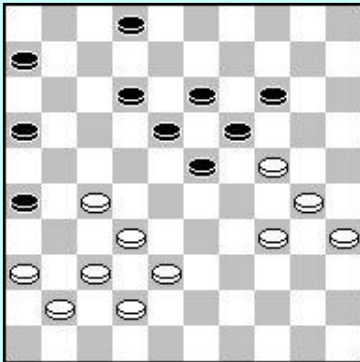
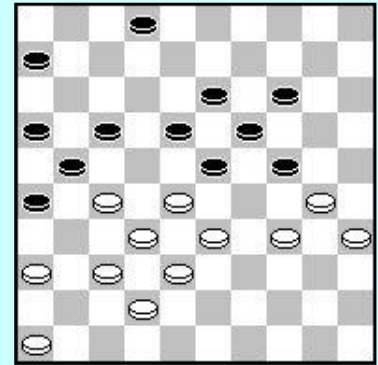
13-9 19x39 9-4 31-37 4-36 op 39-44 wint wit door 49x40 37-42 36-47 42-48 40-34 Mooier is echter **37-42** en nu het offer **49-43 39x48 36-47** en zwart kan alleen met zijn dam spelen en verliest op slag (het zg. "schuiftrumpetmotief")

216. "Uit den grooten internationalen wedstrijd 25 aug. - 2 sept. 1912 te R'dam, tusschen de Heeren I. Weiss (wit) en H. Hoogland jr. (Zwart).

Zwart speelt hier het mooie offer

24-29 33x24 17-22 28x17 21x12 46-41

Zwart is nu te gretig zijn schijf terug te winnen (zie volgend diagram)

217. **23-28? 32x23 18x20 30-25** en de partij werd remise. Jammer want na dit mooie offer had Hoogland kunnen winnen door, zoals hij zelf in zijn analyse aangaf, niet 23-28 te spelen maar 2-8 27-22 18x27 32x21 16x27 37-32 13-18 24x31 26x46 30-25 46x28 38-33 28x30 35x24 8-13 en wint met een schijf meer.

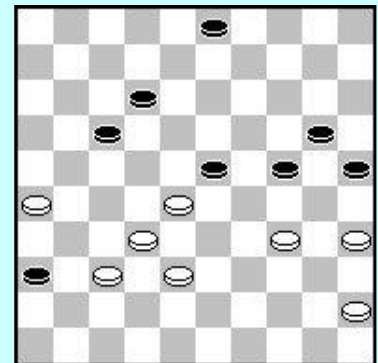
218. Gespeeld in den internationalen wedstrijd te Rotterdam, tusschen de H.H. J. De Haas met wit en H. Hoogland jr. met zwart. De Haas heeft net **33-28?** Gespeeld, via wat offertjes bereikt Hoogland nu een winnend eindspel

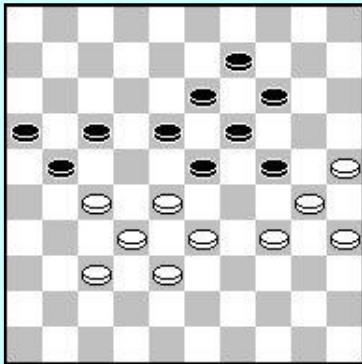
25-30!! 34x14 36-41 28x30 41-47 30-25 47x9 32-28 9-31

"de manoeuvre met de dam is niet sterk 9-14 is onmiddellijk beslissend, wit 37-32, zwart 12-18 en 14-10, tenzij wit schijf 25 offert, maar ook dan is het spel voor wit verloren".

Het werd nu als volgt remise

37-32 31-22 28-23 22-28 23-18 12x23 32-27 23-29 25-20 29-34 20-15 28-23 35-30 34x25 45-40 23x45 15-10 45-23 10-4.

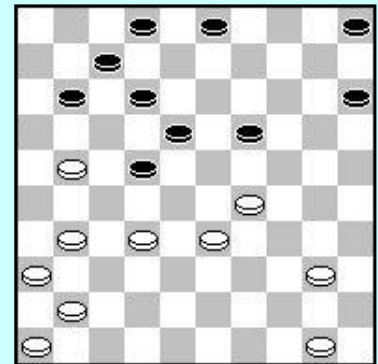
219. Studie in de klassieke partij van Dr. Molimard. Deze studie uit 1913 staat in menig leer boek over het dammen. Zwart heeft zojuist **12-17** gespeeld, want hij rekt op een vervolg met 34-29 23x34 30x39 24-29 33x24 19x30 35x24 18-22 27x18 13x31. Wit echter doorziet dit en plaatst eerst een offer, waarna de zwakten in de zwarte stand dodelijk worden.

27-22 18x27 34-29 23x34 30x39 27-31 gedwongen want 13-18 kan niet wegens 28-22. Op 24-29 of 34-30 behoudt wit de winststand.

37x26 17-22 wederom gedwongen daar op 13-18 wit naar dam gaat door 28-23 38-32 en 33x4.

26x17 22x11 32-27! 11-17 gedwongen 13-18 gaat niet wegens 28-23 enz. **27-22** wit wint nu een schijf daar 17-21 gevolgd wordt door 22-18 en speelt zwart niet 17-21 dan is hij tot het offeren van een schijf gedwongen.

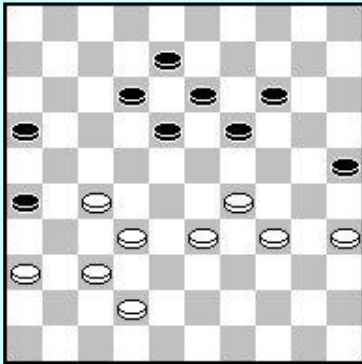
220. Een partijstudie van I. Weiss, opgedragen aan H. Hoogland jr. "Wit wint een stuk of de partij". Eerst moet er geofferd worden met **24-29 19x30 32-28** zwart kan nu niet beletten dat wit een stuk wint, want bij sluiting met **11-17** volgt **40-34 17x37 28x8 30x28** en **41x1**.

20. Opruiming

Nee, nu niet zo verwonderd kijken van "opruiming, wat bedoelt hij daar nu mee, die damterm ken ik niet. Bedoelt hij soms veldontruiming?" Nee, ik bedoel de gewone opruiming: halve prijzen, grote kortingen, alles moet weg. En het opruimen van mijn bureaula met "offerstandjes". Jarenlang hebben ze daar schots en scheef, rijp en groen, mooi en lelijk door elkaar gelegen. In de vorige hoofdstukken heb ik er enige ordening in trachten aan te brengen, maar er ligt nog een aantal standen te gillen om de la uit te komen. Ik kan het dan ook niet over mijn hart verkrijgen die te laten liggen.

Vooruit dan maar, ook jullie worden opgenomen, jullie mogen eindelijk weer het daglicht zien. Probeert u echter geen overeenkomsten te ontdekken, want die zijn er niet (op het offer na natuurlijk). Lekker rommelig, door elkaar, zoals bij een opruiming, maar met hier en daar een geweldig koopje!

221. Mitsjanski zag in deze stand van zwart (Sretinski) een niet alledaags offer **25-30 34x25 19-23!!** en nu komt er na 35-30 23x34 30x39 14-20 25x14 13-19 14x23 18x47 met dam.

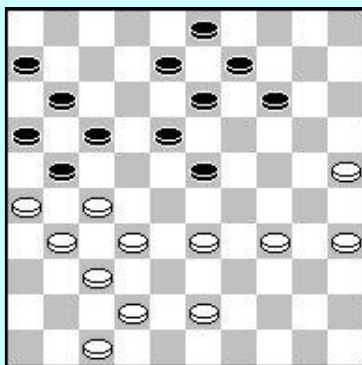
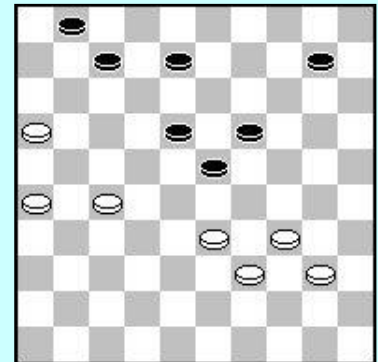
Na 29-24 volgt 23-28 33x22 16-21 27x16 18x47 ook met dam.

222. Deze stand is, meen ik, van P. Roozenburg afkomstig. Wit wint door het originele offer **16-11 7x16** en nu een soort "klemzet" **26-21**

Zwart kan nu niet tegelijkertijd de gaten 12 en 14 dichten en heeft geen verweer tegen

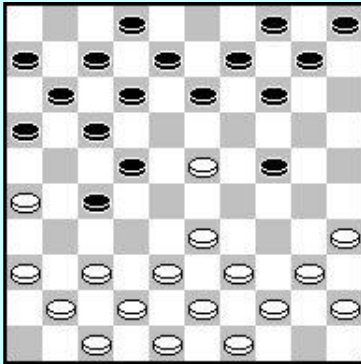
33-28 23x32 27x38 16x27 38-32 27x38 39-33 38x29 34 x 3 of 5.

Ook 18-22 geeft geen verlichting want dan volgt schijfwinst door 27x29 16x27, 29-23 19x28 33x31 alles grijpt fraai ineen.

223. Een mooie winst, aangegeven door F. Hermelink. Eerst het offer **25-20 14x25** en dan **33-28!** Als u nu goed kijkt heeft zwart alleen de zet **13-19** om schijfverlies te voorkomen, maar dan volgt vernietigend

34-30 25x34 43-39 34x43 28-22 17x28 26x17 11x22 31-26 22x31 26-21 16x38 42x2 31x42 2x4.

224. Een bekend openingsfoutje. Zwart heeft zojuist **21-27** gespeeld. Wit plaatst nu eerst het offer

23-18! 12x23

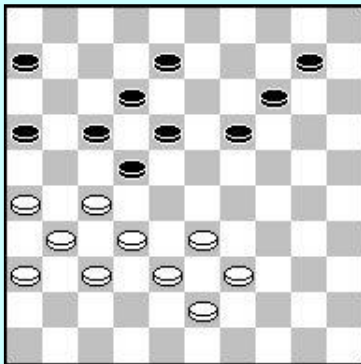
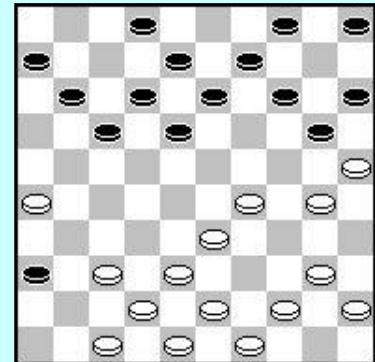
en loopt dan met **37-32** achter schijf 27. Zwart moet nu veld 12 dichten. Op 7-12 volgt **32x21 16x27 36-31 27x36** en **33-28** en **38x16**. Beter lijkt dus het sluiten met **8-12** dan volgt echter **32x21 16x27 36-31 27x36 26-21 17x26 33-29** (ad. Lib.) **39x28**.

225. Gregoire - v.d. Wal, Suikertoernooi 1975.

Zwart speelt 5-10 ? in de veronderstelling dat 30-24 toch verhinderd is door 13-19. Gregoire offert echter eerst

26-21 17x26

en speelt dan toch **30-24!** Omdat een dam nu niet te voorkomen is (met 24-19) gaf zwart maar een schijf weg met **13-19 24x22** De partij werd overigens nog wel remise.

226. Een prachtig offer van P. Roozenburg **26-21!! 17x26 33-28**

Wat moet zwart nu doen ?

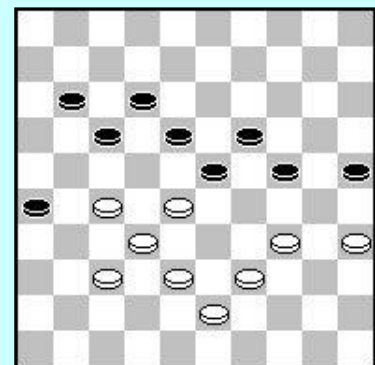
1. 19-23 28x17 12x41 36x47 26x37 38-32 37x28 33x2.
2. 8-13 28x8 13x2 37-32 26x28 33x24 met winst van een schijf.
3. 12-17 27-21 16x27 37-32 26x37 32x3.
4. Ook actief optreden met 16-21 28x17! 21x41 36x47 26x37 17-11! 6x17 38-32 37x28 33x2.

227. Hermelink.

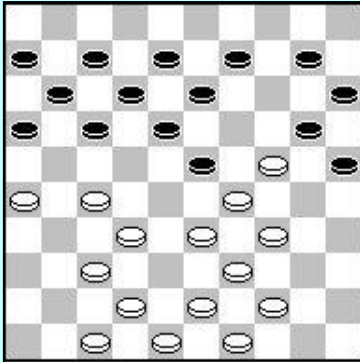
Wit moet geen 38-33 spelen wegens 25-30 34x25 23-29 43-38 19-23 28x30 en 17-22.

Maar het offer **28-22! 17x28** en dan **38-33**. Nu kan zwart weinig spelen, vooral door de vervolgzet 34-30. Hij neemt dus zijn toevlucht tot **36-31** maar dan volgt heel fraai

33x13 31x42 27-22 19x8 32-28 23x32 22-18 12x23 34-30 25x34 39x48.

228. Andrejew - Keisels.

Wit speelt hier onverwacht het offer

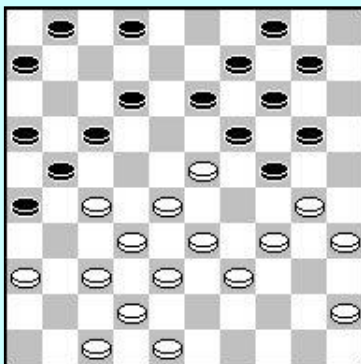
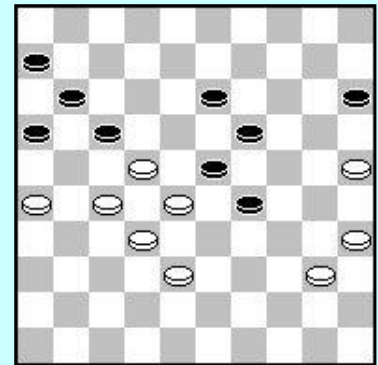
16-21 17x26 42-38

Nu moet zwart terugofferen want op 11 of 12-17 volgt 37-31 en op 9 of 10-14 volgt 24-29 en 37-31. Dus **26-31 37x26** en nu ging wit zijn voordeel te gelde maken

11-17 33-28 7-11 28x19 17-21 26x17 11x31 32-28 6-11 28-23 11-17 48-42 18-22 34-30! 25x34 39x30 20-25 43-39 25x32 42-37 31x42 47x7

en wit won.

229. G. Jansen - Valneris, kampioenschap van Europa 1987.
 Als wit direct 35-30 speelt, wordt het vermoedelijk remise door 13-18 23-29 17-21 en 11x42. Daarom offert wit eerst met **26-21 17x26** en dan pas **35-30** het vervolg was **11-17 22x11 6x17 30-24 19x30 28x8 30-35 25-20 35x44 27-22 17x37 38-33 29x38 8-2** en zwart geeft het op.

230. v.d. Wal - Gantwarg, interland Nederland - Sowjetunie.

Gantwarg speelt **13-18** en nu volgt verrassend het offer

30-25! 18x40 45x34!

Dit offer is gebaseerd op de zwakte van het open veld 5.

9-13 34-40! 6-11 48-43 12-18

zwart besluit zijn schijf voorsprong terug te geven.

27-22 18x27 28-23 19x28 30x8 2x13 33x31

De standen zijn weer gelijk, maar met duidelijk voordeel voor wit, helaas werd de partij voor v.d. Wal nog remise.

21. Partijen

Als mijn geheugen mij niet in de steek laat, was het ooit T. Sijbrands die ergens schreef, ik vertaal nu maar vrij, als ik diagrammen zie met beslissende partijfragmenten ben ik altijd benieuwd naar de "voorgeschiedenis": hoe kwam dat diagram tot stand. De bekende vraag naar de partij in zijn geheel. En wie zou ik zijn om aan deze - terechte - vraag van de meester niet te voldoen? Een enkele keer heeft u in dit boek kunnen genieten van een volledige partij, maar dat was mondjesmaat. Dit verzuim wordt nu goedgeemaakt u kunt een aantal interessante offerpartijen naspelen en er uw voordeel mee doen. Zij beslaan in de tijd bijna de gehele - moderne - damgeschiedenis, zodat u ook nog twee "oudjes" zult aantreffen. In chronologische volgorde staan de partijen genoteerd.

Ik heb niet de pretentie de historisch meest belangwekkende offerpartijen geselecteerd te hebben er zullen veel meer en misschien ook betere offerpartijen te vinden zijn, maar een mens moet toch wat.

In ieder geval is de stampartij van het klassieke "offer van Dussaut" en het flankspelooffer uit de partij Keller - v.d. Staaij opgenomen. Twee mijlpalen in de geschiedenis van de "wetenschappelijke" beoefening van ons spel.

Vaak zijn offerpartijen enigszins speculatief en vereisen enige medewerking van de tegenstander, maar dit maakt het offer juist zo interessant.

Partij 1

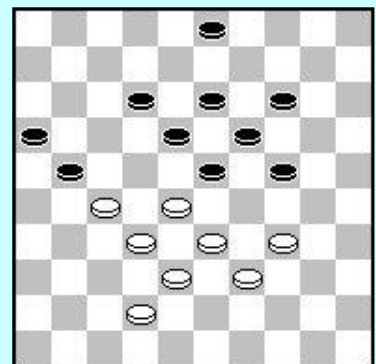
De stampartij van het bekende "offer van Dussaut" mag in deze serie natuurlijk niet ontbreken. Eind 19-de eeuw werd deze partij gespeeld tussen de Fransman Dussaut (wit) en de toen beroemde Nederlandse dammer K. De Heer (zwart)

1. 31-26 18-23 2. 37-31 12-18 3. 41-37 7-12 4. 46-41 20-24 5. 34-29 23x34
6. 40x20 15x24 7. 31-27 17-21 8. 26x17 11x31 9. 36x27 19-23 10. 33-29 23x34
11. 39x19 14x23 12. 38-33 10-14 13. 42-38 5-10 14. 47-42 14-19 15. 44-39 10-14
16. 50-44 14-20 17. 45-40 20-24 18. 40-34 1-7 19. 41-36 6-11 20. 37-31 11-17
21. 21-26 4-10 22. 34-30 10-14 23. 33-28 17-21 24. 26x17 12x21 25. 39-33 7-12
26. 44-39 14-20 27. 36-31 20-25 28. 49-44 25x34 29. 39x30 21-26 30. 44-39 26x37
31. 42x31 12-17 32. 31-26 8-12 33. 39-34 9-14 34. 43-39 2-8 35. 30-25 17-21 36.
26x17 12x21 37. 48-42 8-12 zie diagram 231.

Nu staat er het ietwat oubollige commentaar "sterker blijkt 21-26 en zeker als men ziet op welk een schitterende wijze wit hiervan gebruik maakt, het is echter een fout die zeer veel spelers maken". Ja zo kennen we er nog wel een paar.

38. 35-30 24x35 39. 27-22 18x27 40. 33-29 (prachtig) **13-18 ?** (veel sterker is 35-40)

41. 29-24 19x30 42. 28x10 27-31 43. 10-5 (niet 10-4, dan zwart 31-37) **43...18-22** (31-36 is sterker, het geeft een kleine remisekans) **44. 5-10 12-18? 45. 32-28 22x44 46. 10-4 30x39**
47. 38-33 39x28 48. 14x49 zwart geeft het op.

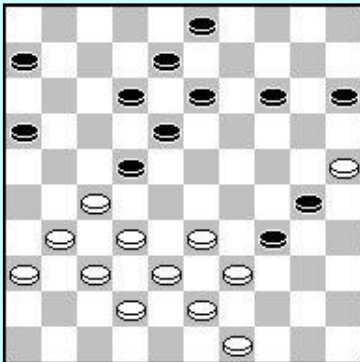

Partij 2

Een offerpartij gespeeld op 26 december 1908 in den wedstrijd om het Kampioenschap van Nederland, uitgeschreven door den Nationalen Dambond.

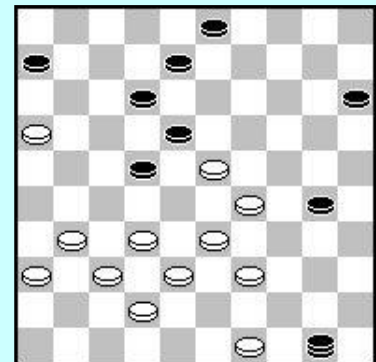
Wit: d.Hr. J. De Haas zwart: d.Hr C.G. Vervloet

1. 33-28 18-23 2. 31-27 12-18 3. 27-22 18x27 4. 32x12 23x32 5. 37x28 7x18
6. 41-37 19-23 7. 28x19 14x23 8. 39-33 10-14 9. 44-39 5-10 10. 50-44 14-19
11. 37-32 10-14 12. 46-41 1-7 13. 41-37 7-12 14. 32-27 2-7 15. 37-31 20-24
16. 34-29 23x34 17. 40x20 15x24 18. 38-32 12-17 19. 42-38 7-12 20. 47-42 4-10
21. 45-40 19-23 22. 33-28 14-19 23. 39-33 10-15 24. 44-39 9-14 25. 40-34 17-22
26. 28x17 11x22 27. 34-30 23-29 28. 42-37? 29-34 29. 30-25 24-30 30. 35x24 19x30
31. 48-42 diagram 232

31...14-20 32. 25x14 34-40 33. 33-29 16-21
offert weldoordacht een tweede schijf.
34. 27x16 40-45 35. 39-33
dwingt zwart tot een derde offer.
35...13-19 36. 14x23 45-50 37. 43-39

Zwart speelt nu 30-34? Maar de analyse van J. De Bruijn zegt het volgende: "Wel jammer. Wat voorbarig gespeeld. Zwart deed dezen zet nl. Onmiddellijk als antwoord op 43-39 al te gretig om de dam vrij te krijgen daar toch 50-45 vrij zeker winst brengt. Gaan we dit even na. Zwart 50-45 dan

1. op wit 49-43 of 44 of 31-26 of 27 of 32-27 volgt 6-11, 12x1 enz. Met zekere winststelling ook op 32-28? Door zwart 12-17.
2. blijft over 16-11, 6x17, 32-28, 8-13, 37-32 A.B. 17-21, 28x19, 30-35, 23x12, 45x17
  - A. 31-26 of 31-27 of 38-32 of 49-44 13-19 enz.
  - B. 23-19, 45x34, 19x8, 17-21 daarna 25-30 enz. Wint bij goed spel."

Vanuit diagram 233 speelt zwart **dus 37...30-34 38. 39x30** "Zeer mooi.. Niettemin vergoedt hier Fortuna aan wit, wat eenige zetten terug aan zijn vernuft ontging. Kan nu in gunstige conditie de dam afnemen". Heerlijk commentaar. **38...50x35 39. 49-44 35x49 40. 38-33 49x21** "Gedwongen want 49x27 deed door wit 33-28 de partij verloren gaan". **41. 16x27 12-17 42. 29-24** "vernagelt schijf 15" **8-13** "Kan nu door 13-19 den doorgang naar dam wel forceren, maar alle winstkans is gevlogen. 17-21 en 18-23 was o.i. beter geweest en had zwart eenige winstkans gelaten. Deze variant is een studie overwaard".

43. 37-32 13-19 44. 24x13 18x9 45. 27x18 15-20 46. 32-28 20-24 47. 42-38 24-30?? " een treurige blunder 9-13 of 14 geeft altijd remise. Dit is een van die concoursblunders, waaraan zelfs de grootste spelers bloot staan. Het lot was in deze partij wit wel gunstig".

48. 18-13 9x18 49. 28-23 18x29 50. 33x35 17-21 kon nu wel opgeven

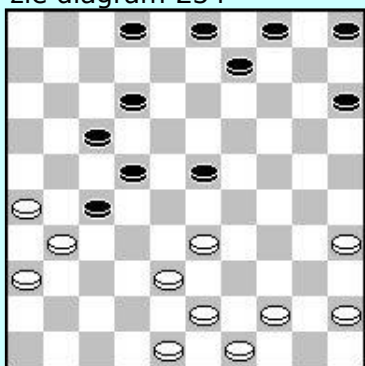
51. 38-32 6-11 52. 31-26 21-27 53. 32x21 11-16 54. 21-17 16-21 55. 17-12 21-27 56. 26-21 27x16 57. 12-7 16-21 58. 36-31 verliest. "Een schoone partij, waarin door den verliezer o.i. behoudens een concoursblunder verreweg 't mooiste en sterkste spel is geleverd".

Partij 3

Een partij gespeeld tijdens het wereldkampioenschap dammen 1948 tussen R.C. Keller (wit) en van der Staaij (zwart). Naast het klassieke "offer van Dussaut", zou dit karakteristieke flankspeloffer het "offer van Keller" - zo stelde T. Sijbrands eens voor - genoemd moeten worden. Op die manier zou de damsport zijn spelers eren die dit voor het eerst in de partij toepasten, cq ontdekten.

**1. 32-28 17-21 2. 31-26 12-17 3. 37-32 07-12 4. 42-37 01-07 5. 47-42 18-22
6. 37-31 21-27 7. 32x21 16x27 8. 34-29 19-24 9. 40-34 14-19 10. 45-40 20-25
11. 29x20 25x14 12. 42-27 19-23 13. 28x19 14x23 14. 37-32 11-16 15. 32x21 16x27
16. 50-45 10-14 17. 41-37 6-11 18. 37-32 11-16 19. 32x21 16x27 20. 34-29 23x34
21. 40x29 13-18 22. 46-41 14-19 23. 41-37 7-11 24. 35-30 8-13 25. 30-24 19x30
26. 29-23 18x29 27. 33x35 13-19? 28. 37-32 11-16 29. 32x21 16x27 30. 39-33 19-23**

zie diagram 234

31. 33-29! 23x34

het karakteristieke offer. De centrumverdediging wordt weggetrokken, het zwakke blok 27-22-17 wordt onder vuur genomen.

32. 38-33 34-39 (wat anders?)

33. 43x34 27-32 34. 49-43 2-7

Roozenburg geeft aan na 12-18 doet wit eerst 34-29 en dan pas 48-42-38 met winst. Ook na de tekstzet gaat schijf 32 eenvoudig verloren door 48-42, bijvoorbeeld 7-11, 44-39 enz. Of 32-37, 42-48. Na deze prachtige voorbereiding "vergeet" Keller het af te maken, een jammerlijk geval van damblindheid, de enige smet op deze mooie partij.

**35. 44-39? 12-18 36. 48-42 18-23 37. 43-38 32x43 38. 39x48 9-13 39. 31-27 22x31
40. 36x27 5-10 41. 42-37 10-14 42. 27-21 17-22 43. 37-31 23-28 44. 31-27 28x30
45. 27x20 15x24 46. 45-40 4-9 47. 21-16 3-8 48. 26-21 8-12 49. 48-43 9-13
50. 43x39 13-18 51. 40-34 18-22 52. 34x25 12-18 53. 39-34 18-23 54. 34-30 23-28
55. 30x19 28-33 56. 19-14 33-39 57. 14-10 22-28 58. 21-17 39-44 59. 17-11 7-12
60. 11-6 44-50 61. 6-1 12-17 62. 1-29 28-32 63. 29-47**

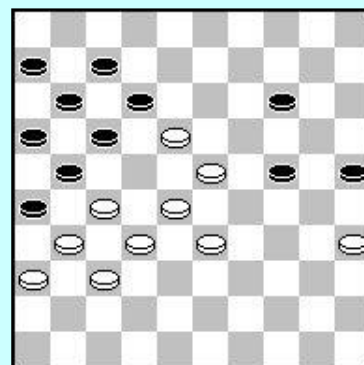
zwart geeft het op.

Partij 4

Een partij gespeeld tussen Hartgers (met wit) en J. Bom (zwart) tijdens het Nederlands kampioenschap 1954. Hierin komt het "offer op positionele gronden" goed naar voren. Het is geen vlekkeloze, maar wel boeiende partij met als merkwaardig slot: remise.

**1. 31-27 17-21 2. 37-31 21-26 3. 41-37 20-25 4. 33-28 15-20
5. 39-33 10-15 6. 44-39 5-10 7. 47-41 20-24 8. 50-44 15-20
9. 27-22 18x27 10. 31x22 12-17 11. 32-27 8-12 12. 37-32
12-18 13. 41-37 2-8 14. 44-29 10-15 15. 40-34 4-10
16. 44-40 7-12 17. 49-44 17-21 18. 36-31 12-17 19. 46-41
8-12 20. 41-36**

(zie diagram 235)

20....1-7 met het oog op het komende offer was misschien 3-8 beter geweest.

21. 35-30 24x35 22. 29-23 18x29 23. 34x23 20-24 24. 33-29 24x33 25. 38x29 15-20

26. 40-34 19-24 27. 43-38 24x33 28. 38x29 13-19 29. 48-43 ? 19-24 ?

Nu had zwart dam kunnen halen via 20-24, 9-13 en 10-15 enz.

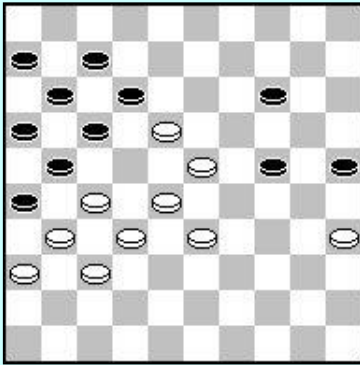
30. 43-38 24x33 31. 38x29 10-15 32. 42-38 14-19 33. 23x14 9-13 34. 38-33 20x9

35. 29-23 9-14 36. 45-40 13-19 37. 34-29 14-20 38. 23x14 20x9 39. 40-34 15-20

40. 29-23 20-24 41. 44-40 35x44 42. 39x50 9-14 43. 50-45 14-20 44. 45-40 24-30

45. 40-35 30x39 46. 33x44 20-24 47. 44-39 3-9 48. 39-33 9-14 49. 22-18

zie diagram 236

Zwart geeft zijn plusschijf terug

49...17-22 50. 28x8 7-12 51. 18x7 11x13 52. 23-18 13x22

53. 27x18 25-30 54. 18-12 30-34 55. 12-7 24-30

nu moet zwart offeren

56. 35x24 34-40 57. 7-1 40-45 58. 1-34 45-50

59. 34-39 50-45 60. 39-48 45-1 61. 31-27 6-11

62. 37-31 26x39 63. 48x26 1-23 64. 24-20 23-19

65 20-15 met 27-22 zijn er nog winstkansen 19-14

66. 26-3 14-37 67. 3-26 37-14 68. 26-48 14-23

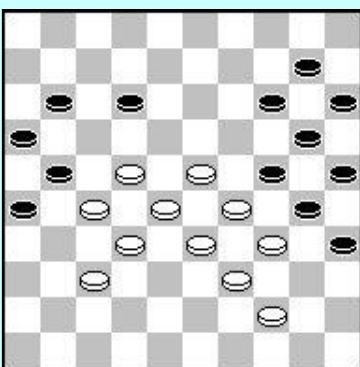
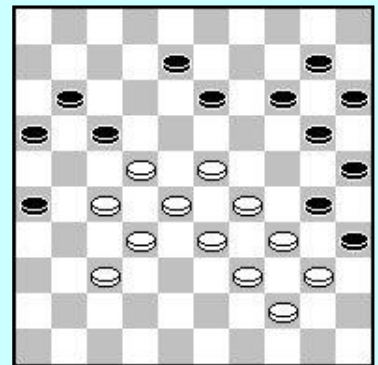
69. 27-22 11-17

remise

Partij 5

Een spectaculaire offerpartij uit de clubcompetitie van 1959, gespeeld tussen P. Roozenburg (wit) en Riebeek (zwart). Een dubbelloffer in een heuse partij is toch wel hoogst zeldzaam. Geniet.

1. 31-27 17-21 2. 33-28 21-26 3. 39-33 20-25 4. 44-39 14-20
5. 37-31 26x37 6. 42x31 10-14 7. 47-42 5-10 8. 41-37 20-24
9. 50-44 18-23 10. 46-41 15-20 11. 27-22 12-18 12. 31-27
8-12 13. 34-29 23x34 14. 40x29 2-8 15. 39-34 12-17
16. 43-39 7-12 17. 44-40 17-21 18. 36-31 21-26 19. 41-36 10-
15 20. 49-44 4-10 21. 48-43 1-7 22. 35-30 het eerste offer
24x35 23. 29-23 18x29 24. 34x23 19-24 25. 33-29 24x33 26.
38x29 12-17 27. 43-38 17-21 28. 38-33 13-19 29. 42-38 19-
24 30. 40-34 24-30 31. 45-40 8-13 (20-24x24 was hier beter
geweest) 32. 22-18 13x22 33. 27x18 7-12 34. 18x7 11x2 35.
31-27 9-13 36. 27-22 2-7 37. 37-31 26x37 38. 32x41 21-26
39. 41-37 3-8 40. 36-31 7-12 41. 31-27 6-11 42. 38-32 12-17
? zie diagram 237.

Nu volgt een tweede offer 43. 23-19! 13x24 44. 29-23! 17-21 Sijbrands merkte eens op dat hier een beter verweer mogelijk was:

1. 26-31 37x26 17-21 16-21 24-29 20x38 met gunstig dammeneindspel

2. 8-12 34-29 (gedwongen) en nu of 30-34 12-18 en 14x45, of 14-19 30-34 20-24 25x23 17x50 met remise.

45. 34-29 8-12 46. 40-34 zie diagram 238

Nog nooit vertoond ! Wit staat 2 schijven achter, maar totaal gewonnen. Na 12-17 volgt 22-18 en zwart kan al zijn schijven weggeven.

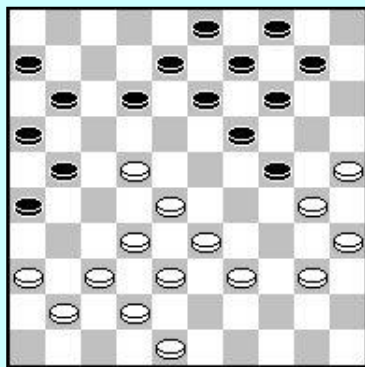
46... 11-17 47. 22x11 16x7 48. 27x16 12-17 49. 23-18 26-31

50. 37x26 14-19 51. 29-23 10-14 52. 32-27 en zwart gaf op.

Partij 6

Een partij gespeeld tijdens het Olympisch toernooi 1964 tussen G. Bazjol (wit) en I. Koeperman (zwart). Steeds wordt een schijf van wit onder vuur genomen en daardoor wordt de lange vleugel krachteloos gemaakt. Het commentaar is van Koeperman zelf.

- 1. 33-28 18-22 2. 31-27 22x33 3. 39x28 17-21 4. 44-39 20-25 5. 39-33 14-20**
6. 50-44 10-14 7. 44-39 5-10 8. 37-31 21-26 9. 49-44 26x37 10. 42x31 11-17
11. 47-42 7-11 12. 41-37 1-7 13. 46-41 20-24 14. 34-30 25x34 15. 40x20 15x24
16. 44-40 een onnauwkeurigheid van wit die zwart in staat stelt door een combinatieve dreiging het belangrijke veld 26 te bezetten **16...17-21** nu mag 31-26 niet door de combinatie met 24-29
17. 40-34 21-26 18. 34-30 13-18 19. 27-22 18x27 20. 31x22 16-21 21. 39-34 11-16 22. 43-39 8-13 23. 30-25 2-8 24. 34-30 7-11 25. 45-40 zie diagram 239

Nu volgt het offer dat ten doel heeft de driepoot 28-33-39 te verstoren, schijf 22 te winnen en de lange vleugel van wit te klemmen. **25...24-29 26. 33x24 12-18 27. 39-33 18x27 28. 48-43 19-23 29. 28x19 14x23 30. 40-34**

het schijnbaar sterke 33-28 faalt hier op 26-21, 37x17, 11x33, 38x18, 27x49

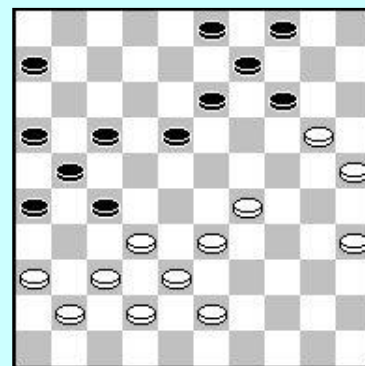
30...11-17 31. 34-29 23x34 32. 30x39 10-14 33. 33-39 13-18 34. 39-33 8-13 35. 24-20 weer wordt nu eerst een schijf geofferd (zie diagram 240), wachten kon niet want dan zou juist wit winnen zie 6-11, 43-39, 27-31, 36x27, 17-22, 32-28!, 21x32, 37x6

35... 27-31! 36. 36x27 17-22 37. 29-24

de tegenaanval 29-23 wordt weerlegd door een derde offer 22x31, 23x12, 13-18, 12x23, 31-36 met winst. Na 41-36, 22x31, 36x27, 18-23, 29x18, 13x31 en zwart gaat naar dam.

37...22x31

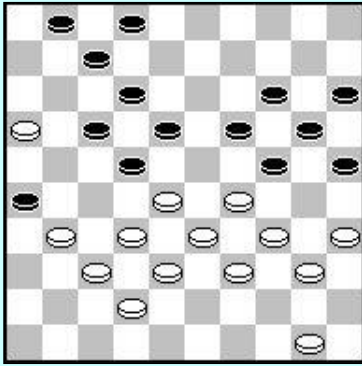
en wit gaf zich gewonnen. Zwart dreigde met 31-36 maar 41-36 ging niet vanwege de verrassende combinatie 13-19, 24x22, 21-27, 32x21, 26x48.

Partij 7

De befaamde zestiende partij uit de tweekamp om het wereldkampioenschap tussen Wiersma en Gantwarg (1981) mag in deze serie natuurlijk niet ontbreken. Gantwarg nam zijn toevlucht tot een dubieus dubbeloffer dat door Wiersma niet goed wordt afgestraft. Een heerlijke partij om na te spelen. Wiersma (wit) en Gantwarg (zwart) 24 november 1981.

- 1. 33-28 20-24 2. 39-33 14-20 3. 44-39 10-14 4. 31-27 5-10 5. 37-31 20-25**
6. 41-37 15-20 7. 27-22 18x27 8. 31x22 10-15 9. 34-29 16-21 10. 40-34 24-30
11. 35x24 19x30 12. 46-41 19-24 13. 36-31 14-19 14. 41-36 19-24 15. 45-40 30-35
16. 50-45 35x44 17. 39x50 17-21 18. 22-18 13x22 19. 28x17 11x22 20. 31-27 22x31
21. 36x16 9-13 22. 32-28 12-18 23. 38-32 13-19 24. 42-38 8-12 25. 49-44 3-8
26. 44-40 6-11 27. 47-41 11-17 28. 41-36 18-22 29. 43-39 4-9 30. 40-35 9-14 31.
45-40 8-13 32. 48-42 13-18 33. 36-31 zie diagram 241 (volgende pagina)

Sijbrands: " Wiersma heeft zijn positie zo ingericht dat hij straks op 33...1-6? over 34. 50-44! En vervolgens 35-30! En 29-23 + zou beschikken. Gantwarg moet daarom wel zijn toevlucht nemen tot het nu volgende dubbeloffer.

33...17-21 34. 28x8 2x13 35. 16x27 19-23 36. 50-45 13-19 zie diagram 242

Wit moet nu één schijf terugofferen

37. 35-30 24x44 38. 39x50 19-24 39. 45-40 7-12 40. 40-35 12-17 Hier had 25-30 en 23x34 betere remisekansen gegeven. Nu zou 41. 27-21 eenvoudig winnen, maar Wiersma kiest voor een andere weg.

41. 35-30 24x35 42. 33-28 14-19 43. 28-22 17x28

44. 34-30 35x33 45. 38x29 23x34 46. 32x12 34-40

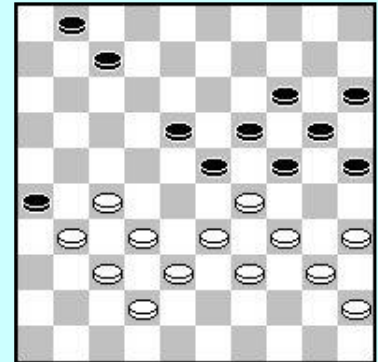
47. 12-8 25-30 48. 8-3 de kans op winst is verkeken. Volgens v.d. Wal had 48. 27-22 nog steeds gewonnen.

48...40-44! 49. 3x43 44-49 50. 42-38 49-35 51. 43-34 35-24 52. 38-32 24-20

53. 34-30 19-23 54. 30-39 23-29 55. 27-22 1-7 56. 31-27 20-25 57. 39-44 7-11

58. 44-35 29-33 59. 35-44 11-17

remise.

Partij 8

In de slotronde van de interland Nederland - Sowjet Unie (1988) speelden v.d.Wal (wit) en Gantwarg (zwart) de volgende fascinerende partij tegen elkaar. Een haarscherp gevecht compleet met een verrassend offer, dat is iets voor de echte liefhebbers. Eerder in dit boek heeft u de offerstand reeds kunnen bewonderen, maar ik vond toch echt dat de hele partij afgedrukt diende te worden. Voor wie 'm nog niet kent, maar dat zijn er maar weinigen, een "must".

1. 32-28 18-23 2. 33-29 23x32 3. 37x28 20-25 4. 41-37 17-21 5. 37-32 15-20

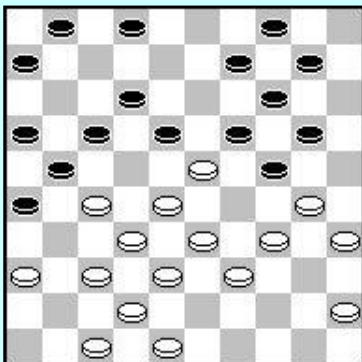
6. 46-41 21-26 7. 41-37 19-24 8. 39-33 14-19 9. 44-39 10-14 10. 29-23 5-10

11. 34-30 25x34 12. 39x30 11-17 13. 43-39 17-21 14. 50-44 7-11 15. 40-34 13-18

16. 44-40 18x29 17. 34x23 8-13 18. 49-44 3-8 19. 31-27 11-17 20. 40-34 13-18

21. 44-40 18x29 22. 34x23 8-13 19. 31-27 11-17 20. 40-34 13-18 21. 44-40 18x29

22. 34x23 8-13 23. 40-34 ! 13-18 zie diagram 243

24. 30-25! 18x40 25. 45x34

het verrassende offer met de dreiging 34-30 en 28-23 +

25...9-13 26. 34-30 6-11 27. 48-43 12-18

Gantwarg besluit zijn plusschijf terug te geven.

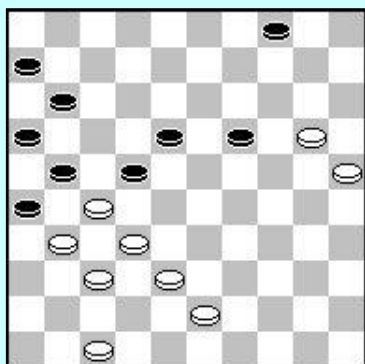
28. 27-22 18x27 29. 28-23 19x28 30. 30x8 2x13 31. 33x31 20-24

wit heeft nu groot voordeel

32. 39-33 1-6 33. 31-27 13-18 34. 33-29 24x33 35. 38x29

14-19 36. 29-24 19x30 37. 35x24 10-14 38. 24-20 14-19

39. 42-38 17-22 40. 36-31! zie diagram 244 volgende pagina

Wit laat zich opsluiten om een nog groter aantal schijven vast te houden. 40...11-17 41. 47-41 19-23 42. 20-15 23-29 43. 41-36 29-34 44. 43-39 34x43 45. 38x49 22-28 46. 32x12 21x41 47. 36x47 26x37 48. 12x21 16x27 49. 25-20 27-31 50. 20-14 31-36 51. 14-10

wit komt nu één tempo te kort om zwart van dam te houden. Sijbrands wijst hier op een laatste valstrik 51...37-41? 52. 10-5 41-46 zou verliezen door 53. 15-10! En 54. 49-43! 51...36-41 52. 47x36 37-42 53. 10-5 42-48 en de partij werd remise.

OVER HET WOORD GAMBIET

Ik pak zo maar wat woordenboeken en encyclopedieën, die toevallig op een plank bij de hand staan en lees daar het volgende:

Prisma Woordenboek: gambiet misleidende zet in schaakspel die een pion opoffert. **Vreemde Woordentolk:** schaakzet in het begin van het spel waardoor een pion wordt geofferd, om daarna met meer kans op winst te kunnen spelen.

Verklarend handwoordenboek der Nederlandse Taal: een misleidende (openings)zet in het schaakspel met een pion die geofferd wordt.

Geïllustreerde Encyclopedie: speelwijze bij het schaakspel, waarbij men stukken prijsgeeft met het doel daarvan voordeel te trekken.

Van Dale`s Groot Woordenboek der Nederlandsche Taal 1914: een misleidende zet in het schaakspel door middel van een voor den raadsheer staanden looper of pion, den gambietlooper.

Van Dale Groot woordenboek der Nederlandse taal 1992: schaakzet waardoor reeds bij de opening één of meer pionnen opgeofferd worden, teneinde een kansrijke aanval te kunnen opzetten.

Grote Geïllustreerde Encyclopedie: (van Ital. gambetto = beentje lichten) in schaakspel al of niet tijdelijk pionoffer in de opening waardoor positioneel voordeel wordt nagestreefd. In damspel offeren van één of meer schijven zonder onmiddellijk gewin.

Gezien deze kleine mini enquête in eigen studeerkamer, blijkt het woord gambiet in ruim 85% van de gevallen geassocieerd te worden met het schaakspel. Slechts 1 op de 7 neemt ook ons edele spel in zijn definitie op. Het zou mij trouwens niet verbazen als dit bij uitgebreider onderzoek nog tot een lager percentage leidt.

Om niet voor eigenwijs door te gaan gezien de "publieke opinie" heb ik - zij het met bloedend hart, want het woord gambiet zegt gevoelsmatig zo veel meer - toch gekozen voor het meer gangbare woord "offer".

Vandaar: "Het offer in de dampartij"

NAWOORD

(of wat men meestal overslaat)

Ten tijde van de WK match Sijbrands - Andreiko presenteerde, nota bene een schaakmeester Tim Krabbé, de bijbehorende Teleac cursus dammen. In een of ander interview uit die tijd merkte de presentator op, dat het dammen het "avontuur" van het schaken miste, omdat het verschijnsel "offer" in het dammen nauwelijks bekend was. Daar ik toen net van het schaken naar het dammen was overgestapt, verwoordde hij iets dat ik als gambietfanaat ook voelde. En hoewel dammen qua offerfrequentie natuurlijk niet in de schaduw van het schaken kan staan (maar daar staan zoveel andere schitterende dingen tegenover), ging ik vanaf die tijd offerstanden noteren.

Of het nu was om het ongelijk van Tim Krabbé aan te tonen, of dat mijn oude aard van gambietspeler mij ertoe dwong, menig diagrammetje met een offer verdween in mijn bureaula zonder dat ik er ooit iets mee deed.

Wel viel mij bij het doorsnuffelen van de damliteratuur op dat er nauwelijks over het offer geschreven werd een vijftal diagrammen in een leerboek bleek al gauw het summum te zijn. Om in deze leemte te voorzien, klinkt wat te zwaarwichtig en te pretentief, maar toch begon ik na enige tijd aan een artikelenserie in het clubblad van de HDC (Haarlem) om wat meer aandacht te vragen voor deze onderliggende groep in onze dammaatschappij. Ook zij had haar rechten en haar stem diende gehoord te worden. En omdat de oplage van de HDC-er nu niet bepaald landelijk te noemen is, verscheen de serie ook nog eens in het tijdschrift "Dam- eldorado"

Nu heeft u een boekje in uw handen: de verzameling van deze artikelen, hier en daar met wat nagekomen werk aangevuld.

Dit pretendeert geen cursus offeren te zijn, of een damwetenschappelijk werk, maar slechts een vluchtige verkenning van een belangrijk facet van ons spel.

Zoals een clubgenoot mij eens zei: "Vroeger keek ik er bijna nooit naar, maar sinds jouw artikelen, kijk ik steeds of er geen offer in de stand zit." Kijk als we dat bereiken, kan er nog eens een standaard werk over dit onderwerp geschreven worden, zij het niet door mij.

Cees Teeuwen